

ملاحظة: الجمل التي بالعربي

أقصد بالجملة كلمتين أو أكثر **مقلوبة**

مثال: بدل (تشرين الأول) **مكتوب**

(الأول تشرين)

www.kulilk.com

موقع الطلبة الكرد في الجامعات السورية

Ferhengok

www.kulilk.com

(كردي - عربي)

إعداد : Hevind

:البريد على المراسلة يرجى ملاحظة أي لاء

Dosto11@hotmail.com

الاهداء

الطاهرة النقية لغته حب بعروقه تجري من كل الى
رقيب دون بلسانه التكلم يتوق من كل الى
أنبتوا فيما الوطن حب زرعاً وأب أم كل ال
لغتنا من حرفاً علمنا من كل الى
الخنوي معشوق الشيخ روح ال
كجو هيثم المرحوم روح والى
الكردية عشاق كل الى

الالف باب

xatûn: انسة

hêvî: أمل

efsane: أسطورة

ferman: أمر

dîl: أسير

razgir: سر أمين

ezmûn: تجربة_ امتحان

amar: احصاء

mûdar : أشعر

pêlênan: اعتراف

derecam: استنتاج
mandele: انكار
yekşem : الأحد
avdar: اذار
gulan: أيار
tebax: اب
êlûn: أيلول
rênûs: املاء
vîn: ارادة
serxebûn: استقلال
kedî: أليف
destpak: أمين
siruş: الهام
hest,: احساس
destik,dezgeh: آلة
hilbijartin: انتخاب
tor, wêje : ادب
saloxgerî: استخبارات
abûr: اقتصاد
keysbazi: انتهاز
herftin: انهيار
agahî : ادراك

الباء باب

palewan: بطل
dîlêr: باسل
brûsk: : برق
firoşyar: بائع
lêkolîn: بحث
pênûstiraş: براءة
wîde: برغي
sarincok: برادة
xunc: برعم
derya : بحر
girmijîn: بسمه
heldor,cîgeh : بينة

والتاء باب

dubare : تكرر
bêfer: تافه
goran: تحول_تغير
ser keftin: تقدم
raman: تفكير
fêrbûn: تعلم
bazirgan: تاجر
amedekirin: تحضير
olperest: ديني تعصب
rizgar: تحرير
tîrme: تموز
çilla pêşî: الأول تشرين
çillapaşîn: الثاني تشرين

dîrok: تاريخ
sazkirin: تاسيس
bawîşkî: تتائب
xemrevîn : , تسلية
demkêşî
hevborîn: تسامح
hevbendî تحالف
kelên: ثغرة
saman: ثروة
behwerî: (عقيدة) ثقة
çand: ثقافة
şoreşî: ثورة
yekbar: ثابت
sêyek: ثلث

الجيـم باب

başûr: جنوب
nifiş: جيل
ciwan: جميل
zanîngeh: جامعة
hevok: جملة
serbaz , leşker: جندي
bihişt: الجنة
bersiv: (رد) جواب
birînsaz-nojdar: جراح
girav: جزيرة
hemxak, cînar: جيران
komar : جمهورية

الحاء باب

perî: حورية
reşkn: حسود
bax: حديقة
gulzar: أزهار حديقة
şîn, xefet: حزن
xemgîn: حزين
tîp: حرف
daçek: الجر حرف
berber: حلاق
ezber: حفظ
hîmn: حليم
pêlav: حذاء
tevger: حركة
êzing: حطب
bêrîvan: حلاية
cehzeran: حزيان
şerm: حياء
pêşger: حاجز
dewlet: حظ
germav: (حمام) حمام

şaristanî, : حضارة
bajarvanî
perwerî : حكم
pend : حكمة
mihir , pêwendî: حنان

والذال الخاء باب

cawîdan_nemir خالد
nanbêş: خباز
peng: خدعة
şehreza: خبير
afrandin : خلق
ziyan , dorandin: خسارة
dûmahî: خلاصة
xiniz: خانن
bîranîn: ذكرى
rext: نؤخيرة

الذال باب

rêber-rêwan-rêzan: دليل
firmêsk,rondik: دمة
praw -tênûs: دفتر
bazne: دائرة
ol:(عقيدة)دين
lava: دعاء
wane : درس
pileye: درجة
cîhan:(عالم)دنیا
wam:(دفعه علينا مايترتب)دين
wêran: دمار

والزاي الراء باب

omîd: رجاء
kevtin: رسوب
rewend: رحالة
name, peyam : رسالة
şox: رشيق
hevraz: ريع
xemlan: زينة_زخرفة
kolan: زقاق
pşûdan: زفير
koşe: زاوية
serdar: زعيم
gelawêj:(كوكب)زهرة

السين باب

rêzikvan : سياسي
ramiyar
xanim: سيدة
kak: الاكبر سيد،الاخ
sedem: سبب

xwînrêj: سفاح
azo: سليم
bextiyar: سعيد
raz: سر
laq: ساق
reftar : سلوك
amed: حسنة سنة
şemî: السبت
bazar : سوق
demjimêr, : ساعة
katjimêr(Soranî)
deşt: سهل
lehî: سيل
gemî: سفينة
aşî: حرب عكس(سلام)
jar: سام
şeşyek: سدس

الشين باب

bakur: شمال
rojhilat: شرق
merc: شرط
pencer: شباك
aza: شجاع
gel: شعب
biçim: شكل
ravekirin:(تفسير) شرح
helbest: شعر
solav: شلال
sibat: شباط
dilawer: شهيم
pşûkêşan: شهيق
mûme: شمعة
şev bwêrk: سهرة
xayzbûn: شروود
awa : شكل
pakrewan : شهيد
rewa : (مباح شرعي)

الصاد باب

والضاد

xoger: صامد
beyan: صباح
dîlpak: النية صافي
zimanpak: صادق
dermanxane: صيدلية
aram: صبر
wêne: صورة
bit,nigar: صنم

rojnameger : صحفي
rojnamevan : صحبة
tendirust
kac: صنوبر
cinav: وجدان(ضمير)
şemal: نسيم(صبا)

الطاء باب

والظاء

pijîşk: طبيب
xurist , siruşt: طبيعة
sipil: طحال
firoke,balafir : طائرة
şagirt:(تلميذ)طالب
çilek: طماع
qor , qate : طبقة
sersar: طائش
serbest:(متحرر)طليق
mase: طاولة
balafir: طائرة
hoker:(مكان_زمان)ظرف
setem: ظلم

العين باب

endam: عضو
bazinepî: القدم عقب
qol: عضد
zanîn: علم
ale:(راية)علم
zanistî pijîşkî: الطب علم
konenasî: علم الآثار
zanistî ekarî: الأخلاق علم
zanistî : الاجتماع علم
komelayetî
soz-peyman:(وعد)عهد
calcalok: عنكبوت
karker: عامل
êle: عشيرة
zemawend: عرس
avîndar-şeyda: عاشق
mat: عجب
paytext: عاصمة
zanyar: عالم
gerdenîş , pisû: عطلة
nijadperest: عنصري
tîkelê: علاقة

الغين باب

dara: غني
rojjava: غرب

bêgane, biyanî: غريب
daristan: غابة
aske , hevind: غزالة

الفاء باب

dilşad: مسرور (فرحان)
keys: مجال (فرصة)
cotkar: فلاح
geda , xizan : فقير
belengaz
huner: فن
hunermend: فنان
lêker: فعل
pêşmerge: فدائي
sûde: فائدة
cotkar : فلاح
rojgar: فلک
Hozan: فيلسوف

القاف باب

pênûs: قلم
xorşîd: الشمس قرص
mebest-niyaz: مرام (قصد)
dilsext: التعامل (في) قاسي
dadwer: قاضي
salar: قائد عسكري
gumlek: قميص
kerwan: قافلة
keskesor: قرح قوس
serwa: الشعر قافية
hêz: قوة
bihêz: قوي
ferhenge: قاموس
raperîn: وثوب (قفز)
çepel: قدر
rîdar : قانون
şên: قدرة
netewe: قومية

الكاف باب

pirtûk: كتاب
zemîn: الأرض كرة
peyv: كلمة
qapapî: القدم كعب
ceger: كبد
berçille: الأول كانون
çille : الثاني كانون
fertone: كارثة
piyal: كأس
ûtî: كوي

اللام باب

texte : لوح

reng : لون

penaber : لاجيء

dîdar : لقاء

mixabin : للأسف

yarîker: لاعب

zarav: لهجة

mirorî: لؤلؤة

الميم باب

pêwîst: مهم

guldân: مزهرية

çira: مصباح

xwezî: منى

jêbir: ممحاة

nûnekar : ممثل

sêsûj: مثلث

çar koşe: مربع

koçer: (بدو) مهجر

rêbaz: مبدأ، طريق

berêz, perez: محترم

bêzar: مشمئز_مستاء

mandû: متعب

merg: موت

perwer-dilsoz: مخلص

top: مدفع

encûmanî gel: الشعب مجلس

pizdan: مشيمة

firîşt: ملاك

ronak: مضيء

hov: متوحش

mijar: موضوع

mamoste: معلم

bawesên: مروحة

kovar: مجلة

şanek , têbîn: ملاحظة

mînak: مثال

yargeh: ملعب

rêwî: مسافر

herêm: منطقة

karistan: معمل

rastkêş: مسطرة

birek: منشار

pêşeroj: مستقبل

kilît: مفتاح

nexweşxane: مستشفى

dahêner: مخترع

wekhevî: مساواة

dîmen, : (منظر) مشهد
dîdar
pexşer: مذيع
wêngir: مصور
mişext: مهاجر
şano: مسرح
tewanbar: متهم
perwerd: مربّي
qonax: مرحلة
zevî: مزرعة
sordest: مستعمر
diravgeh: مصرف
pîvajok: مسيرة
berpirsyar: مسؤول
ustûbar : مسؤولية
çarenûs: مصير
çapxane : مطبعة
xunişêdan: مظاهرة
cir : معاملة
misoger: مضمون
wate: معنى
giftûgo: مفاوضات
gotar: مقالة
pîroz : مقدس
terazûn : ميزان
bender : ميناء
nîşteci , akinci : مواطن

النون باب

srûd: نشيد
xebat: نضال
nermîn: ناعمة
dartaş: نجار
saz-awaz: (لحن) نغم
xunaf: ندى
serkeftin: نصر
malwêran: نكبة
pûng: نغاع
cîgir : نائب
berhem : نتاج
rizgar : نجاة
bêniyaz : نزيه
rexne : نقد
xuelîdank : نفاضة
vajî : نقيض

الهاء باب

armance: هدف
diyarî: هدية
êrîş: هجوم

serkz: هادی ء

sewda : هیام

komît : هیئة

الواو باب

bêkes: وحید

viyan: وداد

erke ,stûbar(واجب(وظيفة

beşber: وارث

niştumanî : (وطني (صفة

newal: وادي

kat: زمن-وقت

bê şerm: وقح

şahyar: وزیر

zikmakî: (منذالولادة(ولادي

şîwaz : وفار

W@LEED

W@LEED

FERHENG

EREBÎ - KURDÎ

Zaravayê kurdmancî

amadekirina

D. CANO

M. ŞÊRGO

www.shanama.org

قاموس

عربي - كردي

(الجزء الأول)

اعداد

م. شرکوه

د. جانو

.. عزيزي القارئ

من خلال اطلعنا على القواميس الكردية العربية المتوفرة لدينا أثرنا الخوض في غمار إعداد قاموس مبسط، سهل باللهجة الكرمانجية الشمالية وذلك ليتعرف القارئ العربي على اللغة الكردية التي يعيش ناطقوها بجوار اخوانهم العرب، وهي محاولة متواضعة. وفي هذا القاموس لم نبحث في تصريف الافعال كما هو معهود في القواميس فكل كلمة عربية إن كانت: (فعلاً - فاعلاً - اسم مكان - اسم مفعول - صفة) فإنها ترد في هذا القاموس حسب ترتيب حروف هذه الكلمة وحاولنا ايراد الكلمات المتداولة العصرية قدر الامكان وبالتأكيد فان هذا القاموس سيحتوي بين دفتيه أخطاء مع اننا حرصنا على تلافيها وكما يقول المثل الكردي «Goşt bê hestî nabe» «لا يخلو اللحم من العظم» ونعتذر سلفاً عن كل خطأ يرد في هذا القاموس. ونتمنى للقارئ العزيز الافادة من هذا العمل المتواضع

١٩٩١ - ٢٦٠٣ كن

وشكراً

د. جانو
م. شيركو

حقوق الطبع والنشر محفوظة
بيروت - لبنان
٢٠٠٠ - ٨ - ١٩٩١ م - ٢٦٠٣ ك
الطبعة الأولى

اللغة الكردية

تنتمي اللغة الكردية الى مجموعة اللغات الايرانية التي تمثل فرعاً من اسرة اللغات «الهندو أوروبية» وهي تضم «الكردية والافغانية والطاجيكية» ورغم تنسيبها الى اللغة التركية او الفارسية الا انه أكد الباحثون على عراقية وأصالة اللغة الكردية وخصوصيتها من حيث المفردات والقواعد وقد اكتشف عدد من الواح صخرية وفخارية موجودة في المتحف البريطاني وأكدت البحوث بأن هذه الألواح والوثائق مكتوبة باللغة الكردية والمسمارية تروي قصة طوفان النبي نوح عليه السلام» وقد ذكرت المصادر بأن كاتب هذه الألواح يدعى (birasoz) «الاخ المحب» وهو احد افراد سلالة النبي نوح.

وكانت للغة الكردية ابجدية خاصة بها ولكن الغزوات المتعاقبة على كردستان احرقت جميع المؤلفات، حيث قضت جيوش المسلمين على معابد الزرداشتيه الديانة الاصلية القديمة للأكرد وعلى كتابها (Zen-davista) «القانون والتفسير» ومنع استخدامها وتداولها. وقد خلف الكاهن الزرداشتي pīrşalyar قصائد بعنوان «نصائح». ماتزال تحظى بأعجاب القراء حتى يومنا هذا وهي مكتوبة بالابجدية القديمة وبلغة كردية نقية، جميلة.

وتقسم اللغة الكردية الى لهجات وقد وزع الاستاذ المرحوم توفيق وهبي الذي كان يعد حجة في اللغة الكردية وفق الترتيب التالي:

١ - اللهجة الكرمانجية:

أ - الكرمانجية الشمالية: البهدينانية - البوطافية - الاشتيائية - الهيكارية - الباييزيدية ويستخدمها سكان كردستان:

العراق: (دهوك - موصل)

ايران: (شمال اورميه)

تركيا: (ماعداديرسم)

ب - الكرمانجية الجنوبية: المكزية - الصورانية - السفائية -

- • -

الاردلانية ويستخدمها سكان كردستان: العراق (اربيل) - سليمانية - كركوك)

ایران: (من رواندوز الی اورمیہ)

٢ - اللهجة الزازية: ويستخدمها سكان ديرسم في كردستان تركيا.

٣ - اللهجة اللورية: بختيارية - كيه - فيليه - كلهورية مامه سانية -

کردستان ایران. ~~محمده~~ محمدی رواد -

٤ - اللهجة الكورانية: باجلانية - ككائية - زنكية - هورامية:

کردستان ایران.

ورغم تعدد اللهجات الكردية الا ان باستطاعة كردي من الشمال التفاهم مع الجنوبي بسهولة لان أصل المفردات واحد ولها نفس القواعد وهما اللهجتان الاساسيتان في اللغة الكردية ويتكلم بها معظم الشعب الكردي تقريباً.

يستخدم في كردستان (العراق وايران) الابجدية العربية التي دخلت كردستان بعد الفتح الاسلامي. اما اكراد سوريا وكردستان تركيا يستخدمون الابجدية اللاتينية التي وضعها الامير جلالت بدرخان (١٨٩٧ م - ١٩٥١) ونشرها في مجلة هاوار (HAWAR) عام ١٩٣٢. اما اكراد الاتحاد السوفييتي يستخدمون الابجدية الروسية (الكليريكية).

وقد اثبتت الابجدية اللاتينية جدارتها على التعبير واللفظ الدقيق للغة الكردية وتتصف اللغة الكردية بالمرونة والمجال الواسع لابتكار كلمات جديدة تعطي معان لمفردات لم تكن معروفة سابقاً. بفضل ما لديها من مقاطع لغوية (سابقة ولاحقة) (xurde pêş- xurde paş). تتألف الابجدية الكردية من (٣١) حرفاً وكل ما يكتب في اللغة الكردية يقرأ.

وتنقسم الى قسمين.

١ - الحروف الصوتية وهي ثمانية ويدورها تنقسم الى قسمين:

أ - الحروف الصوتية الطويلة : A-Ê-î- O- û

ب - الحروف الصوتية القصيرة: E-i- U

٢ - الحروف الصامتة: وهي (٢٣) حرفاً وهي بدون الحروف

الصوتية لا تظلم

B-C-C-D-F-G-H-J-K-L-M-N-P-Q-R-S-S-T-V-W-X-Y-Z

ويوجد (٥) خمسة حروف من الحروف الصامتة تسمى
الحروف المزدوجة لأنها تعطي لفظين أحدهما مفخم والثاني مخفف

وهي:

G- T- K- P- R

وللتعرف على انها مفخمة أو مخففة يتبين ذلك خلال مواقعها في
الجملة.

الابجدية الكردية

الحروف الكبيرة	الحروف الصغيرة	لفظها	كبيرة	صغيرة	لفظها
A	a	ا	M	m	م
B	b	ب	N	n	ن
C	c	ج	O	o	أو
G	g	ج	P	p	ب
D	d	د	Q	q	ق
E	e	فتحة	R	r	ر
F	f	ا	S	s	س
F	f	ف	T	t	ش
G	g	كجيم	T	t	ت
H	h	المصرية	U	u	خمة
I	i	هـ	O	o	و
I	i	الكسرة	V	v	ف
J	j	ي	W	w	و
K	k	جج	X	x	خ
L	l	ك	Y	y	ي
		ل	Z	z	ز

ا

çeql	ابن اوى	bav	اب
girdê: tilyamezin	ابهام	tebax	آب
meznayî	ابهة / اكرير	qirkirin: berbadkîrin	إبادة
şahdamar	أبهر «شريان»	bêbendî: rêberdayî	إباحة
bavikî	أبوية	bêrewişî	إباحية
sipî: gewr	أبيض	dema: çaxa: gava	إبانة: حين
serbilindayî	أبنة	afirandin: Peydakirin	إبداع: خلق: ايجاد
		sermedî: bêdawî	أبدي
hat	أتى: جاء	girêdan	أبرام
kera mê	أتان (انثى الحمار)	derzî	إبرة
bac: xûktî	أثارة: ضريبة	belek	أبرش
hevgirtin: yekîti	اتحاد: وحدة	misîn	إبريق
li hevhatin	إتفاق	çeydan	إبريق الشاي
spartin	إتكأ	bin çeng: bin mil	أبط
xwe spartin: spartin	إتكال	lal	أبكم
mitêl: litêr	أثاث: عفش	deve: hêştir: lok	إبل: جمل
kavil: şope	أثار: اطلال	bêhiş: hetle	أبله
bicîkîrin: teqezkîrin	أثبات: تأكيد	law: kur	إبن
qop	أثر	keç: dot	أهنة: بنت

himbêzkirin: himêzkirin	احتضان	entîke: kevnare	اثری
şadîman: aheng	احتفال	manivîs	اثر علمی
dîlreşbûn	احتقار	guneh: sûc	اثم: خطیئة
dagîrkirin: zeftkirin	احتلال	dûdo	اثنان
parastin	احتفاظ	bersiv	إجابة: جواب
pêwistî: pêdivî: gerek	احتیاج: لزوم	destûr	إجازة
xapendin: Fen û fût	احتیال: نصب	hulfî	إجاص: برقوق
mîneg: yedek	احتیاط	zorkirin: neçarkirin	إجبار
qewimandin: qebûn	أحداث	civîn: civat	اجتماع
xûz	أحذب	civakî: komelgî	اجتماعی
bî destxistin	إحراز	talankirin	اجتياح
şewitandin: sotandin	إحراق	derbaskirin	اجتياز
hest	إحساس: شعور	nedadî	اجحاف
çakî: başî: qencî	احسان	kirê	أجرة
hinav	احشاء	kirdariş	اجراءات
jîmartin	احصاء: عد	qermîd	آجر
amadekirin	احضار	erê	أجل: نعم
asêkirin	إحكام	biderengxist	أجلّ
xewn	احلام	dereng	أجلّاً
mîzo	احلیل	biyan	أجنبي: غريب
germkirin	احماء	beravêtin: jiberkirin	إجهاض
sor	احمر	gurînî: gurîn	أجيج
sorbûn	احمرار	şagirt: berdest	أجير
hov	أحمق	spartin	إحالة اسناد
bira: kek	أخ	bêhêvîti	إحباط یاس
biratî	إخاء	dav: tor	أحبولة
dengûbaz: nûçe	أخبار	mehnedanîn	احتجاج
xweh: xuşk	أخت	Pevketin	إحتدام
nûderîn	اختراع	miqatetxan şiyetlîk	إحتراس
qulkerin derbaskirin	اغتراق: نقب	nankêşî	إحتضار

avdar	آذار	dizî	اختلاس: سرقة
bîşaftin	اذابة: انصهار	newekhevî: neyek sanî	اختلاف
ronc: tadayî	اذى	hilbijartin: bijartin	اختيار: انتخاب
bêrumetkirin	إذلال	xemxor: avdir: qeş	اخذود
dergevan	آذن	steridin	أخذ
guh	آذن	yêdin: adin	آخر: أخرى
destûr: rêdan	إذن: إجازة	derxistin: deranîn	إخراج
		dunyadin	آخرة
vin	إرادة	kerûlal	أخرس
xwedî: xerc: xurde	ارباب	hov: gewc	أخرق: أحمق
perçewerçe	إرباً ارباً	heşt pê	أخطبوط
bîlindbûn	ارتقاء	veşartin	أخفاء
sistbûn	ارتقاء	ketin: jirêketin	أخفاق
lixwekirin	ارتداء: لبس	kesk	أخضر
vekişadin: vege	إرتداد	sincî: rewîşt	أخلاق
hêsanî	إرتياح	dilovanî: dilpakî	أخلاص: وفاء
dûman: paşman	إرث	vemirandin	أخماد
vegerandin	إرجاع	zengo	أخمص
zirnazîq: hêlan	أرجوحة	biratî	أخوي: أخوة
birinc	أرز: رز	dawî	أخير: أخيرة
xanedanî	أرستقراطية		
şandin: birêkirin: Hinartin	إرسال	destik: dezgeh	أداة
serserî	أرعن	dî rêjkirin: ragirtin	إدامة
bizorkirin: bi kotekî	إرغام	kargêrin	إدارة
zemîn	أرض	tor: Wêje	أدب
xewrevîn	أرق	torevan: wêjevan	أديب
jînbî	أرملة	hilanîn: hilxistin	ادخار: توفير
bî	أرمل	radan: xistin: derbaskirin	إدخال
kerçek	أرنب		
		heger	إذا
		dêmek	إذا

mixabin: heyf	أسف	yane: dîwane	أريكة
sipne: sipêne	أسفين		
qîr: zift	اسفلت	bingeh	أساس: قاعدة
xistin	اسقاط	bêzarî: xem	أسى
cir: rê: şêw	اسلوب	hevtîk: înyek	أسبوع
nav	اسم	mamosta	أستاذ
çemento	اسمنت	meywe çînîn	استثمار
piştgirtin: spartin	إسناد	hilawartin: jibêv	استثناء
beşdari	إسهام	bersivdan	استجابة
bazin	إسوارَة	vehesîn	استجمام
reş	أسود	jêpîrsîn	استجواب
dîl: benî	أسير	neçarkirin	استحالة
		Fermandarî	استحكام
pesin	إشادة: مدح	saloxgêrî	استخبارات
nîşan	إشارة	bikaranîn	استخدام
têrkirin	إشباع	vehêsîn: bihindanî	استراحة
pevketin: lihevixistin	اشتباك	Fixan: hewar	استغاثة
gûman	اشتباه	havilî: gendî	استفادة
hevparî: hevbeşî	اشترافية	tebat	استقرار
jêderxistin	اشتقاق	serxwebûn	استقلال
bîrkirin	اشتياق	paldan	إستلقاء
vedîtin	اشراق	perjîname	استمارة
vêxistin: pêxistin	اشعال	qémîş: sivikkirin	استهانة: تهاون
cîgirtin	اشغال	qêşmerî: laxan	استهزاء
kej: sîs	اشقر	zeftkirin: bin destxistin	استيلاء
kevz	اشنة: طحلب	şêr	أسد
		mal: malbat	أسرة: عائلة
derb	اصابة	axur: pageh	اسطبل
tilî	أصابع	efsan	أسطورة
bûn	أصبح	keştîgel: paporgel	أسطول
ravajtin	أصرار: الحاح	dermankirin	اسعاف

harvêkirin	إعدام : شنق	li hevketin	اصطدام
raşîqetîn	اعراب	çêkirî	اصطناعي
herên	اعراب (قواعد)	guhdarkirin	اصفاء
ker: qop	أعرج	zer	اصفر
hebelîak	اعصار	tuxum: tov: binyad	اصل
ragihandin	أعلان : بلاغ	çêkirin: sazkin	اصلاح
buhûrandin	اعفاء	gurî: serrût	اصلح
kor: kûr	اعمى	ker	اصم
xwêr	أعوج	resen: xorist: binamûs	أصيل
hingirandin: beecandin	إغاضة : اغضاب	tevlêkirin	إضافة
bizorkirin: zorlêkirin	اغتصاب	windakirin.	إضاعة
stend	اغتم	pêçek	اضبارة
kuştina bi dizî	اغتيال	pêkenînk	اضحوة
hayjê nekirin	اغفال	rikgirtin	اضراب
dixwêr çûn: bawêşkîn	اغفاء	vêxistin: pêxistin	اضرام : اشعال
pirayî	أغلبية	veketin	اضطجاع : مجوع
ji hişketin	اغماء	heriftin	اضمحلال : انهيار
asûman	أفاق	perwaz: çarçiv	أطار
nexweşt	آفة	ker: guh giran	أطرش
pêşgotin	افتتاحية : مقدمة	vekolîn	أطروحة : بحث
derew: vir	افتراء : كذب	rêdan: pêşkirin	أطلاع
xuberdan	افراز		
rapirî	افراط	xuyakirin: diyarkirin	أظهار
çêtir: baştir	أفضل		
Mar	أفعى	zehmetî: zehmetbûn	أعباء
dagirt	أفعم الاتاء	danan	أعتبار
hesû	أفق	venasîn: vegotin	أعتراف
pelikîn	أفلاس	amadekirin	أعداد : تحضير
hatin	أقبال	nemre	أعداد : أرقام

tevger	آلية الشيء: حركة	jêgirtin	اقتباس
kedî	أليف: مروض	pêşinyar	اقتراح
		hîlbijartin	اقتراع
dê: dayk	أم: والددة	abûrî	اقتصاد
lê	أم:	bicîanîn: pêvîyan	اقتضاء
mîrînişîn:	إمارة	li pêçûn: şopçûn	اقتفاء
piştrastî	أمان: طمأنينة	mêrxasî: dilêrî	أقدام
spartinde	أمانة: وديعة	bîryardan: vebîrîn	اقرار
şahîn şahî	امبراطورية	gurî: keçel	اقرع
milet	أمة	çîvanok	اقتصوصة
mêtin: mijandin	امتصاص	derbegî	اقطاعية
rûdarî: serbarî	امتيان: وجهة	kêmayî	أقلية
dem: wext	أمد	welat	اقليم
Ferman	أمر	ta: heta	إلى
do	أمس: البارحة	tenaya giştî	الامن العام
hêvî	أمل: رجاء	tavil: niha: nuho	الآن
şeyatok: huli	أملس	dezge: haycar	آلة
wêrîn	أمن	wênegir	آلة التصوير «كاميرا»
daxwaz	أمنية	şaşî	القباس
dayikanî	أمومة	venûsîn	التصاق
nexwende	أمي	hevgihiştin	- التقاء
tebîtî: asa	أمين: هادئ	kulbûn	التهاب
		ravajtin	الحاج: اصرار
ger	أن	neman: nehiştin	الغاء
ez	أنا	hezar	الف (١٠٠٠)
ezîtî	أثانية	avêtin: avêjtin	القاء
lûle: borî	أنبوب	êş: azarî	ألم
tu: ti	أنت	bafon	المنيوم
agedarî	انتباه	xwedê: yezdan	اله: الله
berhemkirin: havilkirin	انتاج	dûv: daw	اللية الغنم
xwe kuştin	انتحار		

zivirandin	انتعطاف : الجنوح	serketin	انتصار
dakirin	انغماس	bendewarî	انتظار
poz bûn	انف	vejîn: jîndan	انتعاش
vebûn	انفتاح	keysîlêhatin	انتهاز
tu qîn	انفجار	keysbazî: korfersendî	انتهازية
cihêbûn: veqetandin	انفصال	anîn	انجاب
ji hevketin: ji hev xistin	انفكاك	bi ser xistin	انجاح
vedan	انقشاع : نصب	lipêçûn: têdeçûn	انجرار
wergerandin	انقلاب	têkçûn	انجراف
da mendeletî	انكار	çivandin: çepandin	انحراف
herifîn: peşil	انهدام	pêşbazî	اندفاع
herftin	انهيار	amiztin: tevlihev	اندماج
qîl: şirn	انياب	hajêkirin: agadarî	انذار
hogir: devxweş	انيس	dahatin: dahiştin	انزال
bitemtêl: keşxe	انيق	tengijîbûn	انزعاج
nalîn	انين	mirov	انسان
		mirovanî: mirovayetî	انسانية
pîskirin: navnoyî	امانة	zerî: xatûn	انسة
liserrê: çip: şeq	امبة	hevdegî	انسجام
dîn: gulho	أهبل	vekişîn	انسحاب : تراجع
lêmiqatebûn: pûte	اهتمام	avakirin	انشاء
diyarîkirin	اهداء	ji hev çûn	انشطار
sersarî: xemsarî	اهمال : تقاعس	pêdaketin	انشغال
pêwîstî: bergiranî	اهمية	guhdarkirin	انصات
meriv	أهل : اقارب	dad	انصاف : عدل
		bişaftin	انصهار
an: yan	او	xwezeftkirin	انضباط
dem	أوان	poşkirin	انطاح
bilindî	أوج	vejandin	انعاش
pel: kaxet	أوراق	xweşkirin	انعام
qaz	اوز	serbextî: rizgarî	العتال

kirê	ایجار	ango	ای
spartin	ایداع: إحالة	veger	ایاب
berhem: deramet	ایراد: دخل	gulan	ایار «شهر»
sivir	ایل: کلهب	bend	ایة
bawerî	ایمان: عقيدة	erêkirin	ایجاب
ku	این	peydakirin: nûvandin	ایجاد

W@LEED

ب

canvejîn	باعث الحياة	derî	باب
stemkar: bêdad	باغي: ظالم	jêkirî	باتر
gurzek: qefdek	باقة	panav: gasîn	باحة: ساحة
mayî	باقي	vekolînan	باحث
sibeha: ji mêjve	باكر	gemî	باخرة
kevnîk: qerpel: potik (البسة مستعملة)	بالة	do	بارحة: أمس
nihûn: daqurtok	بالوعة	sar: terizî	بارد
kerkote: kevn	بالية	bel: xuya	بارز
goş	باهر	zîrek: kelemêr	بارع
		tifing	بارودة: بندقية
totî: bîbîmeto	ببغاء	şeng	باس
brandin: jêkirin	بتر	mêrxas	باسل
qîz: keç	بتول: عذراء	başoke	باشق
		xiraf: xirş: bêrê	باطل
bolakirin: weşandin	بث	nav: hindir	باطن
		Firoşkar: firoşyar	بائع
ketayî	بجع	mey Firoş	بائع الخمر «خمار»
		cawfiroş	بائع الاقمشة
aweyî	بحبوحة	vejînkir	باعث

zîpik: teriz	بَرَد	lêgerîn: vekolîn	بحث : تنقيب
sermer: kurtan	بردع	vexepirandin	بحث
xunc	برعم	derya	بحر
kêç	برغوژ	gol	بحيرة
birûsk	برق		
birûsk	برقية	kulmizo: keldûman	بخار
agirvêjîn: volqan	بركان	kêm	بخس
avgîr: gom	بركة : حوض	çavtengî: nemerdi	بخل
dope: pîp	برميل	çavteng: nemerd	بخيل
bîstek: bînek	برهه : حين		
serma	بروده	qelewbûn	بدانة
belbûn: vepengizîn	بروز	destpêk: sereta	بداية : مستهل
tûnc: şib	برونز	pirmeh: çarde şevî	بدر
bêguneh: gerdenaza	بريء	guhert: guhest	بدل : غير
zirçol	برية واسعة	bejin	بدن
çîrsîn	بريق : لمعان	revend: koçer	بدو
		çeleng	بديع
hilatin	بزوغ	ê şûnê: ê dewşê	بديل
pelos	بزيء	xurist: xwejber	بديهي : طبيعي
mêrxasî	بسالة	mezneyî	بذخ
bexçer: bistan: werz	بستان	tuxum: dendik: tov	بذر: حبوب
vekişandin: dirêjkirin	بسط: مد	gorî: rijandin	بذل
gîrnijîn	بسمة	genim	بُر : قمح
sana	بسيط	bej	بَر
		bêgunehî	براءة
mizgînî	بشارة	saring: avsark	براد
rûgeşî: rûkenî	بشاشة	jêhatîbûn	براءة
ademîzad	بشر	ponc	برش : مخلب
kirêt: rahol: terêf	بشع : دميم	kelah: qunqa: qulo	برج
davken: rûxwoş	بشوش	qorin	بَرَد

zıkreşi: nıkgiri	بغض	mizgîngo	بشير
qantir: hêstir	بغل	tif	بصاق
bêdadî	بغی	bênahî: çav	بصر: عین
		pîvaz	بصل
mabûn	بقاء	çavbîn: çavvekirî	بصیر
pincarfiroş: şînkayîfiorş	بقال	çavbînî	بصيرة
buxçik	بقچه: «صرة»	çirûskek	بصيص
çêlek	بقرة		
şofik	بقول	qirqaf: cembe	بضاعة
girî	بکاء	hinek	بُضع
nuxurî	بُکر		
çirik: dartûn	بکرة: نحالة	werdek	بط: بطه
		pîl	بطارية
bê	بلا	kert: pelik	بطاقة
bêbevil	بلا مثل	bêkarî	بطالة
bêvaç	بلا منطق	rû: şelte	بطانة
bêhûde	بلا فائدة	peto: mêzer	بطانية
ragihandin	بلاغ: اعلان	leheng: qehreman	بطل
şar: bajar	بلد	zık: nav	بطن
şarok: bajarok	بلدة	giran	بطيء: ثقيل
şarevanî	بلدية	zebeş: cebeş	بطيخ أحمر
bivir	بلطة: فأس	gilik: zîlik	بظر
daqurtandin	بلع	biv	
zongelolk: hefik	بلعوم	nûjîn	بعبع
bêhiş: hetle	بلهاء	hinartin: nûner	بعث
bêcîrî	بلوة: مشاكس	bişkul: rêx: serkul	بعثة
nam: dindoq: qizêz	بلورة	hin	بعر
toz: bobelat	بلية: نكبة	bejî	بعض
uayol: dubeng	بلید	pêşî: kelmêş	بعل عكس مروي
amanzelal: ragihaye	بليغ	dûr	بعوضة
			بعيد

dergevan	بواب	qehwe	بن: قهوة
şûv: werd	بور	lawê: kurê	بن: أين
pîvong	بوصيلات	avayî	بناء
mîz	بول	avaker: hoste	بناء: معماری
zime	بوق: مزمار	keç: dot: qîz	بنت
kund	بوم	tevz	بنج
panav: firebûn	بون	tifing	بندقية: بارودة
		bacan	بندورة
Frioşker	بیاع	diravgeh: Beng	بنك
daxuyanî: danezan	بیان	şûlav	بنكریاس
mal: xanî	بيت	bingeh: binyad	بنیان
cîgeh: heldor	بیته		
		spehîbûn: bedewbûn	بهاء
ji ber: lê	بید آن	derew: vir	بهتان
beyaban	بیداء	şahî: kêf	بهجة: فرح
hék: hêlîn	بیض	hêwan	بهو
gewr: sipî	بیضاء	rûgeş: rûken	بهیج
naîbend	بیطار	cinawer	بهیم: حیوان
forotin	بیع		
navber	بین		

pevguherandin: pevguheratin	تبادل	peye	تابع
payebûn	تباہی	werêç: Hekarî	تأثیر
mezinkirin	تبجیل	kirêkirin	تأجیر
payebûn: xeramandin	تبختیر	derexistin: derengkirin	تأجیل
kelçûn: dûmanjêçûn	تبخر	derengî	تأخیر
ji hev xistin	تبدید	torekirin: rastkirin	تأدیپ
guhertin	تبدیل	vehejin: hejandin	تأرجح
camêrî: bexşan	تبرع	dîrok: mêjû	تأریخ
mizgîndan	تبشیر	mîxabin: heyf	تأسف: تحسر
bela wela kirin: çirvirandin	تبعضر	damezirandin: saz kirin	تأسیس
peyatî	تبعية	nîşankirin	تأشیر
tûtin	تبغ	perwazkirin	تأطیر
kû	تبغ	hêç: bêkêr	تافه
hûgirtin	تبغی	gevergiri	تأقلم
		hevsozî: hevjin	تألف
herbî tanckirin: tanclêdan	تتویج	pîlangerî	تأمر
		ramankirin	تأمل
hawîşki	تتاعب	bicîkirin: misogirkirin	تأمین
biçûkirin: çespandin	تنهیت	piştigirtin	تأیید

nah	تسعة	li bende man	تربص
not	تسعون	perwerdin: xwedîkirin	- تربية
nehşed	تسعمائة	nistvekirin: pevbendî	- ترتيب
neh hezar	تسعة آلاف	rêz kirin	
rapelikandin: hilkişandin	تسلق	wergerandin	ترجمة
vedizîn	تسلل: تلمص	hevyaz kirin	ترجيح
xemrevîni	تسلية	dudilî	تردد
spartin	تسليم	nebaşî	تريدي
candan	تسليم الروح	mertal	تريس
binavkirin: navandin	تسمية: تعيين	bi cî kirin: da çikandin	- ترسيخ
hêsankirin: sivikirin	تسهيل	venihêrtin	ترصد
kur mîbûn: xerabûn	تسوس: تأكل	cok	ترعة: سباقية: جدول
pars	تسول	xweşî: bitir	- ترف
rastîkirin: dûz kirin	تسوية	bendewarî: çavîrêrî	- ترقب
sersarî: bêrêtî	- تسبيب	baznêstû	ترقوة «عظم»
		bilind kirin: hildan	- ترقية
wek hevbûn	تشابه	berdan: jêgeryan	- ترك
encûmandin	تشاور: تباحث	bermayî	تركة
dan û standin		pelçimkirin: sax kirin	- ترميم
bêhêvî: çiftî	تشاؤم	tewşî	ترهات
pêveman: neberdan	تشبث	bênfirehî: bîhînfîreh	- تروي: صبر
çarpeze: belabûn	تشبث	xwe ragirtin	تريث
pirpeyvî	تشدق	şemitandin: çerixîn	- تزحلق
arû kirin	تشديد	zir kirin: çewtkirin	- تزيف
meyxetî: bêwarî	تشرذ	xemilandin	تزيين
çarpezebûn: perçebûn	تشرذم		
çirya pîşîn	تشرين الأول	hevbarî	تسامح
çirya paşîn	تشرين الثاني	tûmarkirin	تسجيل
çûn: saz bûn	تشكل	şeh kirin	تسريح الشعر: تمشيط
çûn: saz bûn	تشكيلات	nehyek	تسع

hevjînbûn	تعایش	qerimandin: reqbûn	تشنج
westandin	تعب	avakirin	تشدید
tevdagirtin	تعبة	pesîndan	تشید: تمدح
derbirîn	تعیر		
tarîkirin	تعیم	durstkirin: rastkirin	تصحیح
piratî	تعددية	derxistina ji derve	تصدير
rastkirin	تعديل	bawerkirin: rastgotin	تصدیق
da berbûn	تعرض	gotindan: rastgotin	نصريح
naskirin: zane kirin	تعریف	berpêşkirin	تصعید
buha	تعریف: تسعیرة	biçûk kirin	تصغیر
hişmendî	تعقل	parzûnandin: dawerivandin	تصفية
bipêketin: vedûketin	تعقیب	çepkdan: çepk	تصفیق
hobûn: Fêrkirin	تعلیم	çêkirin	تصنيع
namesaz	تعليمات	rêzkirin	تصنيف
		sazkirin: danîşandan	تصویب
çîv çîv: çik çik	تغريد	wênegirtin	تصویر
ketnav	تغفل		
		lihev xistin	تضارب
sêv	تفاح: تفاحة	kendûkor	تضاريس
bi hêvî: çêdîtin	تفائل	hevkarî	تضامن
li hevhatin: ravêj kirin	تفاهم		
hevpeyvîn: geftûgo	تفاوض	peyikîn	تطبق
cudakirin: cihêbûn	تفریق	peyikandin: siwarkirin	تطبيق
şîrovekirin: ronîkirin	تفسیر	paqîşkirin: perhîz	تطهير
zûlandin	تفصیل	pêşvebirin	تطور: تطویر
sergirtin: hevyaz	تفضیل	dorpêçkirin	تطويق
serketin	تفوق	xweşkirin	تطیب: تلطیف
gerdîş	تقالید	wek hev: mînahev	تعادل
pêşveçûn: pêşketin	تقدم	Hejarî: tengezarî	تعاسة
pîrozkirin	تقدیس	alîkarî: tevkarî	تعاون

sûsmar	تمساح	pêşkêşkirin	تقديم
şehkirin	تمشيط	civandin: hathev	تقلص
tfirneh	تموز (شهر)	kesixandin	تقليم
vegotin	تنبؤ	karzanîn: karzanyarî	تقنية
verastin	تنسيق	sainame	تقويم: «روزنامه»
peqijikirin	تنظيف	nirxandin	تقييم
ziya	تنين		
		hevkarî	تكاتف
fort: zirt	تهديد	wekhevî	تكافؤ: تساوي
kujare	تهلكة	payebûn: xwedîtin	تكبر
gunen: tawan	تهمة	çarandin	تكرار: تكرر
amedekirin	تهيئة		
		gir	تل
bîber	توابل	pêrgîhev: hevgihiştin	تلاقي
lipêhev: lidûhev	توالي	xwendin	تلاوة: قراءة
cêwî: cot	توأم	xweşkirin	تلطيف
poşmanî	توبة: الندم	pûç: berbabûn	تلف
tû	توت	şagirt: suxte	تلميذ
	توتياء	telîfon: bihîstok	تليفون: هاتف
rêdarî	توجيه		
ravakirin: ronîkirin	توضيح	riziş	تماس
imze: navîş	توقيع	xumdarî	تمايل
		pistpist	تمتمة
pêl: şepol	تيار	pût: peyker	تمثال: صنم
nêrî	تيس	nûnerger	تمثيلية
hewlîr: hinjîr	تين	vezilandin: dirêjkirin	تمديد: تمدد
hewlîr: hêwarî	تیه: تشرید	berhevî: hevotî	تمرین
		çirandin: pirçivandin	تمزق

çande: rewşenbîrî

qul

xirek

bawerî: ewlebûn

giranî

giran

qışle: leşkergeh

sêyek

sisê

sî

sêsed

sêhezâr

sêyîne

berf

berfîn

qelş: terk

ثقافة

ثقب

ثقب واسع

ثقة

ثقل

ثقليل

ثكنة

ثلث

ثلاثة

ثلاثون

ثلاثمائة

ثلاثة آلاف

ثلاثية

ثلج

ثلجي

ثلم

şoreşgêr: şoreşvan

neguhêr: pêdar

tol: heyf

êsisya

nepirgiring

çirk: bîstek

pêşîr: çiçik

guhan

gewîbûn: maldarî

pitpitok: pirpeyv

mal

perwîn: pêwir

Mar

rovî

barbar

dev

qulek

tîlf

ثائر

ثابت

ثأر

ثالث

ثانوي

ثانية

ثدي

ثدي الحيوانات

ثراء: غنى

ثرثار

ثروة

ثريا

ثعبان

ثعلب

ثغاء

ثغر

ثغرة

ثقاله: فضلات الفواكه

ج

tirsonek: newêrek	جبان	hat	جاء: أتى
bacgirî	جباية	bacdar: bacgir	جابي الضرائب
kotekî: bî zor	جبر: الزام	çavbeq	جاحظ العينين
zorbazî	جبروت	kêş: sur	جاذبية: جذب
gêç	جيس: جص طباشير	hemxak: cînar	جار
çiya	جبل	rewan	جاري: سلس
penêr	جين	dibe	جائز: ممكن
jajî	جين حلوم	diyarî: şahname	جائزة
tirs: newêrî	جُين	qelzek: şofar: deskîs	جاسوس
enî: bere	جبهة	ziwâ: zuha	جاف: ناشف
cendek: gewd	جثة	welatî: mirov	جالية
term: cendek	چثمان	bêcan: sarmayî	جامد
veniştin: lûsîn:	جثوم: هبوط	mizgeft	جامع: مسجد
qul	حجر	zanîngeh	جامعة
ker	جحش	gamêş	جاموس
doje	جحيم	kêlek: hêl: tenişt	جانب: ناحية
		kamûranî	جاه
		zor yar: kotekyar	جبار

rakişandin	جرجرة : دحرجة	jêhatîbûn: jidîl	جَدُّ
birîn	جرح	bapîr : kalik	جد
qeware	جرح بلیغ	dîwar	جدار
dawîne	جرد	navkokî: kêşekêş	جدال: صراع
beyar: şeyatok: rût	جرداء	hişk: zuha	جذب: جفاف
		pîrik	جدة
mişkêdeştê: circ	جرذ	xurî	جدري
zengil	جرس	kemo	جدع
gulp: firek: qurt	جرعة	xanxank	جدول
kortal: girande: heldêr	جرف: هوة	cihok: cobar: cok	جدول میاه
ravêz: binşkêr	جرف مشرف	kar: gîsk	جدي
bazdan: rev	جري	nuh: nû	جديد
mêr: wêrek: cegerdar	جريء	gulî: kezî	جديلة: ضفيرة
herikîn	جریان: سيلان		
rojname	جريدة	dilrevîn: şepal	جذاب: فاتن
hêrke: dan	جريش	raî şandin	جذب
gunehkarî: tawankarî	جريمة	ra: reh: kok	جذر: عرق
		qurm	جذع
		reh: kok	جذور
par: perçe: beş	جزء: قطعة		
arih	جزاء		
serbir: goştfroş	جزار: قصاب	kişandin: rakişandin	جر: سحب
hin: piç	جزئي	gore	جراب: جوارب
gîzer: yarkok	جزد	mêranî: bêtirsî	جراة:
teqez: zor	جزم	qelemteras: birînvân	جَزَّاح
zehmet	جذوع	birînkari: nijdarî	جراحة
xûk: bac	جزية: ضريبة	kulî	جراد
gîrav	جزيرة	kêşdar	جرار
pir: gelek	جزيل / كثير	gurîbûn	جرب
		kûrişkemişk	جربوع
dilêr: gehlewendî	جسارة: شجاعة	kwîz: den	جرة
mêranî		zindllok	جرلهمة

sextyan	جلد مدبورغ (صناعي)	laş: gewd	جسد
rûniştinek: civîn	جلسة	pira	جسى
rûniştin: daniştin	جلوس	laş: gewd: qelafet	جسم
şiştin: paqijkirin	جلي: تنظيف	mêr: dilêr: çavtund	جسور: شجاع
qeşa: qir: sûxar	جليد	îsk	جشاء
		çavlidû: çavnebarî	جشع
bêcan	جماد		
korn	جماعة	gêç	جص: جبس
spehîbûn: bedewî *	جمال		
çeleng		xurcik: xeltik	جعبة
selwan	جمال «حادي العيس»	qermeçandin	جعد «جعلكة»
qoq: qehf: kelle	جمجمة	hiştin	جعل
pizot	جمرة		
komkirin	جمع	xaknîgar	جغرافيا
în	جمعة		
komel: hev civat	جمعية	zuhabûn: hişkbûn	جفاف
deve: hêştir: lok	جمل	veçiniqandin	جفلان
hevok: pevek	جملة «قواعد»	mijank	جفن
komar: demawer	جمهور: جماهير		
komar	جمهورية	mezin	جل
tertilîn: hîç	جموح	derketin	جلاء
sarbûn	جمود	qamçîbaz: tajankbaz	جلاد
giş: tev	جميع	Lat: zînar	جلاميد: مسخور
yekser: tevde: giş	جميعاً	anîn	جلب
spehî: bedew: çeleng	جميل	kiras: xiftan	جلباب
		helbel: qerebaşix	جلبة: ضوضاء
pakrewan	جناب	şîrqînî	جلجلة
bask: alî	جناح	sûtin: çerx	جلخ
darbest: term	جنازة	çerm: pîst	جلد
dînbûn	جنان: جنون	qab: derpeç	جلد الكتاب
tawan	جناية	çarm: kevîl	جلد الحيوانات

hemxak: sînor	جوار	kêlek: hêl	جنب
gore	جوارب	buhîşt	جنة: فردوس
guzername: peswan: pasport	جواز سفر	xwarî	جنگ
çak	جود	hîm: kevîr: lat	جندل «صخرة كبيرة»
çakî: başî	جودة	leşker	جندي: عسكري
stem: zordest: zinat	جور: ظلم	bejik	جندي غير نظامي
		celeb: nijad	جنس
kortal	جورة: حفرة	tuximîn	جنسي
gûz: gwîz	جوز	nijad: tuxim	جنسية
nargîl	جوز الهند	başûr: jêrî	جنوب
leylû mecûn	جوزاء (نجم)	xwîlbîn: xwarbûn	جنوح: ميلان
birçîbûn: nêz	جوع	dîntî	جنون
birçî	جوعان	dîntî	جنونية
hindir: nav	جوف	pis: avlime	جنين
valayî	جوفاء	zîkmakî	جنيني
ger	جولة		
asmanî	جوي	têkoşîn	جهاد: كفاح
bêrîk	جيب	dengbilind: qibe	جهازة الصوت
gerden: stû	جيد «عنق»	dezgeh: rist	جهاز: نظام
pak: baş: çê	جيد	koş: xebat	جهد
gîre	جير	nezanî: nehînbûn	جهل
hemxak: cînar	جيران	dojeh	جهنم
sûpah	جيش	dojehî	جهنمي
berate: keleş	جيفة	qibe: box: boq	جهودي
nîfş	جيل	avûba: seqa: keş	جو
		bersiv	جواب
		hesp	جواد

ح

nav malî: mîfirdî	حاشية	torevan	حابل: صياد
haviî	حاصل	berderî: dergevan	حاجب: آذن
niho: niha	حاضر	birhû: ebrû	حاجب
dadok	حاضنة	çeper	حاجز
tisî	حاف	berbest	حاجز للماء: سد
qirax: çim: delav	حافة	max	حاجز خشبي
sim	حافر	tûj: no	حاد
parastmend	حافظ: حامي	bûyer	حادثة
xwas: pêxwas	حاي	sergerm: bînteng	حاد المزاج - الطبع
tevinke: cûmik kar	حائك	germ	حار
dadvan: dadgêr	حاكم: قاضي	tar: tax	حارة: حي
homan: karbidest	حاكم: سيد	şewatker	حارق
pergal: awa	حال	sergerdan	حائر: هائم: تائه
derdest: nuha: diçîde	حالاً: تواء	pasban: pasvan	حارس: خفير
jîwer: çeşn	حالة: هيئة	hirmij	حازم
mîzkêş: zam	حالب	hişek	حاسة
avis: bizik	حامل: حابل	serqot	حاسر الرأس
hilgir	حامل	bicîkir: qutbir	حاسم
pirâzgeh	حامية	jîdûre	حاشا

girtin: vebestın	حجر: حصر	meyxane	حانة: خمارة
kewê gozel	حجل: قيق	dilgiran	حائق
gewd: qeware	حجم	Frişgeht: dikan	حانوت
		dendik	حب
êlînor: tixûb	حد	evîn: hez: viyan	حب: عشق
nûjenî: nuhbûn	حدائة	gustîr: bisbisok	حياب: «نابا نغى» في الليل
şûn: şîn	حداد «ماتم»	ximav: diwêtik	حبر
hesinker	حداد	zindan: bendixane	حبس: سجن
xûz: qulûs	حدب	asêkirin	حملك
qulûs: gulîs	حدبة	werîs: ben	حمل
bûyer: qewimîn	حدث	çarpik	حبو
gûman	حدس	dexlûdan: dendik	حبوب
reşka çav	حدقة العين	dîyar: yar	حبوب
zengo	حدوة	dilber: yar	حبوبة
bûyîn	حدوث	danik	حبوبة: «داره صفتية»
sînor	حدود		
hesin: asin	حديد	ta	حنى
bnx: bexçe	حديقة	mirin	حنف
qullîstan	حديقة الزهور «روضة»	revjêtone	حنمية
hol: pêlav	حذاء	zû: lez	حث
învayî: pêkve	حذاء فر	dûmayî	حنالة
karzanî: jîrbûn	حذاقة	zûbûn	حنث
nûqatobûn: şiyar	حذر		
hikûm: hilandin	حذف	perde: rûbend	حجاب
		nivîşt	حجاب «طلاسم»
serîweq: nza	حر	parxan: piñçik	حجاب الحاجز
yemî: tin	حر: «حرارة» سخونة	xûnkêş	حجام «كاسات الهواء»
reşkari	حرارة: فلاحه	verakirin: vegirtin	حجب: فقد
peşvayî: pas	حراسة	mehne: behane	حجة: ذريعة
herîwêgari	حرام	kevir: ber	حجر
		hestek	حجر الصوان

zevî	حقل	keleh: dûz	حصن
şirînge: derzî	حقنة	berhem: havil	حصيلة
maf: yasa	حقوق	şaristanî: bajarvanî	حضارة
çavnebar: zikreş	حقوق	dayîngeh	حضانة
çente	حقيبة	himêz: himbêz	حضر
çentêdestan: kif	حقيبة يد	amadebûn	حضور
xiltik	حقيبة سفر	binar: daman: dang	حضيض
reswa: dilreş: bêrêz	حقير: لئيم	danîn	خط: هبوط
		darbir	خطاب
rastî: duristî	حقيقة	perçe: perçe werçe	خطام
rasteqînî	حقيقي	êzing	خطب
xurandin	حك		
çîrok	حكاية	bext: şens	خط
Ferwerî	حكم	axur	خطيرة
pend: şarezayî	حكمة	koz	خطيرة الغنم
şareza: cindî	حكيم		
		kolek	حفارة
çare	حل	parastin	حفاظ: حماية
paqijî: yasayî	حلال	comerdî	حفاوة
berber: porkurker	حلاق	kolan	حفر
dotin: doşîn	حلب	çal	حفرة لتخزين الحبوب
waşer	حلبة: عرقة	ezberkirin	حفظ
jenandin: veçirandin	حلج	şadîman: aheng	حفلة
guhmasî	حلزون	mistek: kulmek	حفنة
badayî	حلزوني	nevî: torin	حفيد
hevbend	حلف	xîşxîş: xuşîn	حفيف
gewrî	حلق		
guhar	حلق: قراط	maf	حق
xelek: çember	حلقة: دائرة	mafêçare nûsî	حق تقرير المصير
xewn	حلم	rojgarek: qonax	حقبة
mormik	حلمة الثدي: «لهاية»	zikreşî: kîn	حلد: بغض

cerde	حملة : عصابة	şêrîn	حلو
radanser	حملة عسكرية	şêranî	حلوى
xezûr	حمو	şîrde: pirşîr	حلوب
tirşayî	حموضة	sûndxur	حلوب
berşoşkî: tirşanok	حموضة المعدة	xîşil	حلي
heybêz: germbûn	حمية	şîr	حليب
parêz	حمية : طعام الحمية	şembelîk: şîlme	حُلْبَة
zîzî: pêwendî: Mihir	حنان : عطف	hevsoz: hevpeyman	حليف
gewrî: qurg	حنجرة	mêşin	حليم
reşmar	حنش		
genim	حنطة : قمح	pizot	حمم
zilindar: şivtîtalk	حنظل : علقم	ta	حمى : سخونة
şirik: zembel'e	حنفية : صنبور	xesû	حماء
dilgiranî	حنق	mêker	حمارة
çeng	حنك	ker	حمار
cehdar	حنيفة : شيلم	dilgermî: sergermî	حماس
bêrîkirin	حنين : شوق	barhilgir	حمال : عتال
		kevok: kew	حمام
pirtîng: qirqaf	حوائح : امتعة	serşok: germavgeh	حمام
hevpeyvîn	حوار	parastin	حماية : صيانة
sim	حوافر	sorav: soring	حمرة
raspartin	حوالة	sor	حمراء : احمر
Firfirok: Hilîkobtir	حوامة	nok	حمص
dêw: nihing	حوت	tirşî	حمض
spîndar	حور	tirşok	حمضي
perî	حورية	hovîti	حمق
avzêl: bêrm	حوض : بركة	hov	حمقاء
keştîgeh	حوض السفن	bar	حمل
avgîr	حوض : مستنقع	Berx	حمل
dorhêl	حول : نطاق	avisbûn	حمل : حَبَل
şas	حول العين «انحراف العين»	berbarî	حمل المسؤولية

mar	حیه : افعی	li dor	حوم
sergerdani: dudili	حیره	berkurk: pulpulok	حویصلة
xwinditin	حیض : طمث	sax	هی
hâz: qam	حیل : قوه	tar: tax	حي : محلة : حارة
dek: xap: rîp	حيلة : مؤامرة	silavdan	حیا : سلام
cenawer: lawir: jîndar	حيوان	jîn: jiyan	حياة
jînpêwistî: jîni	حيوي	bê a lîkirin: nêtarî	حياد
jîndarî	حيواني	tevn	حیاكة

W@LEED

خ

damirayî
êpêncan
dîlsar: laşgiran: netran
xiniz: bêbext
vala

veşart
nanpêj
zinixtî: kirêtî
nûçe: salox
pisporîtî: karzanîn
serpêhatî

nan
zinix
kardîde: pispor
abûrînas
karzan
tolik

خامد
خامس
خامل
خائن: غادر
خاري

خبأ
خباز
خبث
خبر
خبرة

خبز
خبیث
خبیر: مجرب
خبیر اقتصادی
خبیر عمل
خبیزة

bêhêvîbûn
rûsar
muhir
hingulîsk: gustîlk
dawî: dumahî
tîr: xest: tirm
navmalî: berdest
bermalî: kînîş
derhatî: derva
dervekî
zelûl
bitaybetî
rewş
newq: navteng
revonek
nemir
vala
valaye
cawîne

خاب امله
خائب
خاتم
خاتم
خاتمة: نهاية
خاثر: كثيف
خادم
خادمة
خارج
خارجي
خاشع
خاصة: لاسيما
خاصة: صفة
خاصة
خاطف
خالد: أبدي
خالي: فضاء
خالية
خام

ziyan: dorandin	خسارة	sinetkirin	ختان
deyûz	خسيس	dawî	ختام
		muhr	ختم: خاتم
dar	خشب	darhîro	ختمية
darîn	خشبي		
pîpnok	خشخاش	Fedî: şerm	خجل: حياء
girs: zivir: dirîşt	خشن	Fedyokî	خجول
zelûlî	خشوع	Fedîkar	خجلان: مفضوح
zivrî: dirîşt	خشونة		
		rûçik	خد
pevketin: tasipkî	خصام	xapandin: teşqeale	خداع
pipît: Feyzîn: nêdar	خصب	şeqitandin: qeremûşk	خدش
gulî	خصلة	xap: fût	خدعة
berpoz: berkepî: dijmîn	خصم	alîkarî: berdestî	خدمة
		wêranî	خراب
dijminayî: pevketin	خصومة	çerxvan	خراط «جلخ»
nemazeye	خصوصي	morik	خرز
gun: hêlik	خصية	qewane	خرطوش
		çirandin	خرق: مزق
çelqandin: kilandin	خض	paçik: kevnîk	خرقة
kildan: celqdan	خضاضة	derbûn: derketin	خروج
şînkayî	خضرة	xuşxuş: guşguş	خرير
kesk	خضراء	nexş: istane	خريطة
bindestbûn	خضوع	payîz	خريف
cixiz: xêz	خط	kirêç: lîne: qaf	خزق: فخار
tîx: xîç: xêz	خط: سطر	stûxwarî: tometî	خزي
xêzarast: tixarast	خط مستقيم	gencîne	خزينة
nîvkad bir	خط الاستواء		
gêr: rizde	خط الارتفاع		
sirt tî: ser û ser	خط القمم	kaho	خس

korenişk	خلد	cixizvan: xêzvan: meşiqvan	خطاط
jinişkave: bidizî	خلسة	şaş: çewt	خطا
tevlihevkirin	خلط	peyvzanîn	خطابة
rakirin: jixwekirin	خلع	pîlan: rêk	خطة: مؤامرة
paş: pişt	خلف: وراء	biv: tirs	خطر: خوف
afirandin: çêkirin	خلق: ايجاد	revandin	خطف
xirş: çewt	خلل	hêro	خطمي: ختمي
mabûn: mayîn: nemirî	خلود: بقاء	destgirtin: xwazgînî	خطوبة
çakrewişt: xweşrewişt	خلق	gav	خطوة
şanik: şane	خلية	guneh: suç	خطيئة
tengav: berdelîv	خليج	dergîstî: desgirtî	خطيبة
cihnişîn	خليفة: نائب		
hogir: dost	خليل: صاحب	sol: pêlav	خف: حذاء
		bidizî: veşirtî	خفاء
pîn	خم	pasvaniya berava	خفارة السواحل
meyxane	خمارة: حانة	barçemok: belçîmok	خفاش
pênçekî	خماسي	sivikayî: sivikbûn	خفة
mey	خمر	sivik kirin: nizm kirin	خفض
heyvan	خميرة لبن	li hev xistin: tevdan	خفق
hevîrtirş	خميرة العجين	pasvan: pasban	خفير
pêncşem	خميس	sivik	خفيف
pênc	خمسة	veşartî: bidizî	خفية
pêncî	خمسين		
pêncsed	خمسمائة	sirko: sêk: avatirş	خل
pênchezar	خمسة آلاف	valayî: bêjîn	خلاء
		xemrevîn: spehî	خلاب
nêr ûmê: nêremok	خنثى	rizgarî	خلاص
tabî: kend	خندق	dûmahîk	خلاصة
beraz	خنزير	dija yetî: newek hevî	خلاف
mawî	خنزيرة	cihnişînî	خلافة: نيابة
kêzik: sîsarik	خنفساء	dema	خلال

poşmanî: bêhêvîti

bêr: qenci

ta: ben

santîm

bendik

ben: kiştek

çadir

kon

خبيّة

خير

خيّط

خيّط حريير

خيّط صوف

خيّط قنب

حيمّة

خيمة: «بيت شعر»

serpêlî: serjêrtî

xox: şevtao

keşe

tirs: saw: bizdîn

arû

terzî: dirûnker

dirûtin: terzîti

sawêr: sîber

xiniztî: bêbextî

خنوع

خوخ: دراق

خوري

خوف

خيار

خياط

خيّاطة

خيال

خيانة

W@LEED

د

xoşav: do şav: mot	ديس	dewar	دابة
demûş	دبق	kedî: malf	داجن: أليف
govend	دبكة	hundir	داخل: باطن
gurz: doq	ديوس	hundirî	داخلي: باطني
		xanî	دار: بيت
nixav: nixam: dapoş	دثار: غطاء	çapxane	دار الطباعة: «مطبعة»
		belavxane	دار النشر
bêbextî: derew: vir	دجل	dorez: çixiz: cerge	دائرة
mirîşk	دجاج	gulofîtk	
derewîn	دجال	hilbijêrgeh	دائرة الانتخاب
		çixiza cemser	دائرة القطب
paşdebirin	دحر	reştarî: reşîve	داكن
megiranî: mebiranî	دحام	mêwe	دالية: كرمه
gêran: gindirîn	دحرجة	herdem: hemûcar	دائماً
dûman: dû: kadû	دخان	Hirç	دب
berhem: deramet	دخِل	tang: helxiş	دبابة
derbasbûn	دخول	çermkar: çermçî	دباغ
		pind: pil	دبر

dahol	دف: طبل	mirarî	در
germbûn	دفع	espasin: biskilêt	دراجه
bervedanî:	دفاع	xwendin	دراسة
defter	دفتر	xox: şevtalo	دراق
dan: car: bêş	دفعة	pêpelan: peyîsk: dexil	درج
çalkirin: binaxkirin	دفن	Fêr: babet	درس
		zerx: zerik: mertal	درع
lêxistin: lêdan	دق: ضرب	derhem	درهم
hûr: zirav	دقيق: رفيع	nîşan	دریئة
arvan: ard	دقيق: طحين	pûş: pelax	دریس: عشب یابس
pîpinok: hûrdem	دقیقة	deste	دزينة
rûxandin	دک: هدم	radan: xistin	دس
Firoşgeh: dikan	دکان	dek: dekûdolab	دسائس
çilfiroşgeh	دکان الاقمشة	tewaş	دسم
nazî	دلال	bihêl: berd: bi qer	دع
heracvan: canbaz	دلال «سمسار»	henek: laqirdî	دعابة
mistdayî	دلاكة	kerxanetî: berbedenî :	دعارة
çinar	دلب	qûnektî	
deltave	دلتا	piropokenda: veguhastin	دعاية
dilop	دلف	pêlêkirin	دعس
mistdan	ذلك: مساج	strandin: hingavtin =	دعك
cerdel	دلو	pelçqandin: mistdan.	
rêber: nîşan	دليل: مرشد: موجه	piştgirî: piştgirtin	دعم
xwîn: xûn	دم	doz	دعوى
sernermî	دمائة: ليونة العريكة	diqdiqandin: timar	دغدغة
wêranî	دمار: خراب	daristan: dehil	دغل

destav	دورة مياه : مراحيض	mejî: hiş	دماغ
gerok	دورة	sernêrm: rûnêrm: rû xwûş	دمت
xwîn gerek	دورة دموية	tevhevîkirin	دمج
zîvîrîn: çerixîn	دوران	hêsir: rondik: fermêsk	دمعة
hol	دوران سريع	kwînêr: kûnêr	دمل : خراج
surahî	دورق	pizik	دملة صغيرة
çerxevan	دورية		
pêlêkirin	دوس	jîrbûn	دهاء
xwehermend: dewlet	دولة	çax	دهر
tim: her car	دوماً	dalan: naver	دهليز
jîpêv: jîbil: bê	دون	tewaş	دهنيات : دسم
bê gûman	دون شك		
gurmîn: gumîn	دوي	derman	دواء
		gerok	دوار
		sergêjî	دوار الرأس : دوخة
ol: ayîn	ديانة	dan: pêl	دوام
xeml: rewş	ديباجة	gerînek	دوامة
keleşêr	ديك	gêjbûn	دوخة : اغماء
ayîn: ol: bawerî	دين : عقيدة	kurm	دودة
deyn	دين	das: rol: rêber	دور

ذ

dûnde	ذرية: نسل	bişaftî	ذائب
saw: tirs	ذعر	xweber	ذاتي
çen: rî	ذقن	bîr: hizr gur	ذاكرة: وعي
jîrbûn: bîrbûn	ذكاء	dêlgur	ذنب
nêr	ذكر	mêş	ذنبه
yekane	ذكر الخنزير	serjêkirin: serjêkirin	ذبح
bîranîn	ذكرى	pêllerzik	ذبذبة
jîr: zîrek: bîrbir	ذكي	çilmisîn	ذبول
stûxwarî: çavşkestî	ذلة: مهانة	Fîşek: rext	ذخيرة
stûxwar: çavşkestî	ذليل: خاضع	gaz	ذراع «وحدة قياس»
çerûn: pîskirin	ذم	pî	ذراع
kûz: peyman	ذمة	garis	ذرة «عرنوس»
lêr: dîv	ذنب: ذيل	pejik: dinok: atom	ذرة: ندفة
qûr: qumêh: lawan	ذئب	hêsirkirin	ذرف
		kumik: kumbet: serûçek	ذروة: قمة

bi: yar	ذو: صاحب	zêr	ذهب: تیر
bişaftin: vebuhujîn	ذوبان	çûn	ذهاب: سیر
çêj	ذوق	zêrînî	ذهبی
terî: dûv	ذیل	hiş	ذهن
belavbûn	ذیوع: انتشار	matman: matmayî	ذهول: وجوم

W@LEED

kevirtêwerkirin	رجم	nerîn	رأي
mêranî	رجولة	xwedê	رب
veger	رجوع	kemence	ربابة
Fire	رحب: واسع	bendik	رباط
sîngfire: balfire	رحب الصدر	çarîn	رباعي
xan	رحبة	keştîvan	ربان السفينة
kevrê aş	رحى الطاحونة	kevanî: kebanî	ربة البيت: ست البيت
koçer	رحل	havil	ربح: فائدة
koç: çûn: derbider	رحلة: هجرة	girêdan: bestin	ربط
malzarok	رحم المرأة	kostek	ربط الأرجل
dilovanî	رحم: رخمة	çarîk	ربيع
dilovan	رحيم: شفق	bîngiranî	ربو «مرض»
şîrav	رحيق	qefa: tilm	ربوة
sîmer	رخ: عنقاء	buhar: bihar	ربيع
xweşî	رخاء	paye: nîşan	رتبة
mermer	رخام	rêz: rêzgel	رتل
sistî: sistbûn	رخاوة	kevn	رث
qoçan	رخصة: اجازة	şîn: zîmar	رثاء
sist: teze	رخو: طري	hêvî	رجاء: امل
erzan	رخص	lerzek	رجاج
vegerandin	رد	hevyazbûn	رجحان
veger: paşdeçûn	ردة	çelq: lerz	رجرجة: خض
tilmeqûn	ردف	gemar: dijûnî	رجس: قذارة
dagirtin	ردم	veger	رجعة: رجوع
hûçik: zendik	ردن: كُم	kevnepêrist: paşverû	رجعية
pîs: sik: gend	ردىء: سيء	tevzînok	رجف
paşînk	رديف	zilam: mêr	رجل
pîsbûn: tûlebên	ردالة	nig: ling	رجل: سناق

zordan	رصد	pîs: tûle	نل
gule: zirîç	رصاص	birinc	نل
zirîçkî	رصاصي	nan	نل، نل
gule: fîşek	رصاصه	pêçek: destek	نل، نل
venêrtin	رصد		
rêzkinin	رصف		
rexrê	رصيف	nîgarvan: nîgarkêş	سام
ragirtî: qurs	رصين	name	سالة
		enîşk: beşşık	سغ
şîrdan: şîrmijî	رضاعة	nîgar: wêne	سم: صورة
qayilbûn	رضاء	Fermî: mîrkarî	سمي
şîrmij	رضيع	Fermîdar	سمياً
		rişme	سمن
şil: nem: hêwî	رطب	şkestin: daketîn	سوب
şilbûn: hêwî	رطوبة	asêkirin: bicîkirin	سوخ
		bac	رسوم: ضرائب
miqatebûn: xwedîkirin	رعاية	pêxember: peyamber	رسول: نبي
xwîncûn: risîn	رعاف: نزيف	şandiyar	رسول: مبعوث
saw: tirs	رعب: خوف		
şîrqînî: hurmîn	رعد	pijqandin	رش
lerz	رعشة	rêjînk	رشاشه ماء
serserîtî	رعناء: رعونة	çelengî: lewendî	رشافة
çêrandin	رعي	şilbûn: avpijîn	رشح
pêşî	رعيل		
		bîrbûn	رشد
kuft	رغاوة: رغوة: زبد	firkirin: quriskirin	رشف
dilwestin: vêtin	رغبة	pijiqandin: avêtin	رشق
«wîrî»	رغد العيش	bertîl	رسمه
levî	رغم	dîlawer: bîrbir	رشد
nan	رغيف: خبز	Ferz: lihevhatî	رسميل: متناسق

ser çokbûn	ركوع	refik	رف
		pehn: zîtok: tîsk	رفس
ari: xwellî	رماد	bêr	رفش: معول
Hinar: narok	رمان	nevêtin	رفض
şîlaq	رَمَتْ	bilindkirin: hilanîn: hildan	رفع
rim: singo	رمح		
çavkul: çavpilî	رمد	hevrêtî	رفقة الطريق
şan: nîşan	رمن: شعار	hevaltî: hevîrê	رفقة
Mijank	رمش	zirav	رفيع
qûm	رمل	heval	رفيق
avêtin	رمي: قذف		
		dîdevanî: çavnêrîn	رقابة
şivrêkedî	رنة: آيل مستانس	xew: razan: raketin	رقاد: نوم
vingîn: zingîn	رنين	stû: histû	رقبة
		nazikî	رقعة: دلال
nazikî: tenik: teze	رهافة	dîlan: sema	رقص
saw: tirs	رهبة	pîne: pispan	رقعة
girav	رهن	numre: jimar	رقم
bisaw: bitirs	رهيب	bilindayî	رقي
		çavnêr dîdevan	رقيب
çîrokdirêj	رواية	tenik	رفيق
bîn: bihin	روائع		
dilsoz: cegersoz	رؤوف	siwarî	ركاب
rêx	روث	çok: çong: ejnû	ركبة
can: giyan	روح: نفس	bazdan: rev	ركض
giyanî	روحی		
giyandarî	روحانية	xwêspartê	ركن اليه
gulîstan	روضة	goş: alî	ركن: زاوية
şepal: şeng	روعة	bingeh	ركن: اساس
pergal	رونق: رواء	siwarbûn: hilkişîn	ركوب: امتطاء
		cizû	ركوة القهوة
		rawestyayî: nivayî	ركود

gundî	ريحي	avdan	ري
xurînî	ريق	teze	ريان
spîmamiz: xezal	ريم: غزال أبيض	canbazî:	رياضة
		bîryarî	رياضيات
		ba	رياح: ريح
		bader: baroz	ريح مصحوب بالثلج (عاصفة ثلجية)
		per: perîk	ريش: ريشة
		hevraz: qoçan	ريغ
		gund	ريف: قرية

ز

tav	زخه مطر	hirmijandin	زار: زئير
neqş: çitme	زخرف	narewan	زان: نوع من الخشب
		delya	زاغ البصر
çandinî	زراعة	çavzerk	زائغ البصر
zincîr	زرد: سلسلة	cîwe: sîmav: cûve	زئيق
reşûşke: reşêl	زردور	goşe: kunc: qorzî	زاوية
çandin	زردع: غرس		
şînahî: şînbûn	زرقه	nîvişk	زیده
zurmat	زرنیخ	gemar	زبل: وسخ
axur: gom	زریه	mewîj	زبيب
serokti: pêşrewitî	زعامة: قيادة	cam	زجاج
ingirîbûn	زعج	lêxurîn: lêhilatin	زجر
leqandin: hejandin	زعزعة		
xeyd	زعل	navçûn: kefse	زحار
zîper	زعنفة: عوام	leqandin: livandin	زحزحة
qerebalix	زعيق	kişîn	زحف
serdar: pêşew	زعيم: قائد	kîwan	زحل
		cîtengbûn: cîtengkirin	زحمة

gelawêj	زُهرة «كوكب»	tûk: pûrt	زُغَب
kêm: hindik	زُهيد	lîlandin: lêrandin	زُغْدَة
neman: hilatin	زوال	çêlik: cansivik	زُغْلُول
mêrkirin: şûkirin	زواج	zavatî	زُغاف
		şahî	زُفَة: فَرَح
xişande	زواحف	kolan	زُغاق
babîsok: hure	زوبعة	titirwask	زُغزاق
cot	زوج: اثنان	talîşk	زُغوم
mêr	زوج المرأة		
jîn: pîrek: afret	زوجة	bapêş: bahor	زُكام
kelek	زودق	bêr: zike	زُكَاة
jirêderketin	زوغان: ضلال	xweş: geş: baş	زُكِيَة
druv: qilix	زِي: هيئة	sipîk	زلال البيض: «آح»
serdan	زيارة	bîbelerz: hejandin	زُلْزال
pirkirin	زيادة	cênîk	زُلف
xap: zir	زيف: غش		
xeml: rewş	زينة: سجية	bilûr	زُمارة: شِيابة
zîwan: dinêb	زِيوان	hevalkarî	زُمالة
		rişme	زُمَام
		kom	زُمرة
		dem: çax	زُمن
		kember: piştband	زُنار: حزام
		lale	زُنْبِق
		moz: stêng	زُنْبُود
		qendî: qasî	زُهَاء
		xwekêmkirin	زُهْد
		kulîlk	زُهرة

س

sendewîş: hîç	سائڊویش: شطيرة	berê: demaçû	سابق
şiyar	ساهر: يقط	panav: gasîn	ساحة: ميدان
		gerok	سائح
melewanî: avjenîn	سباحة: عوم	cadûbaz: cadûger	ساحر
bezatî: berebazî	سباق	berav: kinar: qirax	ساحل
sedem: engîz	سبب	beravî	ساحلي
şem	سبت	herk: ruhn	سائل
kolan	سبر: حفر	ajok: ajokar: şifêr	سائق
lûle	سبطانة السلاح	merezî: kazî	سام
şêr	سبع: أسد	germ	ساخن
hevt	سبعة	beşt: karîte	سارية العلم
hivdeh	سبعة عشر	demjmêr: katjmêr	ساعة
hevtê	سبعون	çepel: nizm	ساقل
hevtсед	سبعمائة	co: cok	ساقية: قناة
hevthezar	سبعة آلاف	akincî: rûniştman	ساكن: مقيم
kestek kirin	سبك	sax	سالم
kestek	سبيكة	jar: jarawî	سام: مسموم
rê: çare	سبيل	jardayî	
		bilind: bala	سامي

tiredîni: hişsivikî	سَخَافَة	zerî: xatûn	سَيِّدَة
tîndan	سَخَانَة	şeş	سِتَة
olam	سُخْرَة	şazdeh	سِتَة عَشْر
qeşmerî: tenazî	سُخْرِيَة: اسْتَهْتَار	şêst	سِتُون
tengijandin: nevêtin	سُخْط	şeşsed	سِتْمَانَة
germayî: germbûn	سُخُونَة	şeşhezar	سِتَة آلَاف
comerd	سُخِي	perde	سِتَار: غَطَاء
hişsivik	سُخِيف	şapik: çakêt	سِتْرَة
berbestî: avçik	سُد	nuxumandin: veşartin	سِتْر
tewş: bêhavi	سُدِي	merş: ber: tej	سِجَادَة
derdîlk: gapax: devpoş	سُدَادَة	defter	سِجَل
şeşyek	سُدَس	zindan: girtîngeh	سِجِن: مَعْتَقَل
tem	سُدِيم	bendexan	
kawiktî: sivikbûn	سُدَاجَة	daqulbûn: nogbûn	سِجُود
raz: penhanî	سُر	girtî	سِجِن
bir: gêş	سُرَب	sincî: rewş	سِجِيَة: اخْلَاف
navik	سُرَة	ewr	سِحَاب: غِيَم
buxçik	سُرَة «بِقِجَة»	kêşok	سِحَاب
çira	سِرَاج	cadûbâz	سِحَار
leylan	سِرَاب	kişandin: xerandin	سِحَب: جَر
rêzkirin	سِرَد	cadû	سِحَر
kevjal: xerçeng	سِرْطَان	hûlikîn: hûlisî	سِحْل: زَل
penceşêr		kişkişandin	سِحْل: جَرَجَرَة
lez: bez	سِرْعَة	bûkmar: marijok	سِحْلِيَة
dizî	سِرْقَة	dêm	سِحْنَة
derpê: devdeling	سِرْوَال	paşîv	سِحُور
kêfxwşî: şahî	سِرُور		
selvî	سِرُو	comerdî	سِخَاوَة
nehênî: penhanî	سِرِي		

bagemî	سفينة شراعية	liq	سرقة: كتيبة
tiredînî: tirço	سفينة	text: qeryole	سرير
		lezok: beza	سريع
avdan: avkêşî	سقاية	zûka: lezî	سريعاً
keylu	سقاطة		
ban	سقف: سطح	ban: jor	سطح
nexweşî: jar	سقم: هزال	serveyî	سطحي
ketin	سقوط	xêz: dêr	سطر: خط
avî	سقي	dizî: zorkirin	سطو: سرقة
dagirtin: verêtin	سكب: صب	kêfxweşî	سعادة
şekir: qend	سكر	kuxik: kuxîn	سعال
şekirî	سكرى	Firehî	سعة
serxweş: mest	سكران	buha: nerx	سعر
hişbûn: bêdengî	سكوت	têkoşan	سعي: جهد
rawestin: bêlivî	سكون	kêfxweş	سعيد
kêr	سكين	gurîn: elor	سعير
êşazirav	سل	xwînrêj: devbixwîn	سفاح
		balyozxane: beswanxane	سفارة
saxî	سلامة: طيبة	çepelî	سفالة
aştî	سلام	berpal: kuntar: lêf	سفع الجبل
movik	سلامية: مفصل	rêwîti	سفرة: رحلة
çek	سلاح	bîhok: behî	سفرجل
binceq	سلالة	xwînrêjîn: xwînrêtin	سفك الدماء
talan : yexme	سلب: نهب	nizmtir	سفلى
neçê	سلبى	sing: bist: şîş	سفور: سيخ
kîso: kesel	سلحفاة		
req	سلحفاة مائي		
gurandin: kevelkirin	سلخ: ذبح	balyoz	سفير
xelek: zincîr	سلسلة: زرد	keştî	سفينة

salane: hersal	سنوي	pasar	سلسلة جبال
simore	سنباب	karbideŝt	سلطة
qočan	سند: صك	padîŝah	سلطان
milik	سند: الجمل	padîŝahî	سلطنة
		pertal	سلعة: بضاعة
xewrevîn: bēxewî	سهاد	pêşinde: pêşîne	سلفه
şiyarî: bēxewî	سهر	pêşîde	سلفاً
şevbuhêrk	سهرة	zax: niftik	سلفات كبريتات
deşt	سهل	têl	سلك
hesane	سهل: بسيط	aştî	سلم
par: beş	سهم: حصّة	nêrdewan	سلم: درج
tîr	سهم	reftar: kiryar	سلوك
ji bîrkirin	سهر: نسيان		
bêhimdî	سهواً	jar: jehr	سم
hêsanî	سهولة	sivok	سماق
		esman: asman	سماء
nebaşî: kirê: nepakî	سوء	hiştin: bûrandin	سماح
pêvî: bēyî	سوى: غير	bihîstok	سماعة
pirsyar: pirs	سؤال	biwar: hêl	سمت: جهة
reşî: reşayî	سواد	navbij: canbaz	سمسار
bazin	سوارّة	koste kî: canbazî	سمسرة
		navbijî	
qamçî: tajang	سوط: كرجاج	kuncî	سمسم
		bihîstin	سمع
pîs: kirê	سيء	navûdeng	سمعة
gerîn: gerokî	سياحة	rûn: don	سمن
çeper	سياج	bilind: bala	سمو
otomobîl: nylon	سيارة «تکسي»	stûr: qalind	سميك
torbîto	سيارة «جيب»		
poste	سيارة «باص»	diran: dinan	سن: خريس
keymon: barkêş	سيارة «شحن»	sal	سنة: عام

bindest kirin	سیطرة	rêzanî: polotîk	سیاسة
şûr	سيف	herikîn: herkî	سیلان: جریان
hilmêjk	سیفون	çehr: dêm	سیماء: محیا
lahî: herikîn	سیل	çixare	سیجارة
ruhnbûn	سیولة: میوعة	serwer	سید
		meş: ger	سیده
			سیر: بحث

W@LEED

ش

sawêr: reşk	شبح: خيال	xwest	شاء
hostek	شبر	geravîti	شائبة
şimik: tirag	شیشب «شحاته»	xort	شاب
têrbûn	شيع: وفرة	barkêş: keymon	شاحنة
tor	شبكة	tewş	شاذ
mîna: nala: wek	شبه: مثل	şehqam: rê: cade	شارع
manend	شبيه	dejav: کنار: qirax	شاطيء
xortanî: lawanî: sîpe	شبيبة	Helbestvan: hozanvan	شاعر
		zor: serêş	شاق
		tevayî: hemû	شامل
zivistan	شتاء	kar: rewş	شان
xeber: sixêf	شتيمة: قذارة «قذف»	bîner: gova	شاهد
		kêlagorê	شاهدة القبر
pevçûn: pevketin	شجار	helemût	شاهق: بارز
mêrxas: di lêr	شجاع		
mêrxasî: dilêrî	شجاعة	xort: ciwan	شعب
gunehbarkirin	شجب	bilûr	شبابية: ناي
dar	شجرة	sibat	شباط
spîndar	شجرة الحور	mînahî	شباطة

tabût: labût	شرح	şîn: bêzarî	شجن: حزن
ravekirin: şîrovekirin	شرح		
ronîkirin		parsek	شهاد: متسول
qelş: terk	شرح: شق	şimik	شحاظة
hinek: piçek	شرزمة	sûtin: tûjkirin	شحد: سن
bêcir: zirz	شرس	bez	شحم الحيوان
bingeh	شرش: جذر	barkirin	شحن: تحميل
merc	شرط	dawerivbûn: zerbûn:	شحوب
polîs	شرطي	merisîbûn	
rêdarî: rewayî	شرعي: قانوني	tenî	شحوار
rûmet: namûs	شرف: عصمة	çavteng: nemerd	شحيح
belkon	شرفة	kes	شخص
rohilat: rojhilat	شرق	kesîn	شخصي
dav: xefk	شرك: مصيدة	Ferezî: kesîtf	شخصية
beşgeh	شركة	xirxir: xirîn	شخير
qepûşk: qozaxe	شرنقة		
çilekî	شره	kişandin: ragirtin	شد
destpêkirin	شروع: ابتداء	zorî	شدة
rohilat: rojhilat	شروق	zor: xurt	شديد
xayizbûn	شروڤ	tewş: bêrêti	شدوڤ
çênî: çêti	شريعة	kirîn	شراء
herşe	شريحة اجتماعية	xoşav: noşav	شراب
cengene	شريعة	çirûsk: çirîsk	شرارة
ayinre	شريعة	bêcirî	شراسة
damar	شريان: عرق	bavan	شراع
hevbeş: hevpişk	شريك	hevpişkî	شراكة
ben	شريط	vexwarin	شرب
delav	شط		
jêhatîbûn	شطارة		
xerakirin: rakirin	شطب		

alinde	شفق	tîş	شطر
dilovanî	شفقة	dutîş: dulet: dubeş	شطرين
devkî	شفهي	maltin: rêşkirin	شطف: كنس
devkî	شفوي	pirîst	شظية
qelş: terk	شق	tîrêj: pertew	شعاع: ضياء
gîngilok	شقائک النعمان	gel: milet	شعب
perçebûn: jihevketin	شقاق	gelêrî: miletî	شعبي
bargiranî: nexweşî	شقاء	şax: liq	شعبة: فرع
kej: zerî	شقراء		
perçe	شفقة	por: mu	شعر
zehmetkêş	شقي	mûyîn	شعري
bîra: kak	شقيق: أخ	helbest	شعر
xweh: xuşk	شقيقة: اخت	ronak	شعلة
		cadûbazî	شعوذة
gûman: nebawerî	شك	hest: pêjin	شعور
gilî: gazinde	شكاية	ceh	شعير
spasî	شكر		
reng: awa: Form	شكل	qerebalix	شغب
		kar	شغل
solav: rêjav	شلال	dilçûn: bijandin	شغوف: شغف
apilk	شلة		
şepî: pûçbûn: şehtî	شلل	saxbûn	شفاء
		xêrxwazî: navbijî	شفاعة
bihinkirin: hilmkirin	شم	berevanî	شفاعة: محاماة
dismal	شماخ	bakêş	شفاطة هواء
bakur	شمال	tenik	شفاف
ro: roj: rok	شمس	lêv	شفة
mûm: şima	شمع	gwîzan	شفرة
find	شمعة	firkirin: qurisandin	شفت: رشف
mûmdan	شمعدان		

canbizar: rewanpak	شهيد	şelim: silksor	شمندر
bînkîşandin	شهيق	bilindî: balayî	شموخ
sinbêl	شوارب	êrîşkir	شَن: آغاز: هجم
karûbar	شؤون: امور	sinbêl	شنب: شوارب
giraz: şorbe	شورية	darvekirin: dalqandin	شنق
das: car	شوط	kirêt	شنيع
tevayî: komonîst	شوعية		
bîrkin	شوق	şolik	شهاب: نيزك
stirî	شوك	govayî: stûv	شهادة
bê oxirî	شؤم	Fêrname	شهادة مدرسية
biraş tin	شوي	ciwamêrî: camêrî	شهامه: جودة
	شيء	hingiv	شهد: غسل
tişt: çik	شيب	navdarî	شهرة
porspîbûn	شيخوخة: كهولة	meh: heyv	شهر
yextiyarbûn		rind: ciwanmêr	شهم
Ehreman: şeytan	شیطان: ابليس	dilbijandin	شهوة: شهية

ص

jîyan: saxî	صحبة	biaram: bi di yax	صابر
beyaban	صحراء	sêl	صاج
sênî	صحن	hogir: xudan	صاحب
sayî	صحو: صائي	rastgo: rastyar	صادق
durist: rast	صحيح	berjor: hevraz	صاعد
		birûsk: blêc	صاعقة
xirçir: teqreq	صخب	çê: baş: bikêr	صالح
zinar: lat	صخرة	hêwan	صالون
		bêdeng: mat	صامت
		desker: çêker	صانع
zeng: jeng	صدأ		
zumîn	صدى	sibe	صباح
serêşî	صداع	aram: di yax	صبر
dostanî	صداقة	boyax	صبيغ
jibo: meram	صدد	kur: zarok	صبي
sîng	صدر		
berdilk	صدرية		
derz	صدع	rast	صح
cênîk	صدغ	rojname	صحافة: صحيفة: جريدة
lêhatin	صدقة	rojnamevan	صحافي: صحفي

Fikandin	صغير	rastî	صدق
rûreş	صديق: لئيم	dost	صديق
laçîn: eylo	صقر	duristî: rastî	صراحة
şayikkirin	صقل		
qeşa: bûz	صقيع	qêrîn: zarîn	صراخ: صياح
		navbin: rê	صراط
çek	صك: سند	nakokî	صراع
		xurdekar: diravguhêr	صراف
limêj: nimêj	صلاة	bêpêçî: bisertbûn	صرامة
hişkayî: reqbûn	صلاية	çirçirk	صرصور
çê: pak	صلاح	day: tep	صرع
çêbûn: pakî	صلاحية	xurdekirin: veguhartin	صرف
req: hişk	صلب: صلد	çîrk çîrk: çîrçîr	صرير
aştûn: haştûn	صلح		
gurî: rût	صلعة	dijwar	صعب
xaç	صليب	cîwêlek	صعلوك
		dijwarî	صعوبة
devmiç	صمام	hîlkişîn: berjorçûn	صعود
bêdengî: mat	صمت: سكوت		
şîrêz: stirik	صمغ	biçûk	صغير
xweragirtin: pêdarî	صمود		
		rêz: qor	صف
sazkarî: pişekarî	صنائع	zelaibûn	صفاء
deskarî: sazkarî	صناعة	rûreşî: gewcî	صفافة: حماقة
şirik: şûrik	صنوبر: حنقية	rûpel	صفحة
		çelpandin: çelpîn	صفع
mêrxas	صنديد: شجاع	sîle: şiqam	صفعة
çêkirin: sazkirin	صنع	çepik	صفقة: تصفيق
deskarî	صنعة	desthejandinek	صفقة تجارية
celeb: cewr	صنف: نوع	teneke	صفيح: صفيحة

hirî	صوف	pût: peyker	صنم
lîva	صوف: نظيف	kaj: çam	صنوبر
çogan	صولجان		
rojî	صوم: صيام	zave	صُهر
		bişaftin	صُهر: اذابة
Fîxan: qêrîn	صياح	pişt	صهوة
nêçîrvan: ravyar	صياد	hîrîn	صهيل
nêçîr	صيد		
dermansaz	صيدلي	rastî: çê	صواب
dermangeh	صيدلية	kerînek	صوان الاذن
awa: derawa	صيغة	heste	صوان حجر
havîn	صيف	ber: alî	صوب
havînî	صيفي	deng	صوت
		wêne	صورة

ض

çirav: şelû	ضحل	serheng: efser: zeftyar	ضابط
kenok	ضحوك	tax: tar	ضاحية: حي
qurban	ضحية	nebaş	ضار
girsbûn	ضحامة	nebedî	ضامر
rêtin: rijandin	ضح	hindik: kêr	ضئيل
girs: gir	ضحم	mij: dûman	ضباب
dijî	ضد	marmarok	ضَب
lêdan: lêxistin	ضرب	pêçan: danserhev	ضَب
hinguvandin	ضرب مبرح	zeftikirin	ضبط
reng: awa	ضَرْب	keftar	ضبع
hewî	ضرة	xircir: xurûş	ضجة
ziyan	ضرر	dilsarî: tengijîbûn	ضجر
diranê kursîya	ضرس	veketin: ramidandin	ضجع
pêşîr: çiçik: guhan	ضرع: ئدي	xircirî: qerebalix	ضجيج
giring	ضرورة	ronahî	ضحى
petox	ضروس	ken	ضحك

mišogerî	ضمانة	bac	ضريبة
nebêdî	ضمور	gor: tirb	ضريح
bernav	ضمير «قواعد»	kor	ضرب
wijdan	ضمير		
		ducar	ضعف
ronî: ronahî: ronayî	ضوء	alûz	ضعيف
tav	ضوء الشمس		
heyvron	ضوء القمر	eciqandin	ضغط
birçîtî: nêzketin	ضوء: «الجوع الشديد»	zikreşî	ضعيفة
xircir	ضوضاء: جلبة	rex: lêv	ضفة
		beq: beqbelûsk	ضفدع
ronî: ruhnî	ضياء	gulî: gîsu	ضفيرة: جديلة
windabûn	ضياح		
mêvandarî	ضيافة	şaşîtî	ضلال
mêvan	ضيف	parsû	ضلع
teng	ضيق	beşdar	ضليح
sitem	ضميم	tev	ضم
		birînpêçanî	ضمادة

ط

dirêjbû	طال	tîre: com: zom	طائفة
dilxwest	طامح: طموح	balefir	طائفة
paqij	طاهر	Firok	طائر
mase	طاولة	cîq	طائر الزردور
		serserî	طائش
jiyandin	طلب	pûl	طابع
bijîşkî	طبابة	gog	طابة: كرة
kedan	طباشير	rêz	طابور
daholvan	طبال	qat	طابق
rewîst: rewş	طباع	aş	طاحونة
perêtvan	طبباخ	qewimandinek	طارئة
perêtin: kelandin	طبخ: طهي	reşav	طاعون
çap	طبع	serav	طافح
helbet	طبعاً	karîn	طاقة: قدرة
sênî	طبق	pencere	طاقة: شباك
çênî: qad	طبقة	suxte: xwendevan	طالب
dahol	طبل	madem	طالما
bijîşk: pizîşk	طبيب	derketî	طالع
xurist: xwerist: surîst	طبيعة	bext: şens	طالع: حظ

tevlzandin	طعن: منعمل	xwarin	طبيع: طعام
birînkîn	طعن		
disereçûn	طفع	qeraş	طحان
vepengizîn: pengizî	طفرة	xalxalk: dêdik	طحال
zarok: zîç	طفل	Fatreşk: pişik	طحال
zaroktî	طفولة	kefz	طحلب
hindikek: hindik	طفيف	hêran	طحن
pêjînk	طفيلي	arvan: ard	طحين
		qewimî	طرا
seqa	طقس	berdanker: papora cengê	طراة
deste: bedil	طقم	awa: durv	طراز: اسلوب
		aheng	طرب: انسجام
şevnim: nim: avî	طل	kum	طربوش
boyax	طلاء	kêmkirin	طرح
berdan	طلاق	hibrî	طرحه
xwestek: daxwaz	طلب	berdan: qewirandin	طرد
çihir: dêm	طلعة	neqîş	طرز
gule: fişek	طلقة	guhgirani: kerbûn	طرش
hilatin	طلوع: شروق	rex: alf: kêlek	طرف
bijorketin	طلوع: صعود	qerf: pêkenok	طرفة
pêşeng	طليعي	lêxistin	طرق: ضرب
berdayî	طليق: «فلتان»	nêçîr	طريدة
		rê	طريق
çavbirçî	طماع	berwar: berwal	طريق جبلي
piştrastbûn	طمأنينة	nerm: teze	طري
xwîn hatin: mehapîrekê	طمث		
binaxkirin	طمس: يطمس	xwarin	طعام
veşartin	طمس	rîj	طعام خالي من الدسم
çavbirçîtî	طمع	alas: çêj	طعم
dilxwestin: xwestin	طموح	zixt	طعنة

Firokvan	طيار	gîl: herî	طمي
xweş: xoş	طيب		
firok: balind	طير	sing	طنب
Firandin: perwaz: pelwaz	طيران	beroş	طنجرة
serserîti	طيش (فلتان)	ringîni: çingîni	طنين
pêjin	طيف		
dirêjayî	طيلة	gav	طور
herî: gîl: celb	طين		
pêçan	طي: لف	jî berxwe	طوعاً
		lehî	طوفان
		tar	طوق
		gerdenî	طوق حلي
		dirêjbûn	طول
		dirêj	طويل

ظ

qundus	ظلام دامس «جالك»	serkeft	ظافري
setem	ظلم	setemkar	ظالم
sîdar	ظليل	nemand	ظاهرة
tîbûn	ظما	bel: belû: xuya	ظاهر: بارز
tî	ظمان	asik: xezal	ظبي: غزال
guman: sawîr	ظن	nîr: kawdan	ظرف
pişt	ظنهر	şeng: şepal: çeleng	ظريف
nîvro: nîvroj	ظهرة: ضحى	nenûk	ظفره
beyî	ظهور النبات «نمو»	serketin	ظفره: انتصار
xuyabûn	ظهور	sî: sêtav	ظل
		ma	ظل: بقي
		tarîti	ظلام

ع

hişmend	عاقل	perist	عابد
bêber: kurdûnde	عاقر: عقيم	rêborî: rêwî	عابر سبيل
kuflet	عائلة	zorbaz	عاتي
malbat		bêçare; şir	عاجز
bilind	عالي	dadvan: dadmend	عادل
zanyar	عالم	ayîn: gerdiş	عادة
cîhan	عالم: دنيا	tazî: rût: zelût	عاري
aborîzan	عالم اقتصادي	torret: serjêrî	عار: خزي
gelemper: giştî	عام	nas	عارف: خبر
sal	عام: سنة	cihêkar	عازل
serav	عائم	sazbend	عازف
avaker	عامر	bengî: evîndar	عاشق: عشق
karkir	عامل	bijî	عاش
berzik: binzik	عانة	paytext	عاصمة
pûşt: berbeden	عاهرة	babîsk: bahoz	عاصفة
paxil: paşil	عُب	baroz: basirîşk	عاصفة ثلجية
berbero	عباد الشمس	bêkar: xiral	عاطل
		dawî	عاقبة

toz	عجاج	pevok	عبارة
mat	عجب	qeyserî	عبارة
bongî: bitir	عجرفة: غرور	tewş	عبث
nikarbûn	عجز	kole: benî	عبد
golik	عجل	derbasbû	عَبْرَ
lez: zûbûn	عجلة: سرعة		
hevîrkin: strandin	عجن	ronîkir	عَبْرَ
pîr: kal: ixtiyar	عجوز	bêhmîxweş	عبق
matkirin	عجيب	zîrek: hozan	عبقري
hevîr	عجين	zîrekî: hozanî	عبقريّة
		koletî	عبودية
bêy	عدا	derbaskirin: rêbûrîn	عبور
jimarok	عَدَاؤُ	rûtirî	عبوس
dadî: dadvanî	عدالة	xweşbîn	عبير
dijminayî	عداوة	gêl: sîpe	عبيط
hejmar	عدد		
nîsk	عدس	gazin	عتاب: لوم
dad	عدل	çek û rext	عتاد
nabûn: tune	عدم	dînbûn	عتاهة: عتة: جنون
vegirtin: hâl	عدوى	barhilgir	عتال
hejmarek	عديد	sîpane: astan	عتبة
hevling	غديل	aza	عتق
bê	عديم: بلا	tarî: reşî	عتم: عتمة
		kevin: kerkote	عتيق: قديم
kul: derd: azarî	عذاب	egîd: amade	عتيد
cênîk	عذار: زلف		
şêrîn	عذب	kelem: likumandin	عَذْرُهُ
mehne	عذر: حجة		
keç: qîz	عذراء: بتول	dît	عثر: وَجَدَ
gazinokî	عذول	dîtin: peydakirin	عثور
		bizûz	عثة: سوسة

şahê mirnê	عزرائيل	çol: deşt	عراء
saz	عزف	kirîv	عراب
dûrxistin: veqetandin	عزل	serserîti	عريضة
tenêbûn	عزلة	pêşind	عربون
sozdan	عزم	ejder: ziya	عربيد «الطعبان الكبير»
xortanî	عزوبة: عازب	hilki şandin	عَرْج
serbilind: xoşewîst	عزيز	şahî: aheng	عرس
vîn	عزيمة: ارادة	paytext	عرش
		panav: gasîn	عَرْصَة
hungiv	عسل	pêşkêşkirin	عرض: تقديم
leşker	عسكر	panbûn	عرض
dijwar	عسير: صعب	hevris: selmê	عرعر «سروجبلي»
		naskir	عُرف
hêlîn	عش	kumikadîk	عرف الديك
şîv	عشاء	damar: reh	عرق: جذر
gîha: giya: pincar	عشب: حشيش	mey: bade	عَرْقُ
dehyek	عُشر	xwêdan	عَرْقُ
dêh	عشرة	derengxistin	عرقلة
bîst	عشرون	qaçik	عرقوب
		stran: mistdan	عرك: ذلك
tergal: tengal	عشرة السوء	çembil	عروة
evîn: dîldarî	عشق	bûk	عروسة
şevreşkî	عشوائي (اعشى)	zava	عريس
êvar	عشبة	pêşniyaz	عريضة
yarik	عشيق	kevnare: bibinyad	عريق
êl	عشيرة	tazîbûn	عري
		xweşî	عز
dar: co	عصا		
çete	عصابة	şûn: şîf	عزاء
reh	عصب	payebûn	عزة النفس
bînteng: bihteng	عصبي		

narînî	عفة: رقة	kom	عصبة
dêw	عفريت	rojgar: serdem	عصر
mitêl: qirqaf	عفش	guvaştin	عَصِرْ
perçiqandin	عفص	serdem	عصري
genîbûn: kufik	عفن: نتن	boçik: qaçik: pind	عصعص
genî: kufikî	عفونة	çûk: çivîk	عصفور
bûrî	عفو	berteng: zor	عصيب
kawik	عفري: ساذج	pelûl	عصيدة
		şerbet	عصير
		asêbûn: liber rabên	عصيان
erd	عقار	devlêkirin: gezkirin	عض
derman	عقار: دواء	bazo: bazbend	عضد
boçik	عقب	zeblek: masûlk: zîper	عضلة
asteng: kelem	عقبه	endam	عضو
mebest: girêdan	عقد		
marbirîn	عقد النكاح		
girêk	عقدة		
dûpişk: topişk: dolpî	عقرب	dan	عطاء
sewda: hiş	عقل	tîr	عطارد «نجم»
hişmendî	عقلانية	xerabûn: şkenandin	عطب
xirş: bêber	عقم: عقيم	bêhndar: bîndar	عطر
bawer	عقيدة: ايمان: ثقة	pişkandin: bênijk	عطس
jîn	عقيلة: زوجة	tîbûn	عطش
		pêwendî	عطف
gopal	عكاز	ban	عطف حيوان على وليد غيره
hîz	عكة: اتيبة جلدية لحفظ المواد «الس»	xerabûn	عطل
şelûkir: şelû	عكر: معكر	gerdenîş: pişû	عطلة
vajî	عكس		
		hestî	عظم
çare	علاج: حل	mezinahî: mezinayî	عظمة
dirov	علامة		
nîşanapirsê	علامة استفهام؟	narîn	عفاف

saz kar	عملي	a	علامة تانيث (ت)
pere	عملة	eşkerebûn	علانية
bertelaş	علاق	têkilî	علاقة
likê?	عمن «عن من»	tevî	علاوة
liçî?	عَمَّ «عن ما»	êş	علة: ألم
sitûn: dîrek: dilek	عامود	pakêt	علبة ورقية
derzikapiştê	عمود فقري	qutîk	علبة حديدية
tev: giş	عموم	liser	على
gelempêr: gişkî	عمومي	êm	علف
noker	عميل	zîlindar: zirav: talîşk	علقم
êşdîtin	عناء	benîşt: qaçik	علك
himbêzkin	عناق	cûtin	عَلَك
hevsar	عنان: زمام	al	عَلَم
lêmiqatebûn	عناية	zanîn	عَلِم
tirî	عنب	zane	عليم
çal	عنبر «حفرة لحفظ الحبوب»	zanistî: zanyarî	علمية
pozbilindî	عنجهية	bilindbûn	علو: عال
cem: ba	عند	bikul: daxîl: dixel	عليل: معلول
bizin	عنزة	ap: mam	عم
regez: nejad	عنصر	stûn	عماد
regezperest =	عنصري	avayî	عمارة
nejad perest: tuxum perest	عنقوت	nokerî	عمالة
zordarî	عنق	metik	عمة
sitû: gerdên	عنق: جيد	mezin	عمدة
goşî: wîşî: lûşî	عنقود	temen	عمر
pîrê: pindepîr =	عنكبوت	kûrbûn	عمق
= dapîroşik		kar	عمل
serçern: navûnîşan	عنوان	palûte	عمل تعاوني أيام الحصاد
bizorê: bikotekî	عنوة	proseza	عملية
		sazkarî	عملية

alîkarî	عون: معونة	serhişk	عنيد
dijwar	عريض	zorbaz	عنيف
borîn	عويل		
kêmanî	عياء	peyman	عهد: ميثاق
vegergeh	عيادة	spartê	عَهْدَ اليه
seng	عيار		
girî: qerebalix	عياط	zûr: reyandin	عواء
berçav	عياني	dar	عود
şerm: fedî	عيب	veger	عودة
cejîn	عيد	biçavkî	عور وأعور
jîn: jiyan	عيش: عيشة	tunebûn	عوز
çav	عين	çalûk	عوسج
kanî: çavîk	عين نبع	jibilî	عوض
reşbelek	عين الحور	vegerandin	عَوَضَ
mestere	عينة	avjenî: millevanî	عوم: سباحة

غ

bêhiş: debeng	غبي	nediyar	غائب
xelandin	غشيان	daristan: dehil	غاية
qereçî: poladî	غجر: نور	bûrîn	غابر
sibê	غد	bêbext	غادر
şefeq: elinde	غداة	êrîşek: talan	غارة
demançe	غدارة: مسدس	zorbaz	غاشم
girêk	غدة	gû	غائط
zengelok: zengelork	غدة الدرقية	serdest	غالب
bêbextî	غدر	pirêcara	غالباً
rewan	غدق	buha	غالي
avgîr	غدير	nexuya	غامض
xwarin	غذاء	tarî	غامق
nezan	غر	pûşt: berbeden	غانية: عاهرة
qiralk: qirark	غراب	armanc	غاية: هدف
mîna: wek: ligora	غرار	toz	غبار
		bêhişî debengî	غباءة
		şahî: kêf	غبطة: سعادة
		sitem	غبين

cilşo	غسالة	şiti	غراس
şevtarî	غسق	bac	غرامة
şûştin	غسيل: غسل	evîndarî	غرام
		rojava	غرب
Fenû fût	غش	bêjîng	غربال: منخل
Fenek: Fendar	غشاش	serad	غربال خشن
perde: rû	غشاء	dûrbûn	غربة
xumam	غشاوة	temberî: tenberî: kagul	غرة: ناحية
jî hişketin	غشبية: غشيان	çikandin	غرز
nezan	غشيم	kêlek	غرزة الابر: قطبة
serhişêxwe çû	غشي عليه	çandin: çikandin	غرس
= jî hişket		çikandin	
dî berde man	غص	meram: daxwaz	غرض
kotekî: zordestî	غصب	avdevwerdan: werd	غرغرة
şax: nehal	غصن	ode	غرفة
şiv	غصن رفيع	sefik	غرفة الفراش
		têdakirin	غرف
teze	غضه	niqumbûn	غرق
çavgirtin	غض النظر	payebûn	غرود
gilax: kîl	غضار	biyan	غريب: اجنبي
xeşim	غضب	kewijandin	غريزة
hingirî	غضبان: غاضب	kew ijî: surîştî	غريزي
kerkerînek: kerînek	غضروف		
şêr: (laşgirs)	غضنفر: اسد	pirbûn	غزارة
		talanker: êrîşker	غزاة
şelte: rû: şilte	غطاء (الفراش)	aho: asik: xezal	غزال
nixav: dapoş: rû	غطاء	henek: laqirdî	مخزل
xwedîtin: çavsorî	غطرسة	ristin	غزل
binavbûn	غطس	talani: êrîş	غزو
		pir	غزير
nişka: jibîrkirin	غفلة		

taian	غنيمة	dilovan	غفور
gewî: maldar: zengîn	غني	bihnijîn	غفوه
binavok: niqok	غواصة	pir: giş: gelek	غفير: كثير
binavzan	غواص	buhabûn	غلاء
pêvhatin: alîkarî	غوٺ	qewlik: rû	غلاف: كيس
kort	غور	nûhatî: navmalî	غلام
binavbûn	غوص	zorbîr	غلب
qerebalix	غوغاء	zorbirin	غلبة
nediyar	غياب	şaş: çewt	غلط
bêhoşî: jiserhişçûn	غيبوبة	pêçandin	غلف
baran	غيٺ	kel: coş	غليان
bil: jipêv	غير: عدا	sitûr: qalind	غليظ
bilîxwebûn	غيرية	tîn	غليل
binamûsî	غيره	sebîl	غليون
hindik	غيض	derd: azar	غم
hingirîbûn	غيظ	kalan: qalik	غمد
ewr	غيمة	avgirtin	غمر من الماء
reştarî: zortarî	غياهب	çavdan: çavneqandin	غمز
		çavgirtin	غمض العين
		halan	غمغم عند القتال
		nexuyabûn	غموض
		çavgirtînk	غميضة «لعبة»
		stran	غناء
		gewîbûn: maldarî	غنى
		zengînbûn	
		nazenîn	غنچ
		pez	غنم

ف

xort	فتى	sûd: havil: kâr	فائدة
keçik: dot: qîz	فتاة	şîrgerm: sarûgerm	فاتر
Zarkuj	فتاك	destpêk: pêşgotin	فاتحة: مقدمة
Firdik: Firdoqî: caciq	فتة حليب	bobelat	فاجعة: مصيبة
kazkazîk	فتة لبن	kirêt	فاحش
vekirin	فتح	zorbaş	فاخر
dem	فترة	mişk	فأر
zorkujî: berbatî	فتك	bala	فارغ
badan	قتل: ثني	vala	فارغ
gelacî: tevhevî	فتنة	bivir	فأس: بلطة
ciwanî	فتوة: شهبوية: نضارة	çirûk: xerabe	فاسد
sarbûn	فتور	çepel: çavçepel	فاسق
ta: pitlîte	فتيل	jevek: dabir	فاصلة
pilîte: pilte	فتيلة	pîşkar: kiryar	فاعل
		pîşkdarî: kiryarî	فاعلية
nesitewyayî: nepuxte	فج	pak: çak	فائق
kerik	فج «فواك»	xizanî	فاقة
talik	فج «للخضروات»	mêwe	فاكهة
kal	فج «بطيخ»		

şahî	فرح	nişkave: nişkê: nişkê	فجأة
çêlik: çêçik	فرخ	berbang: alande	فجر
tenê	فرد	tip: tirp: tivir	فجل
tenayî	فردية	kortal: kort	فجوة
buhîşt	فردوس: جنة	çepelî: kirêtî	فحشاء: فجور
jîhevderxistin	فرز	komir: rejûber	فحم حجري
mihîn : hesp	فرس	rejû	فحم نباتي
kumêt:	فرس احمر غامق	sûd	فحوى الكلام
şê	فرس احمر فاتح	nêrî	فحولة
boz	فرس ابيض	fişfiş	فحيح
şîn boz	فرس ابيض + ازرق فاتح		
qer	فرس اسود	dav: xefk	فخ: شرك
raxistin	فرش	qehf: qaf	فخار
delêv: keys	فرصة	rehin: paq: çîm: hêt	فخذ
jîdestxweberda	فرط فيه	serbilindî	فخر
şax: liq	فرع	payebûn	فخفة
kom	فرقة	mezinkir: bilindkir	فخم
şîqîn: şîlqîn	فرقة	bilind: mezin: hêja	فخم
cuda: cudayî	فرق: فراق	serbilind: serfiraz	فخور
nanpêj	فرن: خباز		
kurk	فرو	gorî: qurban	فداء
bêbevil	فريد	pêşmerge: canbêzar	فدائي
		cot	فدان
gelacî: çurûktî	فساد	qurban: xwîn	فدية
paydos	فسحة «وقت»	cî: cih: nivîn: livîn	فراش
xerakirin	فسخ	pinpinîk: peletîvk	فراشة
şîrovekir	فسر	mitâm	فراش رقة
berfireh: fireh	فسيح: واسع	valabûn	فراغ
pinc: kaşî	فسيفساء	perkar	فرجار
neçûserî	فشل	temaşekirin	فرجة
zelalbûn: paqijbûn	فصاحة		

peqpeqok	فقاعات	demsal	فصل «سنة»
peqbeqok: hebab	فقاقيع	dabirîn: cudakirin	فصل: فصم
windabûn	فقدان	çim	فصل: دورة
xatûn: zerf	فقر	petî	فصيح
movik: girê: morîk: mazû	فقرة	bîrek	فصيلة
bes: hew	فقط		
xizan: belengaz: hejâr	فقير	jîhevxişt	فَضُّ
		ezman: vala	فضاء
alîgûşk: argoşk	فَكْ	zîv: sîm	فضة
vekirin	فك	hetikandin	فضح
henek: tenazî	فكاهة	Fireh bûn	فضفاض
raman: hizir: bîr	فكر	bermayî	فضلات
		hetîketî	فضيحة
cotkarî	فلاح	çakî: başî	فضيلة
cot	فلاحة		
berda	فلت	şîrvekirin	فطام
bideşt ketin	فلح	rewîştî: zikmakî	فطرة
îsot: bîber	فلفل	taştê	فطور
rojgar: çerx	فلك	bîrbir: bîrawer	قطيم: ذكي
		rûhişk	فظ «لا يستحي»
dev	قم	zorbed: bitore	قطيع
		pîşk: kiryar	فعل
huner	فن	pîşkên cerhiger	فعل متعدي
neman	فناء	pîşkên saltgîr	فعل لازم
hunermend	فنان	birastî	فعلاً
xewxane: ûtêl	فندق	pîşkek	فعلة: عادة
werşek: qebîlan	فهد		
pêrist	فهرس	çavderxistin: çavpeqîn	فقاً العين
têgihiştin	فهم		
bîrbir	فهميم		

sî	فيء: ظل	coş: kelçûn	فوار
Fireh	فيحاء	bir	فوج
pir: gelek	فيض	dicihde: destbideş	فوراً
lehî	فيضان	serketin	فوز
hozan	فيلسوف	şêlûpêl: bêserûpê	فوضى
		jor: bala	فوق
		şolîk	قول: يقول
		dev	فرمة

W@LEED

ق

rêdar: yasa	قانون	pîrik	قابله: دایه
zorbaz	قاهر	tarî	قاتم
gunbeda	قبة	zuha	قاحل
kirêtî	قبح	serdar	قائد
gor	قبر	qeyik: qayîx	قارب
kulm: penc: mist	قبضة اليد	bej	قاره
maç: ramûsan	قبلة	şûşe	قاروره: زجاجة
erêkirin	قبول: موافقة	tund: hişk	قاسي
kirêt	قبیح	çîrokvan	قاص: قصاص
êl	قبيلة: عشيرة	dadwer	قاضي
kuştin	قتل	giştik: tevde	قاطبة
kuştî	قتيل	keleş: pêxwas	قاطع طريق
tirozî	قتاء	binaxe: bingeh	قاعدة
xurû	قح	bin	قاع
zuhabûn	قحط	kerwan	قافلة
		şipya: rabûyî: çik	قائم
		lîste	قائمة
		bejin	قائمة
		Ferheng	قاموس

pişk	قرعة	zuhabûn	قحولة
darçîn	قرفة		
qelevîsk: çoçik	قرقصاء	bala: bejin	قد
mêxek: qurinfîl	قرنفل	narvîn	قدر
sede	قرن (مائة عام)	şênî: karîn	قدرة
qîloç: qoçil	قرن	pê	قدم
qorzikaçav	قرنية العين	kevnarî	قدم
nêzîk	قريب	pîro: pêşeng	قدوة
meriv	قريب: اهل	kevin	قديم
gund	قرية: ضيعة		
birîndar	قريح: جريح	şîlaq	قذى العين «رمث»
		gemar	قذارة
reşkaçav	قرحبة	gemarî: çepel	قذر
çerezkirin	قرقرز «فصفصه»	avêtin: avêjtin	قذف
		gule	قذيفة
pûş	قش		قُرْ
qirşik: zilîk	قشة	serma	قُرْ
qeymax: tû	قشدة: قشطة	xwendin	قراءة
qalik	قشر	biryar	قرار
nemes: kenik	قشر الرأس	marbirîn	قران
girzînok	قشعريرة	nêzîk: nik: cem	قرب
		cewdik	قربة
bedewbûn: spehîbûn	قسامة	kul: birîn: cedew	قريح
kotekî: zorî	قسراً	cedew	قرحة
kotek: zor	قسرية	leymûn: yelmûn	قرد
borî: lûle	قسطل	qurîncok	قرص
sûnd	قسَم: يمين (حلف)	xorşîd	قرص القمر
parkir	قسَم	dîziya derya	قرصنة
bir: nivşek	قسَم	guhar	قرط «حلق»
zorbûn: kotekî	قسوة	pel: kaxet: ka xez	قروطاس «ورق»
hişkbûn		kundir	قَرَع

çênî: çênîk	قطعة: شريحة	birîn	قص
zolîk	قطعة من القماس (شقاف)	serbir	قصاب
birîn	قطع: قص	zil: çîtik: leven	قصبة
çinîn	قطف	pişik	قصبة هوائية
pembo	قطن	çîrok	قصة
kerî	قطيع «غنم»	perçek	قصيدير
garan: revî	قطيع بقر: جاموس	qonax: koşk	قصر
col	قطيعة مختلط غنم ماعز	mûçe	قصعة الطعام
boş	قطيع جمل	bumbarandin	قصف
		helbest	قصيدة
lepik	قفاز: كفوف	kurt: kîn: qut	قصير
çol	قفر		
çendkirin: çenkûn	قفز	dadwerî: dadmendî	قضاء: عدل
rik: rekeh	قفص	keritandin	قضم
		sîx	قضيب
bêj	قل: تكلم	doz: giriftar	قضية: دعوى
gerdenî	قلادة		
dil	قلب: فؤاد	rûniştin	قعدة: جلوس
teqil: wergerandin	قلب	bin	قعر
hindikbûn: kêr	قلة		
keleh	قلعة	pîşk: kidik	قط: هر
hilkirin: rakirin	قلع	tirên	قطار
netebitî	قلق	beşêgiştî	قطاع عام
xamê: pêrûs	قلم	beşêserxwe	قطاع خاص
kum	قلنسوة		
piçek: hindikek	قليل	cemser	قطب
		çipik	قطرة
rab	قم	welat: alf	قطر
caw	قماش	perçe: dendî	قطعة
kop: bane	قمة		
genim	قمح		

rêziman	قواعد اللغة	danû	قمح مسلووق «سليقة»
rêzan	قوام	hîv : heyv	قمر
bîrov	قوباء	heyva dezgeyl	قمر صناعي
evor	قوت	zordarfî: kotekî	قمع
hêz	قوة	kovik	قُمع
kevan	قوس	sipî	قمل
keskûsor	قوس قزح	kumlik	قميص
wêrankir	قوض البناء		
gotin	قول	pîn	قُن
milet	قوم	kole: benî	قن
netewe	قومية	cihok: cok	قناة
		qîm: bawerî	قنائة
verşî	قيء	koletî	قنائة
pîvan	قياس	bumbe	قنبلة
rabûn	قيامه	Fener	قنديل
	قيام	nêçîr	قنص: صيد
nêm: edab	قيح	jojî: şojî	قنفذ
bend	قيد	bêhêvîti	قنوط: يأس
tehre	قيظ	şûşe	قنينة: زجاجة
buha: nerx	قيمة		
alênc	قيلولة الاغنام	xurtî: zorî	قهر: شدة
		bişûnde vegerîya	قهقر
		kenê bilind	قهقهة

kil

xuyakirin	كشف	sipîrto	كحول
gozek: guwîzek	كعب	xebat: koş	كدح
kûlor	كعك	şelû	كدرد
kereng	كعوب	lod	كدس
kenamper	كعوب جاف	bergîr: bergîl	كدیس: كدیشه
çawbaz: kereng	كعيب: كعوب	derew: vir	كذب
lep	كف	rûmet: namûs	كرامة: شرف
bese	كفی	qarmeçî: qameçî	كرباج
hew: besbûn	كفاء	gog: gewan	كرة
tekoşin	كفاح	vekşandin: paşde çûn	كُر
misogirî	كفالة: ضمانة	gêlas	كرز
qerqer: kefen	كفن	quling	كركي «طائر»
cemedan	كفية: شماخ	comerdî	كرم
çend?	كم؟	rez	كُرم: بستان العنب
zendik: qevdik	كُم		
lûs: lîs: pose	كمین	topk	كرية
tibab: teqnek	كمية	qirêj	كریه: قذر
geneîn	كنز	liserhevkc m kirî	كساد
malîn	كنس	bi destxistin	كسب
malbatî	كنية	şahberû: şabelot	كستناء
dêr	كنيسة	şikestin	كسر
şkeft: ziving	كهف: مغارة	tiral: békêr	كسلان
kal: yextiyar: pîr	كهل: جد	cil: çek	كسوة
		rojgîr: tavgîr	كسوف الشمس
		şikestî: qop	كسيح
beltik	كوة		
holik	كوخ	diran qîçkir	كَشَر

dax	كي بالنار	enîşk: anîşk: henîşk	كوع الكتف
warge: sabar	كيان	koloz	كوفية
tûr	كيس عتاد	stêr	كوكب
çawa: çilo	كيف	dolmik: xirtik	كوسا
babet: çawatî	كيفية	tûmir	كومة شوك
bûn	كينونة: صيورة	gerdon: gerdûn	كون
bêzar	كنيب	ûtî: vitî: witî	كوي

W@LEED

ل

gihandin	لحاق	penaber: derbiderbûyi	لاجيء
pelçîmkirin	لحام	liste	لائحة
alast	لحس	gerek	لازم: واجب
awaz	لحن		
rih: rî	لحية	kulav	لباد
		hişyarî	لباقة
pêvedan: vedan	لدغ: لذع	navik	لب: صرة
nermî: êzî	لدونة	dargerînek: dargerîng	لبلاب
		mast	لبن
xweşî	لذة	kelpîç: kerpîç	لبنة
lewra	لذلك		
xweş	لذيد	pidû: pû	لثة
		ramûsan: maçkirin	لثم
şeyatok	لزوج		
şeyatokbûn	لزوجة	gem: celew	لجام: عنان
		komît	لجنة
ziman	لسان	çûn: derbiderbûn	لجوء
pêvedan	لسع		
		qaşil	لحاف: «شجر»

pelandin	لمس	diz	لص
çirisîn: çirûsk	لمعان: ومض	dizîtl	لصوصية
komkir: hevdan	للم		
		şiqam: sîle	لطم
alav: rivîn	لهب	nazik	لطيف
navkutk	لهث		
zarav: zar	لهجة	xwezî: girêz: xwîzî	لعاب
dîlsojî	لهفة	lîsk: bazî	لعب
kêf: lîsk	لهو	lîstik	لعبة
rivîn	لهيب	nefir	لعنة
mirarî	لؤلؤة	ziman	لغة
girtik	لوح الكتف		
depreş	لوح	alandin: badan	لف: تعقيد
bîrv	لوز	bilêvkinin	لفظ
gewrî: gilale: hêstik	لوزات		
dîlsotî	لوعة	pêrgîbûn: dîdarî	لقاء
reng	لون	gadan	لقاح
		gep: parî	لقمة
dûv	لية الغنم	bêjî	لقيط
şev	ليل		
nerim	لين: لدن	heger	لكن
		daku: jîbo	لكني: من أجل
		boçî: çire: çîma	لماذا

م

belkbelekî	مبرقع	av	ماء
belawela: belav	مبعثر: منتشر	lêlav	ماء الثلج
mîzgeh	مبولة	gulav	ماء الورد «عطر»
qirker: vebirîn	مبيد	şîn: şûn	ماتم
		kêmanî	مأخذ
		daxwaz	مأرب
kengî	متى	bobelat	مأساة
bîdûket: vedûketî	متابع	bûjen	مادة
paşketî: lipaşmayî	متأخر	tariş: terş: dewar	ماشية
vehejandî	متأرجح	mêtin	ماص
pirtal: qirqaf	متاع	ava: akincîye	مأهول
rizyayî	متأكل		
tebûtbûn	متانة	rewaye	مباح
Fortek	متبجح: متشدد	prînsîp	مبادىء
bersivmend	متجاوب	pîroz	مبارك
Firoşgeh	متجر	jî nişkave	مباغته: مفاجأة
livandî: lebitî	متحرك	zêdebûn: çilwerî	مبالغة
mozexane: entîkexane	متحف	serwer	مبتدأ
sergerm: dilgerm	متحمس	derzîdank	مثير

birçîtfî	مراجعة	serserî	متهور
keys: bergeh	مجال	çeper: talde	مقراس
cirxweşî: xweşkayî	مجامعة	dudilî	متردد
kayîk	مجتز	jîndar: bijin	متزوج
komeig: civat: xelk	مجتمع	bimêr	متزوجة
jêhatî	مجتهد	bêhêvî: reşbîn	متشائم
şop: kerxeav	مجرى	mişext: derbeder	متشرد
kakêş: kadiza	مجرة «درب التبان»	girêdayî: gihandayî	متصل
bes	مجرد	lipeyhev: lidûhev	متعاقب
bêr	معرفة: كريك	hevdil	متعاطف
kujtar	مجزرة	pêvebûn	متعلق
qermiçî	مجعد	bihêvî: çêdît	متفائل
kovar	مجلة	paye: xwedîtin	متكبر
encûman	مجلس	peyvok	متكلم
komek	مجموعة	yeksan	مماثل: متساوي
dîn	مجنون	rêkûpêk: lihevhatî	متناسق
amade	مجهز	vajîhev	متناقض
xebtûkoş	مجهود	vegotî	متنبأ
nediyar: nenas	مجهول	pişt	متن
		tewanbar	متهم
guhmasî	محارة: صدف		
dorpêç	محاصر	nemûn: mîne	مثال
Fêrdan	محاضرة	mîzildan	مثانة
parêzgeh	محافظة	rewşenbîr	مثقف
bervedêr: dadyar	محامي	sêkuç: sêqorî	مثلاث
evîn: hezkirin	محبة	wek: mîne	مثل
destteng	محتاج	biber: bergir	مثمر: منتج
sergeşt	مختار	cîûwar: cîgeh: mal	مثنوى
xapok: Fenok	محتال: نصاب		
bişiwaz	محترم	berhevdan	مجادلة
naverok	محتوى	Fire: pir	مجاز

benc	مخدر	vebestî: girtî	محجوز: محصور
derge	مخرج	xûz: berkiv: tîlday	محدب
qûçek: kovikî	مخروط	sînorkirî: hindik	محدود
hilîngeh	مخزن	kûre	محرقة
kadîn	مخزن التبن	desmal: dismal	محرمة: منديل
pîre	مخضرم	bêpar: bêbeş	محروم
destnivîsar	مخطوطات	bi pêjin	محسوس
nebedî: nepenî	مخفي	berhem: dext	محصول: دخل
veşartî		civatname: nivîşte	مخضر
penc: naperûşk	مخلب	xurû	مخض
cegerscz: dilsoz	مخلص	veniştîngeh: danîngeh	محنة
		îstgeh	محنة اذاعة
dem: heyam	مدة	cente	محفظة
kedîge	مدجنة	dadgeh	محكمة
pesin: aferîn	مدح	kenêr: kinêr	مخلب
gundor	مدحلة	şilavk	محلول
dûkelkêş: dûdergeh	مدخنة	barkirî	محمل
rêşar	مدرب	kone	محنك
dibistan: xwendîngeh	مدرسة	bine: germaçank: mîl	محور
sobe	مدفأة	hawîrdor	محيط
top: tanq	مدفع	mejî	مخ
şûnik: şonik	مدقة	bêbext: dekdar	مخادع
tunebûn: zorbirçîtî	مدقع	zexel: wênek	
wêranker	مدمر	meşk	مخاض
kargêr: rêveber	مدير	berpîrik	مخاض
bajar: şar	مدينة	fiçik: lîk	مخاط
bajarî: şarwer	مدني	veşargeh	مخبأ
		saloxdar	مخبر
çêjatî	مذاق	newekhev: neyeksan	مختلف
melhêb	مذرة: مذره	helbijartî	مختار
bakirî	مذري	balîf: balgeh	مخدة: وسادة

Fernandarî	مرسوم	sûcdar: gunehikar	مُذنب
palav: bijartî	مرشح	dûvstêr	مُذنب
nêrîngeh	مرصد	yêzge: Radyo	مذيع
nexweşî: nesaxî	مرض		
çêre	مرعى	belavker	مذيع
enîşk	مرفق	tal	مُر
avdonk	مِرقَة «صلصة»	derbasbû	مُر
kelek	مركب	jin: pîrek	مِراقِبَة
navendî	مركز	lêveger	مراجعة
nîşan: gol	مرمى	zirav	مرارة
baweşînk	مروحة	gevîzandin	مراغ: تمرغ
bûrîn: buhurandin	مرور	hemrê	مرافق
kedî	مروض	çavdar	مُراقِب
nermbûn	مرونة	sîpe	مراهق
sorsork: sorîşk	مريء	sîpetî	مُراهقة
behran: siperî	مريخ	dekûdûlavker: wênek	مراوغ
sergo: ting	مزيلَة	çarqorzi: çarkuç	مربع
vegeş	مزهَر	çarparsû	مربع الاضلاع
zevî	مزرعة: حقل	perwerd	مربي
tengijî	مزعوج	car: neqil: das	مَرَة
zime	مزار	darvekirin: rêkûpêk	مرتب: منظم
guldan	مزهريَة	şêvyay: şerbeze	مرتبك
sexelbaz: qelp	مزور: مزيف	nandoz	مرتزق
paxir		bêzg: mercan	مرجان
		mêrg: çîmen: mexel	مرج
rûber	مساحة		
alîkar	مساعد	destav: kebîne	مرحاض
alîkarî	مُساعدة	qonax	مرحلة
piştgirtin	مساندة	lenger	مرساة
neçar	مستحيل	nîgargeh	مرسم
gurover: gulover	مستدير		

rabêj	مشاوره	bergeşt mend	مستشار
belawela	مشنت	rojhilatnas	مستشرق
perîşan: pergende	مشنت الحال	nexweşxane	مستشفى
beşdar	مشترك	çarîndirêj	مستطيل
perçîs	مشتري «نجم»	lezok: bezok	مستعجل
kirok	مشتري	zordest	مستعمر
xurdezad	مشتق	bindest: bendege	مستعمرة
piroje	مشروع	bindest	مستغل
şeh	مشط	serdest	مستغل
gij: giv	مشعث	pêşeroj: mand	مستقبل
çirîskda: çirûsda	مشع	serbixwe: xwesar	مستقل
xetîre	مشعل	rast	مستقيم
bêtar	مشكلة	gol: genav	مستنقع
pûç	مشلول	nexweşgeh	مستوصف
zerdeu	مشمش	durist: dûz: repin	مستوي
kindir: qinare	مشنقة	mizgevt	مسجد: جامع
nav û deng: dengdar	مشهور	girtî	مسدود
anîbeş	مشووم: منحوس	şano	مسرح
şîlav	مشيمة	xêzkêş: tîxkêş	مسطرة
mêtin	مص	har: sincirî	مسعود: هائج
lêhatin: pêrgîbûn	مصادفة	ketgeh	مسقط
gezizandin: zargevanî	مصارعة	rêgir	مسلك
asteng	مصاعب	mîx	مسمار
xişil	مصاغ: حلي	şehtik	مسهل
çira: lempe	مصباح	berpirsiyar	مسؤول
darêjgeh	مصب	ustûbar	مسؤولية
jêder: makdar	مصدر	File: fileh	مسيحي
diravgeh =	مصرف	pêvajok	مسيرة
=diravxurdekirin		pevçûn: qerebalix	مشاجرة
		bêcir: miqeresî	مشاكس

çapkirî	مطبوع	tiredîn	مصروع: مجنون
aş	مطحنة	dik	مصطبة
dengbêj: stranvan	مطرب	parzûnandî: dawerivandî	مصفى
çakûç	مطرقة	şeyatok	مصقول
xwaringeh	مطعم	dezgeh	مصنع
bêbend: berdayî	مطلق	çêkirî: sazkirî	مصنوع
berdayî	مطلقة	wênegir	مصور
piştrast: dilsax	مطمئن	çarenûs	مصرير
rûnerm	مطيع	havîngeh: zozan	مصيف
xunîşêdan	مظاهرة	bobelat	مصيبة
sîwan	مظلة		
pereşût	مظلة الطيار	dijayetî	مضادة
tarî	مظلم	pêşro	مضارع
sîtemkêş: sitembar	مظلوم	tekûz: tikûz	مضبوط
		veketîngeh	مضجع
temtêl	مظهر	veketî	مضطجع
		aşufte	مضطرب
vêre: pêre	مع	cûtin	مضغ
vêkre	معاً	cûmek: gepek	مضغة
berbare	معادلة	tarûmar	مضمحل: متفرق
hevrikî: dijî	معارضة	naverok	مضمون: محتوى
cir	معاملة	misogir	مضمون
peyman	معاهدة	derbend	مضيق
nimêjgeh	معبد		
kenîşt	معبد اليهود «صومعة»	vezilandin	مُط
bawermend	معتمد	ligorê	مطابق
dînikî: hov	معتوه	ligorêkirin	مطابقة
girtîgeh	معتقل	Firgeh	مطار
nikarbûnek	معجزة	lastîk: kawçûk	مطاط
melhem	معجون	bixêrîk: xwaringeh	مطبخ
orte	معتدلة	çapxane	مطبعة

dagirtî: tije	مفعم	hûr: ûr: ûrg	معدة
winda	مفقود	lajwerd: Filiz	معدن
		tune	معدوم
beranber: li hember	مقابل	naskirin	معرفة
şerbaz	مقاتل	leşkergeh: qişle	معسكر
beşdarî: beşdarî	مقارعة (قرعة)	xoşevî	معشوق
li hevketin	مقارعة «قتال»	mamosta	معلم
gotar	مقالة	amozî	معلمة
navçe: derebegnîşîn	مقاطعة	karxane: Febrîqe	معمل
li hevkinin	مقابلة	wate	معنى
berxwedan	مقاومة	amojgeh	معهد
serbiser	مقايضة	tevir	معول: قازمة
tibab: teqn	مقدار: كمية	alîkar: destgîr: pendî	معين
pîroz	مقدس		
cîgeh: wargeh	مقر	şikevt	مغارة: كهف
kam: mebest	مقصد	serserîtî	مغامرة
cawbir: hac	مقص	serserî	مغامر
hevêrk: hevring	مقص لحز الصوف	hesk	مغراف
birge	مقطع	çikandî	مغروس
qop: berkûr	مقعر	teşî: teşû	مغزل يدوي
kevirkanî	مقلاع	qolinc	مقص
vajî: dernixûm=	مقلوب	nejîr: bêhûde	مغفل
wergerandî		pêçandî	مغلف
çayxane	مقهى	çavgirtî	مغمض
pîvanok: pîvanek	مقياس	stranbêj: dengbêj: stranvan	مغني
		nişkave	مفاجئة
bexşîş: şabaş	مكافأة	geftûgo	مفاوضات
cîwar: şûn: war	مكان	gunek	مفتوق
nivîsgeh	مكتب	rapir	مفرط
pirtûkgeh: pirtokxane	مكتبة	movik	مفصل
kildan	مكحل	pêjirandin	مُفصل

vajiko	منعكس	destkeft: destxistin	مكسب
tenê	منفرد	eşkere	مكشوف
cida	منفصل	kûr: kor	مكفوف
sirgongeh	منفي	bermalik: mêşîtok	مكنسة
nikil	منقار	têbîn	ملاحظة
dernuxûm: daqûlhatî	منكب	çehir	ملاح
rewşen: ronîkirî	منور	neşmî	ملائم
xewînk	منوم		
asê	منيع حصين	xwê	ملح
mişexit	مهاجر: مشرد	dastan	ملحمة «قصيدة طويلة»
şelpe: jêhatîbûn	مهارة	lîsgeh	ملعب
veketîngeh	مهجع	kevçî	ملعقة
dergûş: îandik	مهد	maş: maşîk	ملقط الجمر
qaçaxçî	مهرب	mûçîng	ملقط الشعر
zertek: qeşmer	مهرج	şah	ملك
qelen	مهر: نقد	arzî	ملكية
canî	مهر	netebîtîn: kerxîn	ملل
		sîravk	ملوحة
berbad	مهلك: مميت	alûde	ملوث
sersar	مهمل	xop	مليح: حسن
pêwist: girîng	مهم	yeksan	مماثل
xembar: xemgîn	مهموم	nûner	ممثل
endezyar	مهندس	xûşmegter: berdest	ممرض
çikçikandî	مهيأ	qedexe	ممنوع
		vêc	منطق
pîlan	مؤامرة: خطة	kî	مَن
çiv	مواربة	ji	مِن
dûzih	موازي	gezû: gezo	مِن النبات
berdildan	مواساة	herêm: navçe	منطقة

bawermend	مؤمن	nîşteci: akinci	مواطن
mê	مؤنت	lagir	موال
demsoz: hogir	مؤنس وندیم	bixelk: akinciye	ماهل
		konger	مؤتمر
		pêl: şepol	موج
mirî	میت	heye: peydaye	موجود
peyman	میثاق: عهد	dîrokvan: dîrokzan	مؤرخ
kax: penav: gasîn	میدان	Moz: Benane	موز
paşmay	میراث	destgeh: sazgeh	مؤسسة
şirik: şûrik	میزاب: مزراب	kêr	موس: سکین
terazûn: qapan	میزان	gwîzan	موس حلاقة: شفرة
zayîn	میلاد	mijad: babet	موضوع
bir: boq	میسسم: مذقة	cîûwar	موطن
bender	میناء	soz	موعد
		kûre: tenûr: tîfik: ergûn	موقد

ن

bilûr	نای	cîgir: şûngir	نائب
dengûbaz: peyxân	نبأ: خبر	rasor: rasol	نابض
şînyatî: şînkayî	نبات	alî	ناحية: طرف
çewdar: cehdar	نبات الشوفاء (جودر)	hîlbijêr	ناخب
vexopirandin: xepartin	نبش	teqeza: degmem	نادراً
kanî	نبع	terwende: entîke	نادر: تحفة
xanêdun	نبيل	agir: ar	نار
		dûrkirî	نارح
berhem	نتاج	daketî	نازل: هابط
rêçikandin: peritandin	نتف	şîretvan	ناصر
zinix: çarî	نتن	boz	ناصر
niçik	نتوء	temberî	ناصية: غرة
serencarn	نتيجة	stewyayî	ناضج
pexşan	نثر	peyvok	ناطق
pijiqandin: helakirin	نثر	hûtr	ناعم
		pencere	نافذة
veteris: nîzgar	نجاة: خلاص	deve: hêştir: lok	ناقة
serketin	نجاح	zengil	ناقوس: جرس
dartiroş: xerat	نجار	şînhatî	نامية: تنمو

qortol	سر	huwar	نجدة
şîrik	نسغ	gamar	نجس: قدر
hilkirin	نسف	sîr	نجمة
dol: rêşte	نسل	gelawêj	نجمة سهيل
suraba	نسيم		
		sifir	نحاس
jêhatîbûn	نشاط	nîgar	نحت
pêxwas	نشال	bêoxirî	نحس
belavok	نشرة	mêşahingiv	نحلة: نحل
belavkirin: belakirin	نشر	rêziman	نحو
zuhakirin: miçiqandin	نشف	zorîn: borîn	نحيب
xweşî	نشوة		
jêhatî: şît	نشاط	mejî	نخاع
		kapek	نخالة
diz: pêxwas	نصاب	bijartî	نخبة
dizî: pêxwasî	نصب	halan	نخوة: حماس: غيرة
vedan	نَصَب		
serketin: serkevtin	نصر	bang	نداء
nîv	نصف	xunav: avî: şevnem	ندی
gotar	نص: مقالة	wek: mîna	ند
peykan: tîr	نصل السهم	hindik	ندفة
bext: şens: par: beş	نصيب	poşmanî	ندم
şîret: pend	نصيحة	nêrgiz	نرجس
xebat: têkoşîn	نضال	xwînretin	نزف
stewardin	نضج	seyran	نزهة
teze	نضير	bêniyaz	نزیه
avik: avapistê	نطاق	binyat	نسب
kemer	نطاق: حزام		
poşkirin	نطح	tevin: ristin	نسج

nalxûn	نفي	peyv	نطق
qulkirin	نقب: ثقب	berçav: berçavîk	نظارة
raxre	نقد	paqijî	نظافة
kêmbûn	نقص	sazûman: rêjîm	نظام
pitik: rawestê	نقطة	Rêzana hundir	نظام داخلي
nemandin	نقع	nerîn	نظر
guhestin	نقل	awir	نظر الشذر
veguhastin	نقلیات	têwer: tewrîk	نظرية
dirav	نقود	ristin: darvekirin	نظم
vajî: ters	نقيض	rewş	نعت: صفة
zelal: xurû	نقي	mîh: mî	نعجة
gan	نكاح	term: darbest	نعش: تابوت
gir	نكایة: تل	panî: pehnî	نعل
demixûmkir	نكس	sol: pêlav	نعل: حذاء
		pûng: pûnk	نعنم بري
piling	نمر	awaz	نغم: لحن
belekbelekî	نمش	newaz	نغمة
gêrik: mîro	نمل		
şînbûn	نمو	nemabûn: çikiyan	نفاذ
numûne	نموذج	xweîfdank	نفاضة
paşgotin	نميمة	pîfkin: pîfdan	نفث: نفخ
dawî	نهاية	aheng	نفس
talan	نهب وسلب	veçirandin	نقش
rêbaz	نهج	dawêşandin	نقض
pêşîr: çiçik	نهد	havl: bikêr	نقع
çem: rûbar	نهر	bindestkirin	نفوذ
peritandin	نهش	bêz	نفوذ
hîlbûn: rabûn	نهضة	hewar	نقير

qereçî	نُور : عُجْر	vexwarin	نَهْل
bênahî	نور البصر	çilek:çil:çavbirçî	لَهْم : شَرَه
celeb	نوع	zurînakêr	نَهِيْق
raketin	نوم	navik:sîsk	نَوَاة
xav	نِيء	borîn	نَوَاح
şûngirtin:şûngirt	نِيَابَة	awîstek	نَوَاس
civît	نِيل «صِبْقَة»	cencere	نَوْدَج : دِرَاسَة
gihaştin:bidestxistin	نِيل : حَصُول	ronahî	نُور

هـ

bilya: bilya	هدأ: سكت	saw: bal	هاجس
mijank	هدب	dengguhêz: bihîstok:	هاتف
qilçix: qilçik	هدب السنبله	Telîfon	هاديء
armanc: amanc	هدف	asa: biliyayî	هالول: حامل
wêrankirin	هدم: دك	gorge	
rûxandin		xelat	هبه
pepûk: sulêman	هدهد	dahatin: daketîn:	هبط
diyarî	هدية	peyabûn	
buxbux: qeqeb	هديل		
ev	هذا	carisbûn	هتك
ev	هذه	reswa	هتك العرض
xurîfî	هذيان	koçerî: mişxet: srgon	هجرة
pisîk: kitik	هر: قط	êrîş	هجوم
beyik	هراوة	daberistin	هجوم وركض
revlîyê rev	هروب: هروب	qule: dutuxm	هجين
hingavîn	هرس	reherî	هدي
herîst	هرع		

nûşîcan: nûşecan	هنيئاً	pîrbûn: yextiyarî: kalbûn	هرم
temtêl: şêlûpêl	هندام	lotik	هرولة مع رفس
ba	هواء	hej	هز
ket	هوى: سقط	tenaz	هزء: سخرية
evînî: hezkirin	هوى: عشق	qerf: henek	هزل
nermayî: sistyî	هواده	çelmisî: çermok	هزيل: ذابل
ew	هؤلاء		
bizdan: tirs	هول: فزع: خوف	qurfok	هش
		palax: gizre	هشيم: كلا
biçim: druv	هيئة: شكل		
komît	هيئة	daqurtandin	هضم
evîn: viyan	هيام		
saw	هيئة	nûhêyv: nûmeh	هلال
bindestkirin	هيمنة	bizdan	هلع: فزع
qanqûl	هيل «حب الهيل»		
ew	هي	serserî: tew tewê	همالة
		vir	هنا
		liwir: liwêderê	هناك

و

êş	وجع: ألم	erk: stûbar	واجب
hinarkêrû	وجنة: خدود الوجه	yek	واحد
rû: çehr	وجه	newa	وادي
hebûn	وجود	fireh	واسع
		eşkere: diyar	واضح: جلي: علني
tenahî	وحدانية	xuya	
yekîtf	وحدة	bîrawer: bîrbir	واعي: مدرك
herî	وحل	cîwar: jîwar	واقع
tenê: yekane	وحيد	û	واو العطف
		hal	وباء
zixt	وخز	pûrt	وبر
ziyander	وخيم		
		sing	وتد
xatirxwestin	وداع		
		çengbûn: çipbûn	وشب
paş: lidû	وراء	belge	وثيقة
jêgirtin	ورائة		
gul	ورد	dît	وَجَدَ
pel: qaxez	وردق		

soz	وعد	amas	ردم
pezkovî: evor	وعل	kulêmek: tim miqûn	ورك
bîr: agahî	وعى ادراك	şîndemar: şîndamar	وريد
dilovanî	وي	befakir	وَنَع
agirgîr: agirgûr	وقاد	kêş	وزن (قواعد)
birêz: şîwaz	وقار	gîranbûn	وزن
dem: çax	وقت	balgeh: balîf	وسادة: مخدة
rûşûştî: rûreşî	وقح	gemar: qîrêj	وسخ
ardû: ardûman	وقود	orte: nêv	وسط
ketin	وقوع	navinçî	وسيط
rawestandin	وقوف		
hêlîn	وكر: عش	hevgihiştin	وصال
cîniş	وکیل	pesin	وصف
		gihandin: gihiştin	وصول
çirîsk: çirûsk	وميض: لمعان	rewş: danîn	وضع
		destnimêj: desmêj	وضوء
		xuyabûn	وضوح
		çavpan: pîs	وضيع
		welat: niştîman	وطن
		welatparêz: welatperwer	وطني
		stûbar: vatînî	وظيفة

ي

çep	يسار	zuha: hişk bêhêvîti	يابس يأس
huşyar	يقظ	sîpe	يافع
belik	يقظ: بارز	lal	ياقوت
ewle: bawer	يقين: ثقة	sitewyayî:	يانعة
hêja: şîne	يليق: يجدر	sêwî	يتيم
kevok	يمامة	divê	يجب
rast	يمين		
bi: pa	يميناً: قسماً	belkî	يحتمل
cuhû	يهود	dest divê: dixwazi: divat zerokî: zerikî = = çavmarîq: bayzer	يد ديرید يرقان

صلاح محمد Salah Mihemed

W@LEED

2006 قامشلي

Qamişlo 2006

Diyarî ..

Diyarî bo herkesê dixwaze hînî zimanê xwe bibe, taybetî keç û xortê menî Kurd .

Hêvîdarim ku ev pirtûka han bibe findek li pêşîya hemû kesên ku dixwazin hînî zimanê xwe bibin .

Ji ber vê yekê ez sipasiya hemû kesên ku arîkariya min kirine , û destê min girtine, taybetî hevalê minî hêja Ferhadê Içmo û mamostayê delal berêz Berzo .

Selah mihemed ...

Pêş gotin

Ziman ... ziman ... !

Ziman nasnameya millete , û tiştê ku Sora , û Kurmanca , û Zaza , û Lora di hêlîna kew de digihîne hev , zimanê Kurdiye . ev zimanê ku bi sedên sala li ber xwe daye , û kefenê mirinê bi saya niviskar . û honermend . û ronak bîran çirandiye , da ku bi zelalî xwe bigihîne sedê bîst û yekê . sedê pêşketin . û guhertin . û pişaftinê . sedê yekitiyên abûrî . û perçebûna cuxraffî . lê gelo ... ev ziman wê karibe hemberî pêşketina çandên desthilatdar li ser linga . zendî û bi hêz bimîne ... !!?! bê goman gelek kar û xebat ji vê yekêre divên wek :

1- Nêzik kirina zaravên Kurdî ber bi hevde . bi veguheztina peyvên . di warê çand û afrandinê de .

2 – Nûjenkirina ferhenga zimanê Kurdî bi afrandin û dîtina peyvên nû ji bo pêdeviyên rojane .

3 – Bikar anîna zimanê Kurdî di hemî coreyên kar . û civîn . û . rûniştin . û çalekiyan de . û li her dem . û deverê .

4 – Damezirandina zimanekî sitanderd bi riya bidûrketinê ji devokên herêm û xwe cihî .

5 – Pirkirin . û li pêşxistina dezgehên ragihandinê . û çapemeniyên renga reng bi zimanê Kurdî .

6 – Xurtkirina tevgera wergerandinê . ber bi zimanê Kurdîve . û ji zimanê

Kurdî .

7 – Terxandina cihê yekemîn di çapemeniya û dezgehên ragihandinê de ji bo ziman . û toreyê Zarokan .

8 – Bikar anîna hemî say û şêwazên weşandinê ji bo vejandin û belavkirina berheman bi zimanê Kurdî wek: kasê. vîdyo . sêdî . pirtûk . rojname . kovar . kombyûter û ...

9 – Civandin û tomarkirina hemî beşên filoklorê bav û bapîran . sivik û bi lez . ji ber ku . her kalemêrek yan pîre jinek dimre . pirtûk xaneyek kevnar wêran dibe .

10 – Parastina şûnwar . û dest nivîsên kevin ji windabûn û dizî . û wêrankirinê .

wek ku em dibînin . gelek ji zimanê mere divê . bera em ne pir geşbînbin bi paşeroja wî . heger em wî li pêşnixin . û nûjen nekin . nêzîk wê bê pişaftin . pirtûkên me wê bibin dest nivîsin kevnar . û nenas . di pirtûk xane . û mozexanên cîhanê de .

ji ber ku pirtûk xaneya me ji ya Tirk . û Ereb . Farisan ne mestire ! lê ew ji me bêtir di tirsin . û dipûnîjin . lê ser paşeroja zimanê xwe .. ! ? !

Ferhad icmo ...

المقدمة

:

تعتبر اللغة احدى وسائل الاتصال بين الفرد و مجتمعه وبين الكائن وكائن آخر منذ فجر السلاات الاولى للبشرية على وجه الارض.

ومن خلال هذا الاتصال تنتقل اللغة الينا الوعاء الحضاري للامة التي تتكلم بها الى امم الارض جميعا من فن وادب وعلوم اذ لولاها لما تعرفنا على انتاج البشرية منذ ما قبل الميلاد وحتى يومنا هذا ومن خلال الرموز والايماءات والرسوم التي وجدت مرسومة على جدران الكهوف في الحضارات القديمة الاولى.

ونشكر الجهود التي بذلها المؤلف على تحقيق وظيفة اللغة الاجتماعية من خلال الاتصال والتواصل في ما بين نشاطات حياتنا اليومية وتوظيفه اللغة بمثابة كائن اجتماعي وبيولوجي في آن واحد.

الكردية الحروف

Kurdî	عربي	Kurdî	عربي
A a	آ	Ş ş	ش
B b	ب	T t	ت
C c	ج	U u	ضمة (و)
Ç ç	چ	Û û	(حرف عطف) و
D d	د	V v	ف
E e	(فتحة) ء	W w	واو
Ê ê	(كسرة) ء	X x	غ-خ
F f	ف	Y y	يا
G g	گ	Z z	ز
H h	هـ		
I i	(كسرة خفيفة) ء		
Î î	ئي		
J j	ژ		
K k	ك		
L l	ل		
M m	م		
N n	ن		
O o P	و		
P p	پ		
Q q	ق		
R r	ر		
S s	س		

hest û giyanê mirovî

الكردى	اللفظ الكردى بالعربى	kurdîالعربى
Ling	لینگ	الرجل
Dest	دست	اليـد
Çav	چاف	العين
Serî	سه ري	الرأس
Guh	كوه	الأذن
Por	پور	الشعر
mû	مو	الشعرة
pirç	پرچ	الوبر
Enî	ئنى	الجبين
Rû	رو	الوجه
çen	چه ن	التفن
Diran	دران	الإسنان
Ziman	زمان	اللسان
Neynûk	نه ينوك	الأظافر
Tilî - telî	تلى	الإصبع
Movik	موفك	سلامى
Gwizek	گوزه ك	الكاحل
Zik - ûr	اور - زك	بطن

Lêv	ليف	الشفة
Sêng	سينگ	صدر
Pişt	پشت	ظهر
Birh	بره	الحاجب
Mijank-mijgûl	مژگول - مژانك	الأهداب
Bêvil-difin-poz	پوز, دفن, بيفل	الأنف
Dev	ده ف	الفم
Hinarkên rû	هناركي رو	الخدان
Bin çeng	بن چه نگ	ابط
Hinav	هناف	احشاء
Histû- gerden	گه رده ن, هستو	العنق
Zend	زه ند	الزراع
Tilya sipî kûj	تليا سipi كوژ	الإبهام
Tilya şikef alês	تليا شكه ف آليس	السيابة
Tilya dolîdem kêş	تليا دولي ده م كيش	الوسطى
Tilya qelîçkê	تليا قه ليجكي	الخنصر
Babelûc	بابه لوج	البنصر
Zengelork	زه نگه لورك	بلعوم
Pê - mil	میل پی	الكتف
Nav	ناف	المعدة
Dil	دل	القلب

Rehn-paq	پاق - رهن	الفخذ
çîm	چيم	الساق
Anîşk	ئانيشك	الكوع
Simbêl	سمبيل	الشارب
Rih – rî	ري - ره	الliche
Xwîn	خوين	دم
Mejî	مه ژي	دماغ
Gurçik	كورچك	كلية
Zirav	زراف	مرارة
Patik	پاتك	قفا
Rovî	روفي	مصران البطن
Kezeb	كه زه ب	الكبد
şolav - şîlav	شيلاف - شولاف	البنكرياس
Qoq	قوق	جمجمة
Nermika kuh	نه رمكا گوہ	لحمة الأذن
Hinark	هنارك	الخد
Panî	پاني	كعب القدم, الكعب

العاهات

Ewarbûn

كردی kurdî	لفظ الكردي بالعربي	العربي
Kuwîr – kor	كُورْ - كُويرْ	أعمى
Ker û lal	كِرُو لَالْ	أخرس

Keçel	كَجَلْ	أقرع
Qop	قوپ	أعرج
Bi çavekî	بچافکی	أعور
Xûz	خوز	أحدب
Lal	لال	أبکم
Bê hiş	بی هیش	أبله
Kerr	کر	أصم
Guh giran	گوه کران	أطرش
Xwar	خوار	أعوج
Kakol	کاڤول	بليد
Pûç	پوچ	مشلول
Dîn	دين	مجنون
Tere dînî	ته ره ديني	ليس كامل مجنون

الحيوانات
Canewer

العربي	لفظ الكردي بالعربي	كردی Kurdi
جمل - ابل	دِفَه - دَفَه	Deve , deveh
أوى ابن	چَقَه ل	Çeqel
الحمار أنثى - اتان	كِرَا مِي	Kera mê
اختبوط	هَشْت پي	Heşt pê
أرنب	كِبُورُوشْكَ - كِرُوشْكَ	Keroşk- kîvroşk
أسد	شِير	Şêr
أفعى	مَار	Mar
باشق	بَاشُوكَه	Başoke
ببغاء	تُوتِي	Totî
بجع	گِرَافِي	Geravî
برغوث	كِيچ	Kêç
بط	وَرْدَك	Werdek
بعوضة	بِيشِي	Pêşî
بغل	قَانِير	Qantir
بقرة	چِيلَك	Çêlek
تمساح	سُوسْمَار	Sûsmar
تيس	نِيرِي	Nêrî
ثعلب	رُوفِي	Rovî
جاموس	گَامِيش	Gamêş
كلب	كُوجَك	Kûçik
الحصان	هَسَب	Hesp
حمام	كُفُوك	Kevok
الدوري عصفور	بَبِيَك	Beytik
سنونو	رَشْكَ حَاجِي	Hacî reşk

Leg leg Berçemok , çill Kurim	له گ له گ بار چه موک کورم	لقلق خفاش دودة
-------------------------------------	---------------------------------	----------------------

الفاكهة و الخخروات
Şînatî û mêwe

العربي	لفظ الكري	بالعربي	كردي	Kurdî
التفاح	سِفْ			Sêv
الرمّان	هِنَارْ			Hinar
البطيخ الأحمر	شَبَشْ			Şebeş
البطيخ الأصفر	تَحْلِكْ			Tehlik
القثاء	تِرُوزِي			Tirozî
كوسا	خِرْدِكْ - دُولْمِكْ			Dolmik-xirdik
بصل	پِيقَازْ			Pîvaz
توت	تُو			Tû
العنب	تِرِي			Tirî
زبيب	مَه وَژ			Mewij
تين	هَرِيرْ			Hejîr
عرموط	هَرْمِي			Hirmî
سفرجل	بِيهوكْ			Bîhok
برتقال	پِه رَتَه قَالْ			Perteqal
بلوط	بَه رُو			Berû
كستنا	شَابَرُو			Şaberû
جوز	گُويزْ			Gwîz
تمر	خَوْرْمَه			Xurme
قرفة	دَارْچِيْنْ			Darçîn
ثوم	سِيرْ			Sîr
فجل	تِغِرْ			Tivir
قرع	گُونْدِرْ			Kûndir
بصل أخضر	پِيقَازْ تِرَكْ			Pîvaz tirk
فايفلة	اِيسُوْتْ			Îsot
سلق	سِلْكْ			Silk
شوندر	شِيلِمْ			Şêlim

البقول
Dexl û Dan

العربي	لفظ الكري بالعربي	كردي	Kurdî
--------	-------------------	------	-------

Birinc	برنج	أرز
Şolik	شولك	بقول
Nîsk	نيسك	عدس
Genim	گنم	قمح
Qehwe	قه وه	بن
Nok – nehk	نه هك - نوك	حمص
Ceh	جه ه	شعير
Savar	سافار	برغل
Girar	گرار	برغل المطبوخ
Baqil	باقيل	فول
Dendik	دندك	بزر
Serik	سرك	ما يبقى فوق الغربال
		بعد غربلة البرغل
Sindik	سندك	سميد
Hûrik	هورك	ما تبقى من البرغل
		بعد غربلته

الاعداد والارقام

Jimar yarî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كردي	Kurdî
1	1يه ك	Yek 1	
2	2دو	Dido 2	
3	3سيسي	Sisê 3	
4	4چار	Çar 4	
5	5پينچ	Pênc 5	
6	6شه ش	Şeş 6	
7	7حه فت	Heft 7	
8	8حه شت	Heşt 8	
9	9نه ه	Neh 9	
10	10ده	Deh 10	
11	11يازده	Yazde 11	
12	12دوازده	Diwazde 12	
13	13سيزده	Sêzde 13	
14	14چارده	Çarde 14	
15	15پازده	Pazde 15	
16	16شازده	Şazde 16	
17	17حف ده	Hivde 17	
18	18هژده	Hijde 18	
19	19نوزده	Nozde 19	
20	20بيست	Bîst 20	
21	21بيست و يه ك	Bîst û yek 21	
22	22بيس و دو	Bîst û dido 22	
23	23بيست و سيسي	Bîst û sisê 23	
24	24بيست و چار	Bîst û çar 24	
30	30سيه	Sîh 30	
31	31سيه و يه ك	Sîh û yek 31	
40	40چل	Çil 40	
41	41چل و يه ك	Çil û yek 41	
50	50پينجي	Pêncî 50	
60	60شبيست	Şêst 60	
70	70حه فتي	Heftê 70	
80	80حه شتي	Heştê 80	
90	90نوت	Not 90	
100	100سه د	Sed 100	
101	101سه د و يه ك	Sed û yek 101	
110	110سه د و ده	Sed û deh 110	
120	120سه د و بيست	Sed û bîst 120	
200	200دو سه د	Du sed 200	

Sê sed 300	300سي سه د	300
Hezar 1000	1000هه زار	1000
Hezar û sed 1100	1100هه زار و سه د	1100
Sê hezar 3000	3000سي سه زار	3000
Deh hezar 10000	10000ده سه زار	10000
Bîst hezar 20000	20000بيست هزار	20000
Du sed hezar 200000	200000دو سه د هزار	200000

الاسبوع ايام
Rojên heftiyê

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
السبت	شه مي	Şemî	
الاحد	يه ك شه م	Yekşem	
الاثنين	دو شه م	Duşem	
الثلاثاء	سي شه م	Sêşem	
الاربعاء	چار شه م	Çarşem	
الخميس	پنج شه م	Pêncşem	
الجمعة	اين	În	

الشهور
Meh – Heyv

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
كانون الثاني	چله يى پاشي	Çileyê paşî	
شباط	سبات	Sibat	
اذار	افدار	Avdar	
نيسان	نيسان	Nîsan	
ايار	گولان	Gulan	
حزيران	هه زيران	Hezîran	
تموز	تير مه ه	Tîr meh	
آب	ته باغ	Tebax	
ايلول	ايلون	Êlûn	
تشرين الاول	چريا بيشي	Çirya pêşî	
تشرين الثاني	چريا باشي	Çirya paşî	
كانون الاول	چلي بيشي	Çilê pêşî	

مفرداد في الطبيعة
Zaravên xuristiyê

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
زحل	كيوان	Kîwan	
جماد	بي جان	Bê can	

Babîsok	بابيسوك	زوبعة
Ezman	ازمان	سماء
Roj	روژ	شمس
Ronaya rojê	رونایا روژي	نور الشمس
Gurî	گوري	لهيب
Kardû – dukel	کاردو ؛ دوکه ل که ري	دخان
kerîtûn	تون	
Tarî	تاري	ظلام
Roj gir , tav gir	روژ گير ؛ تافگير	كسوف الشمس
Heyv , mah	هيف ؛ ماه	قمر
Tava heyvê	تافا هي في	نور القمر
Çiya	چيا	جبل
Şikeft	شيكه فت	مغارة , كهف
Deşt , deştayî	ده شتايي , ده شت	سهل
Bagur , ba hoz	باهوز , باگور	اعصار
Toz,tem,tûx	توخ , تهم , توز	غبار
Mij û mor	مژ و مور	ضباب
Xunav	خوناف	ندی
Baran	باران	مطر
Berf	به رف	ثلج
Teyrok,zîpik	ته ره ز , ته يروك	برد
Rubar, çem	جه م , روبار	نهر
Sûlav, sûpel	سوبه ل , سولاف	شلال
Bin	بن	اسفل , قاع , قعر
Kûr	کور	عميق
Behrem	به هرام	كوكب المريخ
Ser , jor	سه ر	رأس , فوق
Tenişt , tihêl	ته نشت	جنب
Qirax	قراغ	, حافة
Qorzî , goşe	گوشه . قورزي	زاوية

الاتجاهات

Simtên cugrafî

العربي	للفظ الكردي بالعربي	كوردی
الشرق	روژ هلات	Roj hilat
الغرب	روژ افا	Roj ava
الشمال	ژوري , باکور	Bakur , jorî
الجنوب	ژيري , باشور	Başûr , jêrî
الشمال الشرقي	باکوري روژ هلات	Bakurê rojhilat
الشمال الغربي	باکوري روژ افا	Bakurê rojava

Başûrê rojhilat	باشوري روژ هلات	الجنوب الشرقي
Başûrê rojava	باشوري روژ افا	الجنوب الغربي
Qublet nema	قبوله ت نه ما	البوصلة
Rast	راست	يمين
Çep	چه پ	يسار
Paş	پاش	خلف , وراء
Pêş	پيش	امام

الفصول

Dem sal

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	Kurdî كوردي
خريف	پاييز	Payz
شتاء	زفستان	Zivistan
ربيع	بوهار	Buhar
صيف	هافين	Havîn

الازمان

Pêl û ser dem

Kurdî	كوردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
-------	-------	----------------------	--------

Dem , çax	چاخ , ده م	الوقت
Evro , îro ,	ايرو , اف رو	هذا اليوم , اليوم
Doh	دوه	البارحة
Sibe	سبيه	الغد
Dem kêş , dem	ده م ژمير , ده م كيش	الساعة
jimêr, kat jimêr	كات ژمير :	
Şev	شه ف	الليل
Roj	روژ	النهار
Roj baş	روژ باش	نهار سعيد
Sibehê	سبيه هي	صباح
Paşî nîvro	پاشي نيفرو	بعد الظهر
Berî nîro	به ري نيفرو	قبل الظهر
Êvarî	ايفاري	مساء
Hefî	هه فتي	اسبوع
Meh , heyv	هه يف , مه	شهر
Demsal	ده م سال	فصل
Sal	سال	سنة
Rojgar	روژ كار	العصر
Paşîv	پاشيف	السحور
Berbang	به ر بانك	الفجر
Taşêya	تاشتيا	الضحى

زراعة فلاحه

Werzevanî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی
فلاح	جوتكاري, جوتكار	Cotkar ,cotkarî
مزارع	مريبا	Mirêba
ساقى	افدير, جوفان	Covan ,avdêr
المقود	دوفك	Dûvik
نورج	جه ن جه ره	Cencere
حقل	زه في	Zevî
الفاكهة	مي وه	Mêwe
غير ناضج , ني	نه گه هي	Negihî
قشة	قرشيك , زلك	Zilik ,qirşik
قش	سول ه , پوش	Pûş , solih
ما بعد الحصاد	فري زه	Firêze
بيدر	بين ده ر	Bênder
الارض المتروكة بعد	شوف	Şûv
الفلاحة		
الارض المهيئة	مشار	Mişar
لزراعة الخضروات		
حصادة	باتوز	Patoz

Dasik	داسيک	منجل
Melhêb	مه لهيب	مذراة
Mijan	مژان	عريش
Gîsin	گيسين	سكة المحراث
Bêr	بير	رفش

الاعشاب

Giya

Kurdî	كوردی	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Zilindar		زیندار	حنظل
Binefş		بنه فش	البنفسج
Tolik		تولک	خبازة
Pembo		په مبو	القطن
Hîro		هیرو	ختمية
Gul		گول	ورد
Lale		لا له	زنبق
Gulberoj		گول به روژ	عباد الشمس
Gangulok		گان گولوك	شقائى النعمان
Kevz		كه فز	طحلب
Pûnga bejî		پونكا به ژي	نننع بري
Sêbelg		سي په لك	برسيم
Xecxecok		خه ج خه جوك	شقائى النعمان
Giyakê sêva		گياكي سيفا	بابونج
Nêrgiz		نيرگيز	نرجس
Sosin		سوسن	سوسن
Lavlavk		لاف لافك	لبلاب
Kumik		كومك	الكمأ
Perpar		پا ر پار	البقلة

البرية الحيوانات

Cenawerê kovî

Kurdî	كوردی	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Mişk		میشک	فأر
Koremişk		كورة ميشك	خلد
Mişkê deştê		ميشكي ده شتي	جرد
Simore , sivore		سفورة , سمورة	سنباب
Şojî		شوژی	قنفذ
Beraz		به راز	خنزير
Gur		گور	ذئب
Piling		پلینک	نمر

Hirç	هړچ	دب
Fîl	فيل	فيل
Kovî	كوفي	وعل
Kevtar	كه فتار	ضبع
Mişkê xurmê	مشكي خورمي	نمس
Yekane	يه كانه	ذكر الخنزير
Kuremişk	كورة مشك	جربوع
Kîvroşk	كيفروشك	ارنب
Rovî	روفي	ثعلب
Şêr	شير	اسد
Çeqel	چه قه ل	ابن اوى
Meymûn	مه يمون	قرد

السمك والحلزونيات والبرمائيات

Masî û guhmasî û zindîwarên bejavî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
ضفدع	به ق		Beq
محار	كوه ماسي		Guh masî
السرطان	كيف ژال		Kêvjâl
فقمة	گول كا افي		Golika avê
حوت	نه هنگ		Nehing
سمك	ماسي		Masî
سمك السلمون	ماسي خاتون		Masî xatûn
سمك الشبوط	ماسي پانك		Masî pank
سمك السردين	ماسي هورك		Masî hork
التمساح	سوس مار		Sûsmar
ثعبان الماء	جوماسي		Comasî
حورية البحر	سه ر په ري		Ser perî
قنندس, كلب الماء	سه گافي		Segavî
اسد النهر	شيري افي		Şêrê avê
نجم البحر	ماسي ستيرك		Masî sitêrk
سمك القرش	هار ماسي		Har masî
الحفش	كافييار		Kafyar
سمك الكراكي	ل مو زراف		Limû zirav
الاسفنج	ايسبونج		Isponc
القنندس البحري	سه يي ده ريايي		Seyê deryayî

الحشرات

Mêş û mûr

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
قمل الرأس	سپي اى سه ريا		Sipî yê seriya
برغوث	كيچ		Kêç
نمل	كيرك , ميرو		Mîro , gêrik

Kêz	كيز	خنفس
Sirsirk	سیرسیرك	جندب
Kulî	كولي	جراد
Dapîroşk .	پیری پیری ,دابیروشك	العنكبوت
pêrepind		
Dûpişk	دوپیşk	العقرب
Pêşî	پی شي	ناموسة
Mêş	میش	ذبابة
Mêşa hingiv	میشا هن گه ف	نحلة
Moz sor	موزا سور	دبور
Rişk	رشك	بيض القمل
Xal xalok	خال خالوك	دعوقه
Req	ره ق	سلحفات
Kêze reş	کیزه ره ش	خنفساء اسود
Moz qirtk	موز قرت ك	زنبور اصفر
Pirpirîk	پر بیریک	فراشة
Zîro	زیرو	علقة
Şeytanok	شه ي تانوك	حلزون

الخدمات الصحية

Saxtemaniya tenduristî

كوردی	اللفظ الكردی بالعربی	العربی
Kurdî		
Xaça sor	خاچا سور	الصلیب الاخمر
Tomarge	تومار كه	مستوصف
Nexweşxane	نه خوش خا نه	مستشفى
Dermanxane	ده رمان خانه	صيدلية
Bijîjk	بژیژك	دكتور
Dermankar	ده رمان كار	صيدلي
Neşterçî	نه شته رچي	جراح
Nexweş	نه خوه ش	مريض
Birîndar	بریندار	جريح
Birîn	برین	جرح
Tomarvan	تومار فان	ممرض
Jehir	ژه هر	سيم
Çare	چاره	علاج
Derman	ده رمان	دواء
Benc	به نج	مخدر
Temîz kirin	ته میز کرن	تطهير
Gerim pîv	گه رم پیف	میزان الحرارة
Hingiştin	هن کشتن	اصابة
Deqandin	ده قانندن	لقاح
Parêz kirin	پاریز کرن	حمية

معالجة	چاره کرن	Çarekirin
--------	----------	-----------

الامراض

Nexweşî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
التهاب	كول بون		Kulbûn
روماتيزم	باوي		Bawî
باسور	باوه سير		Bawesîr
الربو	بيهن ته نكي		Bêhtengî
الم, وجع	ايش		Êş
شلل	فالنج		Falinc
تسمم	ژه هري		Jehrî
السعال	كوخوك		Kuxuk
شري	خوين ته ورين		Xwîn tewrên
مغص	بابيچ		Bapêç
تفؤئيد	ايشا گران		Êşa giran
مرض السل	ايشا زراف		Êşa zirav
جرب	گوري		Gurî
اسهال	زك جون		Zikçûn
جدري	خوري		Xurî
حمى	تا		Ta
سرطان	تيرافه		Tîrave
طاعون	ره شاف		Reşav
حمى ثلاثية	سي رو		Sêro
وعكة	نه ساغ		Nesax
حصف	گرمشك		Girmîşk
الم القلب	ژان دل		Jan dil

الاقارب

Xizim û xweyî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
حياة	ژين		Jîn
ذرية	دون ده		Dûnde
ذكر	نير		Nêr
انثى	مي		Mê
اعزب	زگورد		Zigurd
عاشق	يار		Yar
خطوبة	خوازگيني		Xwazgînî
خطيب	ده ست گرتي		Destgirtî
عروس	بوك		Bûk
عريس	زافا		Zava

Cêwî	جي وي	توأم
Kur	كور	ابن
Keç	كه چ	بنت
Xatûn , zerî	زه ري , خاتون	انسنة
Pîrek	پي ره ك	امراة
Xanim	خانم	سيده
Zilam	زلام	رجل
Bavpîr	باف پير	جد
Pîrik	پي رك	جدة
Pîremêr	پيره مير	عجوز
Pîrejin	پيره ژن	عجوزة
Mirin	م رن	موت
Cendek	جه ن ده ك	جثة
Bav	باف	والد , اب
Bavê wî	بافي وي	والده , ابو هو
Da , dê , dayk	دايي , دي , ده	والده , ام
Bira	برا	اخ
Xweh	خوه	اخت
Xwarzê	خوارزي	ابن و بنت الاخت
Birazî	برازي	ابن و بنت الاخ
Ap	آپ	عم
Xal	خال	خال
Kurê ap	كوري آپ	ابن العم
Keça ap	كه چا آپ	بنت العم
Kurê xal	كوري خال	ابن الخال
Keça xal	كه چا خال	بنت الخال
Metik	مه تك	عمه
Xaltîk	خالتيك	خاله
Nevî	نه في	حفيد
Xezûr	خه زور	حمو
Xesû	خه سو	حماة
Jin bira	ژن بر	زوجت الاخ
Hev ling	هف لـ نگ	عديل
Tî	تي	اخ الزوج
Nav	ناف	اسم
Xizim	خـ زم	قريب
Heval	هه فال	صديق
Mixaletî	مـ خاله تي	ابن و بنت الخالة

الممالك والامم
Şahsaman û millet

Kurdî	كوردی	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
-------	-------	----------------------	--------

Şahînşahî	شاهین شاه	امبراطورية
Şah saman	شاه سامان	مملكة
Komar	کومار	جمهورية
Welat	وه لات	دولة
Patîşahî	پاتیشاه	سلطنة
Nişîman	نشتمان	وطن
Bendege	به نده که	مستعمرة
Herêm	هه ریم	منطقة
Mîr nişîn	میر نشین	امارة
Paytext	پاي ته خت	عاصمة
Parêz ge	پاریز گه	محافظة
Şar	شار	مدينة
Bender	به نده ر	ميناء
Bajar	بازار	بلدة
Gund	گوند	قرية
Gundî	گوندی	قروي
Tax	تاخ	محلة, حي
Gel	گه ل	حارة
Millet	مله ت	شعب
Komel	کومه ل	امة
Beyanî	به یانی	مجتمع
Çol û hol	چول و هول	اجنبي
Bej	به ژ	ريف
Girav	گراف	بر
Nîv cîzîr	نیف جزیر	جزيرة
Çerx	چه رخ	شبه جزيرة
Bine	بنه	مدار
Qop	قوپ	محور
Berdelêv	به ر ده لیف	قمة
Av dahatin	آف داهاتن	خليج
Av rabûn	آف رابون	جزر
Bajarî	بازاری	مد
Deltave	ده لتافه	مدني
Qam , ber	به ر , قام	دلتا
Genav	گه ناف	شاطيء
Boşelan	بوشه لان	مستنقع
Lehî	له هي	فيضان
Zong , zilkav	زلکاف - زونگ	طوفان
Gol	گول	هور
Bêrim	بیرم	بحيرة
Derya	ده ریا	بحيرة جبلية
Zerî , uqyanos	اوقیانوس , زه ري	بحر
		محيط

Şîv , şîvelok Kanî Beyaban	شيفه لوك , شيف كاني به يا بان	غدير نبع صحراء
----------------------------------	-------------------------------------	----------------------

الحكومة واصطلاحات سياسية
Mîrî û zaravên polotîkî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی
رأية , علم	به يرق , آل	Al , beyreq
وسام	نیشان	Nîşan
مرسوم	فه رمان دار	Fermandarî
قرار	بريار	Biryar
امر	فه رمان	Ferman
وظيفة	كار مه ند	Karmendî
منصب	شون كار	Şûn kar
رئيس جمهورية	سه روك كومار	Serok komar
عاهل	قرال	Qiral
ملك	شاه	Şah
ولي العهد	شازاد	Şazad
دوق	ميرزا	Mîrza
امير	په سمير	Pismîr
مجلس	أنجومه ن	Encûmen
وزارة	شه ياري	Şehyarî
وزير	شه يار	Şehyar
اقتصاد	أبوري	Aborî
التجارة	بازركاني	Bazirganî
النقل	كوهه زتن	Guhestin
محافظة	پاريزه ر	Parêzer
مدير	كار گیر	Kargêr
مخابرات	سالوغ گیر	Salox gêr
سفير	باليوز	Balyoz
سفارة	باليوز خان	Balyoz xane
القنصل	شاه به نده ر	Şah bender
المصرف	درافك	Diravge
اجازة	ريدان	Rêdan
الاتحاد	كشت فه گر	Gişt vegir
رجعي	كه فنه په رست	Kevne perist
تقدمي	بيش كه فتي	Pêşkeftî
ثوري	شوره ش گیر	Şoreş gêr
شيوعي	كومونيست	Komonîst
حزب	پارتي	Partî

Peyman	په یمان	معاهدة
Konfirans	كونفرانس	مؤتمر
Xulê êxist	خوه لي إختست	استقال
Serok şehyar	سه روك شه يار	رئيس وزراء
Endam	اندام	عضو
Cendermey	جه نده رمه يي	مخفر الشرطة
Perwerde	په ر وه رده	تربية
Serdar	سه ردار	زعيم
Serok	سه روك	رئيس

المحاكم و العدالة

Dadge û dade perwerî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
القضاء	داد وه ري		Dadwerî
المحكمة	داد كه		Dadge
سجن	زندان		Zindan
حاكم	دادفان		Dadvan
قاضي	دادوه ر		Dadwer
مفتي	اول زان		Olzan
النائب العام	كشت جيگر		Gişt cêgir
حکم	به ره فان		Berevan
مترجم	وه ر گير		Wergêr
مخبر	سالوغ دار		Saloxder
متهم	ته وان بار		Tawanbar
لص , سارق	دز		Diz
خائن	خيز		Xiniz
مذنب	سوج دار		Sûcdar
بريء	بي گونه هـ		Bê guneh
ذنب	سوج		Sûc
قتل	كوشتن		Kuştin
فرار	هه لاتن		Helatin
رشوة	به ر تيل		Bertîl
ميراث	كه له بور		Kelepor
قانون	ياسه		Yasa
مادة	به ند		Bend
فقرة	گره		Gire
قسم	سوند		Sûnd
رهن	گه ره و		Gerew
العفو	به خشين		Bexşîn
مؤبد	ايك جاري		Êkcarî
نفي , منفي	سرگون		Sirgon
مدعي عليه	دوز خواز		Dozxwaz

Sûcdar	سوج دار	مدّعي
Desteber	ده سته به ر	كفيل
Giriftar	گرفتار	مشكلة
Tawankar	تاوان بار	مجرم
Revan	ره فان	خطف
Helatin	هه لاتن	فرار
Qetirme	قه تر مه	مخالفة
Bizdandin	بزدان دن	ارهاب
Pêşniyaz	پیش نه یاز	عریضة
Zexeliya mezin	زه غه لیا مه زن	الخیانة الكبرى
Kuştina jixu	كوشتنا ژ خوه	القتل العمد
Dizîkirin	دزی کرن	لصوصية
Desthilat	ده ست هلات	صلاحية
Ragiran name	راگران نامه	مذكرة
Gizîr	گزیر	مُحضر

الجيش
Leşker

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
منصب	شونكار		Şûnkar
رتبة	پایه		Paye
مشیر	ماریشال		Marîşal
فريق	سه ر كرد		Sergird
لواء	سه ر له شكه ر		Ser leşker
عميد	پشتيفان		Piştîvan
عقيد	سه ر تيب		Sertîp
مقدم	سه ر هه نگ		Serheng
رائد	سه ر دار		Serdar
أمر سرية	سه ر له ق		Serliq
ملازم	ستفان		Sitvan
ملازم اول	ستفان يه ك		Sitvan yek
ضابط	افسه ر		Efser
مساعد	هاريكار		Harîkar
رقيب اول	باش چاويش يه ك		Baş çawîş yek
عريف - رقيب	چاويش		Çawîş
جندي	سه ر باز		Serbaz
فدائي	پيش مه رگ		Pêşmerge
محارب	جه نكه فان		Cengevan
قناص	سه گفان		Segvan
جاسوس	ده س كيس		Deskîs

Bendewar Peyade	به نده وار په يا ده	اسير مشاة
Zanîngeha cengê	زانين گه ها جه نكي	كلية حربية
Çek	چه ك	سلاح
Depançe	ده پانچه	مسدس
Tiving	تفنگ	بندقية
Top	توپ	مدفع
Qîjek	قي ژك	صاروخ
Tank	تانك	دبابة
Niqok	نقوك	غواصة
Balefir	باله فر	طائرة
Bumbe	بوم به	قنبلة
Tîp	تيپ	لواء
Heng	هه نگ	فوج
Hengel	هه نگه ل	كتيبة
Liq	لیق	سرية
Dijmin	دژمن	عدو
Ceng	جه نك	حرب
Nejde	نه ژده	غارة
Hêrîş	هیریش	هجوم
Dagirkirin	داگیرکرن	احتلال
Armanc	ارمانج	هدف
Şergirtin	شه رگرتن	هدنة
Tapî	تاپي	خندق
nerînge	نه رين گه	مرصد

المدينة

şar – bajar

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی Kurdî
محلة , حي	تاخ	Tax
بلدية	شاره فاني	şarevanî

Cade , şiqam	شقام , جادا	شارع
Rê	ري	طريق
Kolan	كولان	زقاق
Derbend	ده ربه ند	ممر
Asteng	آسته نك	ممر ضيق
Rexrê	ره خ ري	رصيف
Xanî	خاني	منزل , دار
Minare	مناره	مئذنة
Goristan	گورستان	مقبرة
Yarîge	يارىگه	ملعب
Av bazge	آف باز گه	مسبح
Mêvan xane	ميفان خانه	فندق
Çay xane	چاي خانه	مقهى
Mey xane	مه ي خانه	حانة , خمارة
Şano	شانو	مسرح
Pêşenge	پيشه نگ	معرض
Moze xane	موزه خانه	متحف
Yarî	ياري	نادي
Dibistan	دبستان	مدرسة
Amojge	آموژ گه	معهد

Zanînge	زانين گه	كلية
Aş	آش	طاحونة
Firoşge	فروش گه	محل , دكان
Pirtûkxane	پرتوك خانه	مكتبة
Bazar	بازار	سوق
Nav tar	ناف تار	ساحة
Sergo	سه رگو	مزيله
Xistexane	خسته خانه	مستشفى
Gulistan	گولستان	حديقة
Dermanxane	ده رمان خانه	صيدلية
Kargêr	کارگیر	وظيفة
Karxane	کارخانه	مصنع , معمل

المدرسة والمكتبة والقرطاسية

Xundege verêjxane û nivîskeriste

Kurdî كوردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Dibistan	دبستان	مدرسة ابتدائية
Xwendega amadeyî	خونده گا آمادايي	مدرسة اعدادية
Zanist	زانست	جامعة
Huner	هونه ر	فن
Sirûd	سرود	نشيد

Werziş	ورزه ش	رياضة
Helbest	هلبه ست	قصيدة
Dîrok	ديروك	تاريخ
Wêje	ويژه	ادب
Ziman	زمان	لغة
Rêziman	ري زمان	قواعد اللغة
Biryarî	برياري	رياضيات
Kotekyarî	كوتك ياري	جبر
Endezyarî	انده زياري	مهندس
Zana	زانا	عالم
Perwerd	په روه رد	مربي, مثقف
Fêrkar mamosta	ماموستا, فيركار	استاذ
Nivisvan	نفسفان	كاتب
Rojname	روژنامه	جريدة
Suxte	سوخته	طالب

Şagirt	شاگرت	تلميذ
Nezan	نه زان	جاهل
Durist	دورست	صح
Keç	که چ	خطأ
Serfirazî	سه ر فراز	نجاح
Jêrkeftin	ژیرکه فتن	رسوب
Diyarî	دیاری	جائزة
Pol	پول	صف
Textreş	ته خت ره ش	لوح
Zengil	زنگل	جرس
Pênivîs	پینفیس	قلم
Zirîc xame	زریج خام	قلم رصاص
Ximav	خماف	حبر
Renik	ره نک	ممحاة
Tîxkêş	تبخ کیش	مسطرة
Çaqo	چاقو	مبراة
Pirgal	پرگال	فرجار
Per , kaxez	کاغه ز په ر	ورق
Pertûk	پرتوک	کتاب

Ferheng	فرهنگ	قاموس
Nexş	نخش	خريطة
Govar	گوفار	مجلة
Naverok	نافه روك	محتويات

البريد

Têlxane

Kurdî كوردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Kargêra Têlxanê	كارگيرا پوستي	مصلحة البريد
Nivîsga têldengê	نڤيسگا تيل ده نڤي	مكتب الهاتف
Birûsk	بروسك	برقية
Têldeng	تيل ده نڤي	هاتف
Şander	شانده ر	مرسل
Name	نامه	رسالة
Navnîşan	ناف نيشان	عنوان
Muhr	موهر	توقيع
Bac	باج	رسوم
Birûsk name	بروسك نامه	رسالة برقية
Pakêt	پاكيٲ	غلاف ,مغلف
Pol	پول	طابع
Têlxana ezmanî	پوستا ازمانى	البريد الجوي

Deng der	ده نڭ ده ر	سماعة
Peyîk		
Çapemenî	په يک	ساعي البريد
Karmendê	چا په مه ني	مطبوعات
têlxanê	کار مه ندي تيلخاني	موظف البريد
Wergir		
Nama tomarkirî	وه ر گر	مرسل اليه
têlxane Bilêta	ناما تومار کري	الرسالة المسجلة
Bestek	بوسته کرت	بطاقة بريدية
Têlxane	به سټک	طرد
	تيل خا نه	بريد

الطقس

Seqa

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	الكردي	Kurdî
المطر	باران		Baran
ثلج	به رف		Berf
برَد	ته يروك .ته رز		Teyrok , teriz

Xunav	خوناف	المطر الخفيف
Qeşa	قه شا	الجليد
Avî	آفي	الندى
Ba	با	هواء
Germ	گه رم	حر
Sar	سار	برد
Bahoz	باهوز	اعصار
Toz	توز	غبار
Ewr	اور	غيم
Nehêl	نه هيل	فيضان الثلج
Tav	تاف	سحابة
Sayî	سايي	صحو
Mij	مژ	ضباب
Birûsk	بروسك	برق
Babelîsk	بابه ليسك	دوامة
Baxurk	باخورك	الهواء مع المطر
Lîlav	ليلاف	الثلج الناعم
Serma	سه رما	برد قارس
Feraşîn	فه راشين	نسيم الصبا

النقل والمواصلات

Veguhestin û hatin û çûn

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
نقلیات	فه گو هه ستن		Veguhestin
مكتب استعلامات	برس گه		Pirsge
محطة	ایسته گه		Îstege
جسر	پیر		Pir
تقاطع طرق	دریان		Diryan
دراجة هوائية	که ری هه سن		Kerê hesin
سيارة	تورومبیل		Turimbêl
سائق	آزو		Ajo
سكة حديد	ریا هه سن		Riya hesin
قطار	شه مه نده فر		Şemandefir
عربة قطار	فارکون		Fargon
زورق	گه می		Gemî
سفينة, باخرة	گه شتی		Keştî

Keştiya ba	گه شتيا با	سفينة شراعية
Bander	بانده ر	ميناء , مرفأ
Notî	نوتي	ملاح
Balefir	باله فر	طيارة
Balefirvan	باله فر فان	طيار
Rêfirîn	ري فرين	مدرج للطائرات
Firînge	فرين گه	مطار
Nîşan gêr	نیشان گیر	عامل اشارة
Kalîsk	کاليسک	عربة الخيل
Derya	دریا	بحر

الراديو والموسيقا والمسرح

Radyo – narîn û şano

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی Kursdî
مصور	وينه گر	Wênegir
تلفزيون	تيل بين	Têlbîn
مذياع	دنگ وه ش	Dengweş
سماعة	دنگ ده ر	Deng der
موجة	پيل	Pêl
جهاز الارسال	پيل وه ش	Pêlweş
المستقبلية	پيل كر	Pêl gir
زمارة	بلور	Bilûr
مزمارة	زرنه	Zirne
جرس	زنگل	Zengil
مخرج	درهينه ر	Derhêner
مغني	ستران فان	Sitran van
اخبار	نوجه , سالوغ	Salox , nûçe
غناء	ستران	Sitran
رقص	سما	

Sema	شانو	مسرح
Şano	دېي شانو	خشبة المسرح
Depê şano	ايزگه	ازاعة
Êzge	شانو گه ر	ممثل
Şanoker	نوچه فان	مزيع
Nûçevan	نارين زړپ	فرقة موسيقية
Narîn zirp	برهم دار	منتج
Berhemdar	هونه ر بازي	دراما
Hunirbazî		

الالعاب والتسلية

Yarî û dilxweşî

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
رياضي	ورزه شكار		Werzeşkar
ملعب	ياري گه		Yarîge
حكم	به ره فان		Berevan
متفرج	تماش فان		Temaşevan
بطل	قهرمان		Qehreman
ملاك	كومه ل باز		Gomel baz
مصارع	زوركه فان		Zorgevan
كرة	توپ		Top
كرة الريشة	گويا په ر		Guya per
كرة السلة	سه به ت توپ		Sebettep
كرة الطائرة	توره توپ		Toretap
كرة القدم	توپا پی		Topapê
حارس مرمى	گول پاريز		Gol parêz

Avjenîn	آف ژه نین	سباحة
Kiş û mat	کش و مات	شطرنج
Werzeşvan	ورزش فان	مدرب
Sêpêngvanî	سپینگ فانی	قفز ثلاثي
Tîrbazî	تیربازی	رمي الرمح
Holanê	هولانی	الصولجان
Giyanbazî	گیان بازی	تمرین بدنی
Noqkirin	نوق کرن	غوص
Çiya helçûn	چیا هلچون	تسلق الجبال
Rabezîn	رابزین	العدو, ركض

الاكل والشرب

Xwearin û vexwarin

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
شهية	دلچون		Dilçûn
لذيذ	خوش		Xweş
اكل	خوارن		Xwarin
حامض	ترش		Tirş
حلو	شيرين		şêrîn
مر	ته هل تال		Tal – tehl
مالح	شور		Şor
حاد	توژ		Tûj
ني	خاف		Xav
جوعان	برچي		Birçî
شبعان	تير		Têr
عطشان	تي تين		Tîn – tî
فطور	تاشتتي		Taşî
غداء	فرافين		Firavîn
عشاء	شيف		Şîv
سحور	پاشيف		Paşîv
ضعيف	ميفان		Mêvan
مطبوخ	كه لاندي		Kelandî

Birajtî	براژ تي	مقلي
Kêr	کیر	سکین
Sênîk	سینیک	صحن
Çeydan	چه يدان	ابریق الشاي
Xwê	خوي	ملح
Leymûndiz	لیمون دز	ملح الليمون
Bîber	بی به ر	فلفل اسود
Darçîn	دارچین	قرفة
Şîr	شیر	حليب
Qymax	قه یماغ	قشطة
Nîvişk	نیفشک	زبدة
Penîr	په نیر	جبن
Mast	ماست	لبن
Dew	ده و	لبن مخضوض
Hêk	هیک	بیض
Goşt	گوشت	لحم
Şorbe	شوربه	حساء
Hingiv	هنگف	عسل
Şekir	شه کر	سكر
Mey	مه ي	خمر
Çeh bişav	چه بشاف	بیرا

Bişav	بیشاف	شراب
Sêv bişav	سیف بیشاف	شراب التفاح
Bişava pirteqala	بیشافا پرتقالا	شراب البرتقال
Hêke rûn	هیکه رون	البيض المقلي
Girar	گرار	برغل مطبوخ
Kutilk	کوتلک	کبة
Eprax	اپراخ	يالنجي
Pincar	پنچار	الخضرة المطبوخة
Goştê pez	کوشتي په ز	لحم غنم
Goştê sewêl	کوشتي سه ويل	لحم عجل او بقر

اجزاء البيت واثاته

Mal û nav mal

Kurdî	کوردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Kevir , ber		به ر که فر	حجر
Dep		د پ	خشب
Avayî		آفایي	عمارة - مبنی
Mal		مال	منزل
Xanî		خاني	دار
Kon		کون	بيت شعر
Rik		رک	قفص
Axur		آخور	اسطبل

Derî	ده ري	باب
Zengil	زه نكل	جرس
Pencere	په ن جه ره	شباك
Dîwar	ديوار	حائط
Denge	ده نگه	دعامه - عامود
Qat	قات	طابق
Pêpelûk	پپه لوك	درج
Pêlik	پيلك	درجة واحدة
Nêrdewan	نيرده وان	سلم
Saputik	سايپوتك	سقف
Ban	بان	سطح
Banger	بان گه ر	مدخله
Kulînk	كولينك	مدخله
Navbir	ناف بر	ممر
Ode	اوده	غرفة
Girar xane	گزار خانه	مطبخ
Ba weşîn	با وشين	مروحة
Ba kêş	با كيش	شراق هواء
Cilşo	جل شو	غسالة

Qedem geh	قه ده م گه	تواليت
Destşo	ده ست شو	مغسلة
Serşok	سه ر شوک	حمام
Zembele	زه م به له	حنفية
Hilmêjk	هلمیزک	سیفون
Lûlik	لول ک	قسطل
Neynik	نه ی نک	مرایة
Mar pêç	مار بیچ	خرطوم
şeh	شه	مشط
Berik	به رک	بساط
Kulav	کولاف	بساط من اللباد
Nivîn	نفین	فراش
Balîf	بالیف	مخدة
Dergûş	درگوش	مهد
iskemlî	اسکه ملی	کرسی
Beroş	بروش	طنجرة
Berf dank	برف دانک	براد
Misîn	مسین	ابریق

Sênî	سيني	صحن
Zerik	زه رك	طاسة
Destar	دستار	رحى
Bêjing	بيژنك	غربال
Kovik	كوفك	قمع
Bist	بست	سيخ
Kevçî	كفچي	ملعقة
Sifnik	سفنك	مكنسة
Mêş kuj	ميش كوز	قتالة ذباب
Dengêr	دنگیر	مسجلة
Têldeng	تيلبين	تلفون
Têlbîn	تلفزيون	تلفزيون
Çetel	چه ته ل	شوك
Mase	ماسه	طاولة
Sekreton	سه كره تون	خزانة البسة
Rûnek	رونه ك	مقعد
Bixêrî	بخيري	مدخنة مطبخ

Sobe	سوبه	مدفأة
Xwelî dank	خولي دانك	نفاطة سكاير
Çeqmeq	چه ق مه ق	قداحة
Çekmaçe	چکماچه	درج
Dist	دست	طنجرة كبيرة
Kewar	كه وار	صومعة من الطين لتخزين المونة
Kulîn	كولين	دكة ارتفاعه نحو سم لوضع 50 (الفرش) (الفرشاة)
Demjimêr	ده م ژمير	ساعة
Misînkê qawê	مسينكي قاوي	دولة قهوة

الملبوسات

Cil

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردي	Kurdî
خياطة	درون	Dirûn	
تمشيط	شه كرن	şekirin	
الغزل	ريس	Rîs	
المغزل	ته شي	Teşî	
ابرة	درزي	Derzî	
مسلة	شوژن	şûjin	

Bişkok	بشكوك	زرّ
Dav , ta	تا - داف	خيٲ
Çerm	چه رم	جلد
Pêlav	پيلاف	حذاء
Potîn	پوتين	جزمة
Şimik	شمك	شحاطة - مداس
Gore	گوره	جوارب
Hirî	هري	صوف
Pembo	په مبو	قطن
Şaşik	شا شك	عمامة
Bersîng	به ر سينك	مريولة
Qapût	قابوت	معطف
Berîk	به ريك	جيب
Gumlek	گوم له ك	كنزة
Binkiras	بن كراس	قميص داخلي
Derpî	درپي	سروال داخلي
Şelwal	شه ل وال	بنطلون

ادوات الزينة

Zîweyê xemlandinê

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كوردی	Kurdî
محفظة النقود	جوزدان		Cuzdan
مظلة	سهوان		Sihwan
نظارة	به رچافك		Berçavk
شفرة الحلاقة	گوزان		Gûzan
ملقط الشعر	موكيش		Mûkêş
حمرة	سوراف		Sorav
احمر الشفاه	ليف سورك		Lêvsork
مشط	شه		Şeh
زجاجة العطر	شوشی ابري		Şûşê ebrê
بودرة المكياج	سپي اف		Spî av
كريم	چه رينك		Çevrînk
عطر	ابرة		Ebre
ماء التعطير	ابراف		Ebrav
علبة البودرة	توزدانك		Tozdank
ساعة	ده م كيش		Demkêş

Mûşêlk	مو شيلك	زيت الشعر
Didan şêlk	ددان شيلك	معجون الاسنان
Seponc	سه پونج	اسفنج
Kemer	كه مه ر	حزام
Çendeka destî	چه ندكا دستي	الحقيبة النسائية
Toqa pirçê	توقا پرچی	دبوس الشعر
Berçavkên tavê	به ر چافكين تافي	نظارة شمسية
Guhar	گوهار	حلق الاذن

المصاغ والمجوهرات

Zêrîngirî û gewhekarî

Kurdî	كردی	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Gewher	گوهر		جوهرة
Gewher bend	گوهر بند		مرصع
Qaşe	قاشه		فص
Elmas	الماس		الماس
Dur	دور		در
Yaqût	ياقوت		لعل
Zimird	زمرد		زمرد
Mircan	مرجان		مرجان
Kespir	كه سپر		شذر

Morîk	موريك	خرز
Morîkên sor	موريكين سور	عقيق
Nim nim	نم نم	خرز ناعم
Xizêm	خزيم	عران
Guhar	گوهار	قرط - حلق
Bazin	بازن	سوارة
Gustîl	گوستيل	خاتم
Zincîr	زنجير	سلسلة
Xilxal	خلخال	خلخال
Çilabe	چلابه	طوق للرأس من الذهب
Xelek	خه له ك	خاتم الخطبة
Gerdenî	گه رده ني	قلادة - عقد
Kember	كه م به ر	نطاق من الذهب

الاحجار والمعادن

Ber û lajewerd

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Pejik	په ژك		ذرة
Qûm	قوم		رمل
Xîz , berik	به رك - خيز		حصوة - حصاة

Ber , kevir	که فر به ر	حجر
Nûn	نون	جزئی
Mermer	مه ر مه ر	رخام
Berezîv	به ره زیف	حجر الصوان
Cam	جام	بلور
Şûşe	شوشه	زجاج
Laj werd	لاز ورد	معدن
Zingar	زنکار	صدأ
Zîv	زیف	فضة
Zêr	زیر	ذهب
Tûnc	تونج	برنز
Mis , misîsor	مسی سور - مس	نحاس
Asin , hesin	هه سن - آسن	حديد
Pola , mefreq	مفرق پول	صلب فولاد
Bafûn	بافون	الالمنيوم
Çingo	چنگو	زنك
Zirîç	زریچ	رصاص

Sîmav	سيماف	زئبق
Komer	كومه ر	فحم حجري
Xwelî	خوه لي	رماد

العُدد والالات

Ewze û amûr

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	الكردي
Amûrên zanyarî		آمورين زانيارى	الات علمية
Virvire		فر فره	دولاب - عجلة
Pîl		پيل	بطارية
Tirazû		ترازو	ميزان
Sêpî		سى پى	ركيزة
Çirik		چرك	بكرة
Werîs		وريس	حبل
Zincîr		زنجير	سلسلة
Jimêrnîk		ژمير نك	آلة حاسبة
Pirgal		چركال	فرجار
Avpîv		آف پيف	ميزان الماء
Baran pîv		باران پيف	ميزان المطر

Kovik	كوفك	قمع
Bivir	بفر	فأس
Şûş bir	شوش بر	قطاع الزجاج
Nişter	نشته ر	مشرط الجراح
Xîzar	خيزار	منشار كبير
Birek	بره ك	منشار
Mîx	ميخ	مسمار طويل
Sing	سنك	خازوق
Kilît	كليت	مفتاح
Dugaze	دوگازه	كماشة
Cew	جه و	مقص الصوف

الحساب

Jimaryarî

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Rastî jimar	راستي ژمار	عدد صحيح	
Bin jimar	بن ژمار	عدد اصلي	
Numre	نومره	رقم	
Endazî	اندازي	قياس	
Rûber	رو به ر	مساحة	
Danan,êxstin	دانان	(+) زائد	
Kêm	كيم	(-) ناقص	
Lêdan	ليدان	(*) ضرب	

Beşkirin	پشکرن	قسمة
Bin beş	بن به ش	مقام
Serbeş	سه ر به ش	بسط
Şikeste	شکه سته	کسر
Hev êk	هف ایک	(=) یساوی
Du pişk	دو پشک	قاسم مشترک
Şikestê rehetî	شکه سته ره هه ته	کسر اعتیادی
Li seda	لسه دا	(%) نسبة مئوية
Hev rêje	هف ري زه	تناسب
Çarin kirin	چارن کرن	تربيع
Wîn gînkirin	وین کرن	تکعيب
Gurdekirin	گورد کرن	جمع
Lêderkirin	لیده ر کرن	طرح

الاشكال الهندسية

Nifşên endaziyê

Kurdî	العربي	اللفظ الكردي بالعربي
Xal	نقطة	خال
Tîx , xîş , şixt	سطر - خط	شخت - خيش - تىخ
Tîxa şikestî	خط منكسر	تىخا شکه سته
Rast	مستقيم	راست
Qot	عامودي	قوت
Bergur	مقعر	به ركور

Kevan	كه فان	قوس
Wer pêçayî	وه ر پيچايي	حلزوني
Mil	میل	ضلع
Hev mil	هه ف میل	متساوي الاضلاع
Dirêj	دريژ	طویل
Kurt , kin	کن - کورت	قصير
Fire	فره	واسع
Bilind	بلند	عالي
Kûr	کور	عميق
Sitûr	ستور	تخين
Zirav	زراف	رفيع
Kemer	كه مه ر	محيط
Ban	بان	سطح
Kuj	كوژ	زاوية
Kujê tûj	كوژي توژ	زاوية حادة
Sêkuj	سي كوژ	مثلث
Çar kuj	چار كوژ	مربع

المقاييس والعيارات والعملة

Endazgir seng û pere

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Dirêjî		دريژ	طویل
Girêk		گريک	عقدة

Pê	پي	قدم
Gaz	گاز	یردة
Ferseng	فه ر سه نگ	فرسخ
Rûber	روبه ر	مساحة
Cot	جوت	فدان
Cotek	جوته ك	فدان واحد
Siltênî	سلتینی	فدانین
Simik	سیمك	نصف فدان
Çimik	چمك	ربع فدان
Dendik	ده ن دك	حبة
Pere – dirav	په ره	عملة
Hişke pere	هشكه په ره	نقدا
Bez , bazdan	باز دان به ز	سرعة
Mitir	متر	متر
Kîlo	کیلو	کیلو
Mîl	میل	میل
Girê derya	گری ده ریا	عقدة بحرية
Endazên mitrî	اندازین متري	مقاييس عشرية
Endazên ingilîzî	اندازین انگلیزی	مقاييس انكليزية
Kij	کژ	مبلغ

التجارة والمصرف

Bazirganî û diravge

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كردي	Kurdî
حساب	ژمار		Jimar
ميزانية	ته رازون		Terazûn
حساب جاري	ژمارا به رده وام		Jimara - berdewam
حساب التوفير	ژمارا پاشفه گرتن		Jimara - paşvegirtinê
مدقق حسابات	هور نيري زماري		Hur nêrê jimarê
محاسب	ژمار يار		Jimar yar
رصيد	بايك		Bayik
فائدة	قه سود و ره نجي		Wire,sod,qencî
الربح	قازنج		Qizinc
الخسارة	دران دن		Dorandin
مفلس	روتو		Rûto
تجارة	بازركاني		Bazirganî
تاجر	بازركان		Bazirgan
بائع جملة	كوم فروش		Kom firoş
حصة	پشك		Pîşk
سهم	به ش		Beş
مساهم	به ش دار		Beşdar
شركة	هف به شين		Hevbeşîn

Hevbeş	هف به ش	شريك
Piştrastî	پشت راستي	تأمين
Mezex	مه زه خ	مصروفات
Xwestin	خوستن	طلب امر
Daxwaz	داخواز	طلب
Xwestî	خوستي	مطلوب
Kar sipêr	کار سپير	وكيل
Nav bijî	ناف بژي	سمسرة
Nivîs van	نفيس فان	كاتب
Diravge	دراف گه	مصرف
Xanûber	خانو به ر	العقار
Umbar	اومبار	مخزن
Babet	با به ت	صنف
Nirx	نرخ	قيمة
Firoşyar	فروش يار	بائع
Kiryar	کريار	مشتري
Herac	هراج	مزد
Saman	سامان	ملك
Kel û pel	که ل و په ل	اموال منقولة

الالوان

Reng

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Rengîn		ره نڭيني	ملون
Yek reng		يه ك ره نڭ	لون ثابت
Vekirî		فه كري	فاتح
Geş		گه ش	لون زاهي
Belek		به له ك	ابرش
Tîx tîx		تيخ تيخ	مخطط
Reş		ره ش	اسود
Sor		سور	احمر
Al		آل	احمر فاتح
Pîvazî		پيفازي	بصلي
Sor gulî		سور گولي	وردي
Sorê tarî		سوري تاري	قرمزي
Xemrî		خمري	ارجواني
Qehweyî		قهوه يى	بني
Şîn		شين	ازرق
Semalî , avî		آفي سه مالي	سماوي

Binefş	بنه فش	بنفسجي
Tebesî	ته به سي	نيلى
Kesk	كه سك	اخضر
Zer	زه ر	اصفر
Zêrînî	زيريني	ذهبي
Sipî	سپي	ابيض
Kal	كال	عسلي

الدين

Ol , Ayin

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Peristin	په رستين		عبادة
Perist	په رست		عبد
Sirûş	سروش		وحي
Perco	په رجو		معجزة
Keşe	كه شه		كاهن
Ser metran	سه ر مه تران		اسقف
Me çêtir	مه چيتر		جن
Reber	ره به ر		راهب
Firişte	فه رشت		ملاك
Ehrîman	اهريمان		شیطان
Bayîbil	بايبل		التوراة
Potperist	پوت په رست		وثني

Cuhû	جهو	يهودي
File	فلله	مسيحي
Misilman	مسلمان	مسلم
Zav	زاف	مذهب
Pût	پوت	صنم
Mizgeft	مزگه فت	جامع
Kenışt	که نشت	معبد اليهود
Dêr	دير	معبد المسيحية
Zengil	زه نگل	جرس
Xaç	خاچ	صليب
Mêhrab	مهراب	محراب
Minare	مناره	مأذنة
Buhuşt	بوهشت	جنة
Dûjeh	دوژه هـ	جهنم
Limêj	لمیژ	صلاة
Destav	ده ستاف	وضوء
Nixye	نخیه	ركوع
Rojî	روژي	صوم
Obal	اوبال	خطيئة - اثم

Sûnd	سوند	قسم
Rêzgar	ريزگار	مخلص
Cejn	جه زن	عيد
Mihrac	مهرج	عيد محبة الروح
Cejna ramanê	جژنا راماني	عيد الفصح
Cejna kiçik	جژنا كچك	عيد الفطر
Cejna mezin	جژنا مه زن	عيد الاضحى
Kepirşîn	كه پرشين	عيد المظلة عند اليهود
Hec	هه ج	حج بيت الله الحرام
Zike	زكه	زكاة
Qublet	قوبله ت	القبلة جهة الكعبة
Terqîn	ته رقين	التلقين ما يقال للميت عندما يضعونه في القبر

الاصوات

Deng

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Ringîn	رنگین	صوت حركة قوية	

Hewar	هوار	الصياح
Qîrîn	قيرين	الصراخ
Qarîn	قارين	الزراعة
Qîjîn	قيژين	عياط
Wîq wîq	ويق ويق	صوت المولود عند الولادة
Fîk fîk	فيك فيك	بكاء رقيق
Fîxan	فيغان	نواح
Kalîn	كالين	البكاء النحيب
Kiş kiş	كش كش	هتاف لترويع الطيور
Pişt pişt	پشت پشت	هتاف لترويع القطط
Tîq tîq	تيق تيق	القهقهة
Ahe ah	آه آه	تأوه
Xir xirk	خر خرك	الشخير
Xir xurandin	خر خراندين	صوت التزحلق
Kuxîn	كوخين	سعال
Zirandin	زراندين	صوت الحمار

Nirîn	نرين	صوت البفل
Hêrîn	هيرين	صوت الفرس
Bore bor	بوره بور	صوت البقرة
Barrîn	بارين	صوت الغنم
Zîrîn	زيرين	صوت الاسد
Reyandin	ره يان دن	صوت الكلب
Himehim	همه هم	صوت الحمام
Kufe kuf	كوفه كوف	صوت الافعى
Sûresûr	سوره سور	صوت الصراصر
Şipeşip	شبيه شيب	صوت ارتطام الماء
Vîzevîz	فيزه فيز	هزيز الرياح
Şirîqşirîq	شريق شريق	هزيم الرعد
Tingeting	تنگه تنگ	طنطنة الاوتار
LeqeLeq	له قه له ق	لعلة
Gurmîn	گورمين	صوت الانفجار
Ziringîn	زرنگين	القصاصة
Give giv	كفه كف	صوت الزباب
Mare mar	ماره مار	صوت الخراف
Pixk	بخك	للتخويف

Çîv çîv	چیف چیف	صوت العصفير
Zûre zûr	زوره زور	صوت الذئاب
Pişkandin	پشکان دن	عطاس
Xumexum	خومه خوم	صوت المطر
Reqe req	ره قه ره ق	صوت الرعد
Vize viz	فيزه فيز	صوت الرصاص
Teqe req	ته قه ته ق	صوت الحداة

العبارات النحوي

Gotinên destûra ziman

Kurdî	كردی	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Ziman		زمان	لغة
Destûr		ده ستور	قاعدة
Nav		ناف	الاسم
Ne nas nav		نه ناس ناف	اسم نكرة
Nas nav		ناس ناف	اسم معرف
Jêdernav		ژیده ر ناف	اسم مشتق
Navê pesindar		نافي په سندان	اسم الموصوف
Palvedar		پال فه دار	مضاف
Palvedêr		پال فه دیر	المضاف اليه
Tuxum nav		توخم ناف	اسم جنس
Karnav		کار ناف	مصدر
Kit		کیت	مفرد

Kom	كوم	جمع
Cot	جوت	مثنى
Nêr	نيير	مذكر
Mê	مي	مؤنث
Hev tuxum	هه ف توخم	مشترك
Pêr nav	پير ناف	الضمير
Nêzîk	نيزيك	قريب
Dûr	دور	بعيد
Kar ‘ kirin	كرن – كار	الفعل
Karê têper	كاري تپه ر	فعل متعد
Karê diyar	كاري ديار	فعل معلوم
Karê nepend	كاري نه په ند	فعل مجهول
Karê harîkar	كاري هاريكار	فعل مساعد
Karê kirinê	كاري كرني	فعل العمل
Karê neqola	كاري نه قولا	فعل شاذ
Nifş	نفس	صيغة – شكل
Darêj	داريژ	صيغة
Dem	ده م	زمن

Demê niho	ده مي نهو	زمن الحاضر
Dema berê	ده مي به ري	زمن الماضي
Dema ayînê	ده ما آييني	زمن المستقبل
Nîr	نيير	ظرف
Heval karê demê	هه فال کاري ده مي	ظرف زمان
Heval karê cî	هه فال کاري جي	ظرف مكان
Tîp	تيپ	حرف
Tîpa deng dar	تيپا ده نگ دار	(حرف صوتي علة)
Tîpa nîv dengdar	تيپا نيڤ ده نگ	حرف شبه صوتي
Tîpa bê deng	تيپا بي ده نگ	حرف صامت(صحيح)
Ser tîp	سه ر تيپ	حرف استهلاكي
Tîpa mezin	تيپا مه زن	حرف كبير
Tîpa pê pest	تيپا پي په ست	حرف جر
Tîpa pê wend	تيپا پي وه ند	حرف عطف
Tîpa bangîn	تيپا بانگين	حرف نداء
Alav	آلاف	اداة

Alavê nazînê	آلافي نازيني	اداة التعريب
Alavê nependiyê	آلافي نه په ندي يي	اداة التذكير
Alavê pêkevenanê	آلافي بيكفه آنيني	اداة الربط

لفظ كلمة

Peyv ' Gotin ' Bêje

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كردي	Kurdî
التلفظ	ليفه كرن		Lêvekirin
إمالة	ده ف كاري		Devkarî ' verês
المشترك اللفظي	هف بيژه		Hevbêje
مقطع لفظي	بيژه به ر		Bêje ber
الكلمة المركبة	بيفا هف به ند		Peyva hevbend
المرادف	هف مانا		Hevmana
المعنى المجازي	مانا گو هيز		Mana guhêz
جملة	هفوك		Hevok
جملة بسيطة	هفوكا سادا		Hevoka sada
جملة معقدة	هفوكا گري به ند		Hevoka girêbend
جزء من الجملة	كورت هفوك		Kurte hevok
الجملة الرئيسية	شا هفوك		Şa hevok
الجملة التابعة	دو هفوك		Dû hevok
الجملة الاسمية	هفوكا هفال نافي		Hevoka hevalnavî

Hevoka hevalkarî	هفوكا هفال كاري	الجملة الوصفية
Hevoka saloxî	هفوكا سالوغي	الجملة الظرفية
Pirs	برس	السؤال
Hevoka seyrik	هفوكا سه يرك	الجملة التعجبية
Neyî	نه يي	النفي
Hevoka neyî	هفوكا نه يي	الجملة المنفية
Hevoka heyî	هفوكا هه يي	الجملة المثبتة
Hevoka fermanî	هفوكا فرماني	الجملة الامرية
Hevoka pirsayî	هفوكا پرسايي	الجملة الاستفهامية

الفضائل

Çakî

Kurdî	كردي	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Çakî	چاكي		فضيلة
Zane	زانا		مدرك
Hagedar	ها كه دار		منتبه - واع
Hişyar	هشيار		يقظ
Perwerde	په روه ر ده		حسن - مهذب التربية
Rewşenbîr	روشه نبير		مثقّف
Fêr	فير		متعلم

Lêzan	لێزان	عارف
Pir mêjik	پر میژک	عاقل
Têgihîştî	تێگه هسستی	فهیم
Fêris	فیرس	حازق
Zîrek	زیره ک	بارع
Mendîn	مه نڊین	منطقی
Cindî	جندی	حکیم
Bilîmet	بلیمه ت	عبقری
Tore	توره	ادب
Torevan	توره فان	ادیب
Dad mend	داد مه ند	عادل
Bê goman	بی کومان	مؤکد
Xane dan	خانه دان	نبیل
Mend	مه ند	رزین
Nerm	نه رم	لین
Navbij	ناف بژ	شفیع
Aştîxwaz	آشتی خواز	مسالم
Vemir yayî	فه مر یا یی	هامد

Damriyayî	دامر یا یی	خامد
Dilawer	دلاور	رشید
Lav	لاف	ظریف
Taze	تازه	لطیف
Devxweş	ده ف خوه ش	انیس
Xûn şêrîn	خون شیرین	فائن
Şox	شوخ	رشیق
Xurî	خوری	نقی
Kifş	کفش	جلی
Eşkere	اشکه ره	علنی
Pêkenîk	پیکه نیک	مضحاک
Bextiyar	بختیار	محظوظ
Pehlewan	به هله وان	باسل
Xebat kar	خه بات کار	مکافح
Têkoşer	تیکوشه ر	مجاهد - مناضل
Ber fire	به ر فره	فسیح
Terlan	ترلان	یافع
Reswe	ره سوه	مراهق

رزائل

Nemerd – Çepel –Pintî –Bênirx – Bicema

العربي	اللفظ الكردي بالعربي	كردي	Kurdî
غير متعلم	نه خونده فان		Ne xwendevan
غير متعلم –امي	نه زان –كه وده ن		Kewden – nezan
غبي –جاهل	بي سه واد –گيل		Gêl ‘ bê sewad
مجنون	شيت –دين		Dîn ‘ şêt
معتوه	خه به		Xepe
خفيف العقل	تره لي		Tirelî
–مشغول البال قلق	شه پرزه –گوشمات		Guşmat ‘şepirze
قلق –مضطرب الفكر	بي هه ست		Bê hest
عديم الحس			
فاقد الشعور	بي هوش		Bê hoş
مرتبك	لي تيكچويي –ألوز		Aloz ‘ lê têkçûy
تردد	دو دلي		Du dilî
مجازف	آگر باز		Agir baz
صارم	دژوار		Dijwar
غليظ	انجور –ستور		Stûr ‘ incor
خشن	درشت –زفر		Zivir ‘ dirîşt
شاق	سه ر كيش		Ser kêş

Bênay ' req	ره ق بينايي	صلب جامد
Kizir ' hişk	هشك كزر	جاف يابس
Azrîng	آزرينگ	مستفز
ingirî	انگري	غاضب
Xeydî	خه يدي	زعلان
Xutî ' helkirin	هه لكرن خوتي	فضولي
Xwe navrekirin	خوه ناق ره كري	متطفل
Tirs	تيرس	خوف
Zendeq	زه نده ق	ذعر
Tirs û lerz	تيرس و له رز	مرعب
Kovandar' pirjan	پر ژان كوفاندار	مؤلم مضجع موجع
Daman 'zêmar	زيمار دامان	حداد حزن
Jar	ژار	بائس
Bêhêvî 'xuxoş	خو بي هيفي خوش	يائس
Tûkşîn	توك شين	عبوس
Çare reş	چاره ره ش	تعيس
Belengaz	به له ن گاز	فقير
Bêpare 'bêjîn	بي ژين بي پار	معدم
Kesîre	كه سپره	تعب

Girtî	گرتي	مغلق
Girêdayî	گري دايي	مربوط
Peyt	پيټ	متوتر
Derewîn'viroker	فرو کر ده ره وين	کذاب
Derew 'vir	فر ده ره و	کذب
Rîpo	ريپو	محتال
Rîp	ريپ	حيلة
Sextebaz	سه خته باز	دجال
Xiniz	خيز	خائن
Tarî	تاري	قاتم
Veşartî	فه شارتی	مخفي
Perdekirî	په رده کري	محبوب
Nepend	نه په ند	مستور
Tênegih	تي نه گه	غير مفهوم
Rik	رك	عند
Dujminatî	دوژمناتي	عداوة
Dijmin	دژمن	عدو
Ceng	چه نگ	حرب

Şer	شه ر	قتال
Rabûn êk	رابون ايک	مشاجرة
Sitemkar	سته مکار	ظالم
Bê dad	بي داد	غير عادل
Bê bext	بي به خت	جائر
Çevsên'tepeserker	ته پسه .چه فسين رکر	مضطهد
Lagir	لا گر	متعصب
Dest hilda	ده ست هلدا	متسلط - سلیط
Zirç ' bê vac	بي فاج - زرچ	احمق
Har	هار	مسعور
Nizim	نزم	دنيء
Çav pan	چاف پان	وضیع
tirsonek	ترسونه ک	جبان
Guneh kar	گونه ه کار	مجرم
Bê zarar	بي زه رار	دنس
Zinx	زنخ	قذر

Qirêj ‘ gemar	گه مار - قريژ	وسخ
Rû reş	روره ش	ملعون
Bilh ‘ cerbeze ‘ zinx	جه ربه زه - پله زنخ	خبیث
Bêşerim	بي شه رم	قليل الحياء
Bêtore	بي توره	قليل الادب
Kirêt	کريت	شنيع - قبيح
Bê şermî	بي شه رمي	مخجل
Ne rewa	نه ره وا	غير شرعي
Filte	فلته	فاحش
Çav baz ‘ çav pîs	چاف - چاف باز پيس	زان - فاسق
Gander	گاندەر	داعر - فاجر
Tar û marker	تار و مار	مبيد
Berebat	به ره بات	مهلك
Gelac	گه لاج	مفسد
Kevnar	که فنار	عتيق

Kevin	كه فن	قديم
Nû ‘ nuh	نوه نو	جديد
Çirûk	چروك	بخيل
Qandir	قاندر	طماع
Min minî ‘ ez ezî	از ازي من مني	اناني
Tiral	ترال	كسول
Kambaxbûn	كامباخ بون	كارثة
Yaxma	ياخما	سلب
Talan	تالان	نهب
Winda	وندا	مفقود

الاصطلاحات

ZARAV

Kurdî	كردی	اللفظ الكردي بالعربي	العربي
Li ser ‘ layê		لايى لـ سه ر	بخصوص - حول
Alî ‘ rex		ره خ - آلي	من جهة
Bi min bî		بي من بي	حسب ز عمي
Piştî		پشتي	بعد
Ji nû		ژ نو	من جديد
Dij		دژ	ضد
Hemû êkin		هه مو ايكن	على حد سواء
Ji ‘ dîsa ‘ hem ‘ wisa		هه م - ديسا ژ - وسا	كذلك - ايضا

Her dem ‘her gav	هه ر - هه ر ده م گاف	دائما
Tim û tim Nav ‘ li nav ‘ neqeb	لـ - ناف - تيم و تيم نه قه ب - ناف	وسط - بين
Û	وُ	واو العطف
Eve jî	افه ژي	وهذه - وهذا
Her kes ‘ her kesbêt	هه ر - هه ر كه س كه س بيت	ايا كان
We diyare	وه دياره	في - على يظهر الظاهر
Her wekû	هه ر وه كو	كيفما
Her wekî xu	هه ر وه كي خو	كما هو
Dumayê de	دومايي ده	اخيرا
Kêmîve		على الاقل

Niho ' niha 'anha	کیمی فه آنها -نھا -نھو	حالا
Paş ' dû ' pişt	پشت -دو -پاش	بعد -وراء -خلف
Bin ' jêr	ژیر -بن	تحت
Tenişt ' rex	ره خ -ته نشت	بالقرب -بجانب
Gel hindê	گه ل هندي	بالإضافة
Bê goman	بي گومان	بالتأكيد
Bi nermî	بینه رمي	بلطف
Ta dumayî	تا دومايي	الى -هلم ما جرّا آخره
Her tişt	هه ر تشت	كل شيء
Bilî	بلي	ما عدا
Bilî hindê	بلي هندي	عدا ذلك
Eger ne	اگه ر نه	إن لم
Rû bi rû	رو برو	وجها لوجه
Ser vê qamê	سه ر في قامي	على هذا النمط
Heta heta	هه تا هه تا	الى الابد

Lewra	له ورا	لهذا السبب
Berve pêş	به ره فه پيش	الى الامام
Nehove ‘ ji niha û pêde	ژ نه و نه هوفه پيده	من الآن بعد الان فصاعدا
Serî ta binî	سه ري تا بني	من الاعلى الى الاسفل
Dest bi dest	ده ست بـ ده ست	يدا بيد
Tera û bera	ته را و به را	شذر و مذر
Çawayî	چاوايي	كيف حالك ؟
Hizrdikim	هزر دكم	اتصور - اتخيل
Tebayîve giştîve	، كشتي فه ته با بيغه	عموما
Bi hizra min	بـ هزرا من	في رأيي
Da ku	دا كو	كي لكي - للأجل
Her wisa	هه ر وسا	على ذلك المنوال
Pir û pûçî	پرر و پوچي	سدا - عبثا
Paş kevtî	باش كه فتي	متأخر
Êkcar ‘ xasma	-ايك جار	ولا سيما
Pêweste	پيوه سته	

Pîçe ‘ pûçe	پوچه – پیچه	لا شيء
Bi mercekî ku	بیمه ر جه کي کو	على شرط ان
Ser berekê	سه ر به ره کي	على بساط البحث
Çav lê poşî	چاف لـ پوشي	غض النظر عن
Renge ‘ qemî	قه مي – رنگه	قد – لعل – ربما
Dibe	دبه	محتمل
Nûkir neve	نوکر نه فه	استأناف
Ber pirs ‘ ber bar	به ر – به ر برس بار	مسؤول
Bi rastî	بی راستی	بصراحة
Ber wê êkê	به ر وي ايکي	من حيث
Hestê ‘ a ‘ ê ‘ ya ‘ yê ‘ êt ‘ yêt ‘ ên ‘ yên	– ای – آ – هه ستي بین – این – ییت	منذ
Kese kî	که سه کي	شخص ما
Ta vire	تا فرا	الى هنا
Bi xweve	بی خوه فه	من تلقاء نفسه

Ji nişkave	ژ نشکافه	فجأة
Eve ‘ vî ‘ evî	افي - في - افه	اسم اشارة (هذا) للمفرد المذكر
Eve ‘ vê ‘ evê ‘ ev ‘ ê	- افي - في - افه أي - اف	اسم اشارة (هذه) للمفرد المؤنث
Eveye ‘ eve ‘ ewe	اووه - افه - افه يه	- ها هو - هذا هو ها هي - هي - هذه
Wa ‘ wan ‘ ewa ‘ ewan ‘ êt ‘ yêt ‘ ên ‘ yên ‘ he	- اوا - وان - وا ييت - ايت - اوان اين - بين - اين -	اولئك
Yêt ‘ êt ‘ ên ‘ yên ‘ hene	اين - ايت - ييت هه نه - بين	هم - اولئك
Mixabin	مخابين	للاسف
Çiye ‘ çi	چې - چې يه	ما هو
Kengî ‘ çi dem Ta kengî	چې ده م - كه نكي تا كه نكي	متى الى متى

Ka ' kanî	كاني -كا	اين
Hingî ' wê demê	وى ده مي -هنگي	عندئذ
Bo ' bo çî ' ber çî	به ر -بو چه -بو چه	لماذا -لِمَ
Gel ' li gel	لِگه ل -گه ل	ب-مع
Tî ' di	د-تێ	داخل -في
Ew ' wî ' ewî	اوي -وى -او	اسم (ذاك -ذلك)
(ê ' yê ' he ' ew	او -هه -يى -ايى	اشارة للمفرد المذكر
Ew ' wê ' ewê	او (اوى -وى -او) (او -ها -يا -آ)-	اشارة للمفرد المذكر للمفرد المؤنث
(a ' ya ' he ' ew)		
Kêderê bêt	كي ده ري بيت	حيثما -اينما
Ji ku ' kê derêre	كي ده ري -ژ كو ره	من اين
Kî ' kê ' kîjik	كي ژك -كى -كي	مَنْ -أَيَّ
Kiye	كيه	من هو

Demê ku	ده مي کو	اثناء -بينما
Herçî ‘ her kesê	هه ر که -هه ر چي سی	-کل من -أي کان من -کان -أي من

W@LEED

... المصادر

- 1- 1980 الطبعة الاولى -عزيز رشيد عقراوي -الدليل اللغوي الثلاثي -
- 2- عمان الاردن 1985 الطبعة الاولى -الاستاذ علي سيدو كوراني -القاموس الكردي الحديث -
- 3- تقديم الاستاذ الدكتور محمد مكري .يوسف ضياء الدين الخالدي المقدسي -الهدية الحميدية في اللغة الكردية - 1975بيروت .
- 4- 1962بغداد -جكرخوين -القاموس الكردي -
- 5- شيرگوه .م -جانو .اعداد د -الجزء الاول -كردي -قاموس عربي -
- 6- 1987حلب -الطبعة الثانية -محمد الزفنگي -ملاي جزري -العقد الجوهري -
- 7- 1961 -بغداد -جكرخوين -قواعد اللغة الكردية -
- 8- دلاور زنكي -ترجمة -روجيه لسكو .المستشرق -الامير جلادت بدرخان -قواعد اللغة الكردية -

صدر للمؤلف:

- 1 - Nûbar helbest 1999
- 2 - Hêviya minhelbest2003
- 3- 2000للمؤلف ملا احمد نامي (ترجمة من الكردية)قصة حريق سينما عامودة -
- 4- 2006....تعلم الكردية -

وله ايضا:

- 1- (ترجمة الى الكردية)ابراهيم اليوسف -شعر...عويل رسول الممالك -
- 2- (ترجمة الى الكردية)حامد بدرخان -شعر...على دروب اسيا -
- 3 - şîndahelbest
- 4 - Êva helbest
- 5 - Bexçê gula ... helbest

تعلم الكردية :الكتاب

صلاح محمد :الكاتب

نوباركو :كومبيوتر

محفوظة :حقوق الطبع

2006/الاولى :الطبعة

دلشاد :تصميم الغلاف

Ferhengok Ya Navan

& Kurdî عربي

- Cana غالية

- Sazê صالحة

- Evîn شغف

- Cîhan دنيا

- Perîxan حورية ، ملاك

- Solîn غدير

- Dîlan نشوة

- binyad نجيب

- ronahî نور

- Bextiyar سعيد

- Zerzeng تاج

- Dilxwaz **راغب**

+ Ronî **ضياء**

+ Ronak **منار**

+ Bilind **سامي**

+ Reşo **أدهم ، أسود**

+ Narîn **عفاف**

+ Lava **أبتها ، دُعاء**

+ Ciwan **جميل**

+ Hêvîdar **أمانى**

+ Nêçîrvan **صياد**

+ Awaz **أنغام ، نغم**

+ Nalîn **آنين**

+ Xunav **ندى**

+ Xebat **نضال**

+ Siwar **فارس ، جواد**

+ Leylan **سراب**

+ Hêvî **أمل**

+ Xelat **كفاء**

+ Tîrêj **شعاع**

+ Hejar **زاهد**

+ Dilsoz **مخلص ، أمين**

+ Hêvîn **آمال**

+ Rêber **مُرشد ، دليل**

+ Baran **مطر ، غيث**

+ şahî **فرح**

+ Zana **عارف ، لبيب**

+ şehnaz **آفتخار**

+ Dilovan **رحيم ، رؤوف**

+ Xwdê da **عطا الله**

+ Beyan **صباح**

+ Dilşad **فرحان ، مغتبط**

+ şêro **أسد**

+ Ferhad مُهَب

+ Cegerxwîn الكَبْدُ الدامي

+ Gulê وردة

+ Heval رفيق

+ Şanî ضاهر

+ Dilêr باسَل ، مَقْدَام

+ Piling نمر

+ Nijdevan غازي

+ Can غالي

+ Hogir أنيس

+ Elind فجر

+ Rizgar خالص ، ناجي

+ Xemlîn زينة

+ Guhdar مُطيع

+ Sozdar وعد

+ Sosin زهرة السوسن

+ Bêrî شوق

+ Dilo فؤاد

+ Dilbrîn مكلوم الفؤاد

+ Nojdar جراح . ناجع

+ Zîrek نبيه

+ Comerd كرم

+ Nlbend بيطار

+ Bêkes وحيد

+ Torîn أصالة

+ Aştî سلام

+ Ruhat شروق

+ kulîlk زهرة

+ kevokê يمامة

+ gulistan روضة

+ Şoreşvan ثائر

+ Serdar زعيم

+ Peyman عَهْد

+ Stêrê نَجْمَة ، لَأَنَآثَ ، أَسْم

+ Stêr شِهَاب . لِّلذَكَوْر . أَسْم

+ Mizgînê بُشْرَى

+ Mizgîn بَشَارَة

+ celeng وُدَيْعَة

+ Cotyar فَلَاح

+ seyda مَتِيْم

Ferhengok

Îngilîzî Kurdî

#####

Lîsteya îngilîzî-kurdî

Erdal Ronahî

www.ferheng.org

ferheng@ferheng.org

license: GPL

#####

A (kurteya ADULT) filmên qedexê bo kesên ji 16-salî kêmtir

A (kurteya ATOMIC) atomî

A (muz) a (not)

A a (li fêrgehan baştirîn pile)

a yek

a yekem tîpa alfabeya inglîzî

A. kurteya Absolute

A. kurteya Academy

A. kurteya acre

A. kurteya America[n]

A. kurteya angstrom unit

A. kurteya Anno (= year)

A. kurteya Artillery

abandon berdan

abate kêmkirin

abide ragirtin

about der barê

above jor

abridge kurtkirin

abscond revîn

absence tunebûn

absolute xwerû

absorb mêtin

abstract razber

abundance mal

abundant berdar

abundant kertek

acceptation wate

access gihiştin

access xwegihandin

accident bobelat

accident	qeda
account	hesab
account	sedem
accountable	berpirs
accountable	berpirsiyar
accurate	rast
accustomed	fêr
ache	êşîn
acid	tirş
acrid	tûj
acrobat	canbaz
act	tevgerîn
act	zagon
action	bandor
action	bizav
action	gurbizî
action	mêş
action	çalakî
actions	çalakî
active	çalak
activities	çalakiyan
activities	çalakiyên
activities	çalakî
activity	bizav
activity	çalakî
actress	aktrîs
actual	rastîn
actually	bi rastî
acute	tûj
adapt	lêanîn
add	zêdekirin
address	navnîşan
adept	pispor
adhere	çespandin
adjective	rengdêr
adjust	edilandin
adjust	lêanîn
adjust	sererastkirin
administer	birêvebirin
administer	kargerandin
administration	kargerî
adolescence	ciwanî
adolescence	xortanî
adroit	jêhatî
adventure	serborî
advertise	ragihandin
advice	pend

afar dûr
affair bûyer
affect bandorlêkirin
affirmative erênî
afflatus best
affluence mal
afresh cardin
after piştî
afterward peyre
again cardin
again dîsa
against dijber
against hember
age temen
agency ajans
agendarojev
aggress êrîşkirin
aggression êrîş
agitate hejandin
agitate têwerdan
agitate çelqandin
ago berê
agony kêşa
agreement peyman
agricultural instruments alatên çandiniyê
agricultural instruments alav
agricultural instruments amûret
agricultural instruments hacet
ahead pêş
aid arîkarî
aide alîkar
aide arîkar
aim amanc
aim armanc
air hewa
airconditioner basark
akin mîna
alien biyanî
alike manend
alike mîna
alive jîndar
alive sax
alive zindî
alive şeng
all hemû
all sercem
all tev

all yekpare
allow berdan
allowance destûr
allowed destûr da
allright! bila be
almond behîv
almond melaje
alone tenê
alphabet alfabe
already jixwe
also hem
also jî
alter guherîn
although lê belê
always domdar
always her dem
always tim
am im
ambassador balyoz
ambassador sefîr
ambitious bi hêrs
ambush bûse
ambush kemîn
ameliorate sererastkirin
amend sererastkirin
amity dostanî
amity nasyarî
among nav
ample gewre
ample girs
ample kertek
an -yek
analyze dahûrandin
ancestor bapîr
ancestor kalik
anchor qulbik
anchor xepar
ancient kevn
ancient mêj
and û
anecdote derkenar
anesthetize belikandin
anesthetize benckirin
angel ferîşteh
angel melek
angry bi hêrs
angry girgîn

anguish	renc
animal	sewal
anise	anix
anise	anîs
announce	ragihandin
announced	ragihand
annul	rakirin
anomalous	neasayî
anonymous	gelêrî
another	din
answer	bersiv
ant	morî
antecedent	pêşîn
anterior	mêj
anticipate	bendeman
anticipate	payîn
antique	kevnare
antique	perûk
anxiety	tirs
anxiety	xof
any	qe
any	yek
apex	lûtke
apex	serî
apologia	berevanî
apologia	parêzname
apologist	berevan
apostrophe	dabir
appaled	apore
appaled	qutifi
apparatus	alav
apparatus	amûr
apparatus	rist
apparent	diyar
apparent	vekirî
appeared	xwiya bû
appendix	apandîs
appendix	rûviya zêde
applicable	guncaw
applicant	berendam
application	kiryar
application	melhem
apply	sepandin
apposite	guncaw
apprehend	fehmkirin
apprehend	fêmkirin
apprehend	têgihiştin

apprehension aqil
apprehension tirs
apprehension xof
appropriate guncaw
approve erêkirin
approve pesendkirin
apt guncaw
are î
area aqar
area herem
area pêgeh
area war
arid ziwa
arise rabûn
arm bask
arm mil
arm pî
arrange rêzkirin
arrange sererastkirin
arrest binçavkirin
arrest binçavî
arrest rawestandin
arrest sekinandin
arrive gihan
art huner
article gotar
as fena
as mîna
as nola
as nolî
as wek
as wekî
ascension bilindbûn
asininexêvik
ask pirs kirin
asked pirs kir
assassin bikuj
assassin mêrkuj
assault êrîş
assault êrîşkirin
assemble berhevkirin
assemble lihevciwîn
assimilate lêanîn
association komel
association komele
association sazî
association sazûman

assumption	pêşbînî
assurance	soz
astounded	apore
astounded	qutîfî
astrology	stêrnasî
at	li
athirst	tî
atmosphere	seqa
attack	êrîş
attack	êrîşkirin
attain	gihan
attempt	ceribandin
attention	bal
attention	dêhn
attention	serinc
attenuate	kêmkirin
attractive	balkeş
auger	behreme
aunt	xaltî
aurum	zêr
author	nivîskar
author	nûser
authority	hukûmet
authority	pispor
authority	raye
autonomic	xweser
autonomous	xweser
autumn	payîz
avenuekolan	
avenuekûçe	
average	kênzêde
await	bendeman
await	payîn
award	xelat
awful	tirsnak
awkward	pêgiran
ax	bivir
axe	bivir
axle holding pins	akêra sinriyê
b	b
back	dû
back	par
back	paş
back	paşve
back	pey
back	pişt
bad	pûç

bad sext
bad xera
bad xwar
bad omen bedbext
bag çewal
bail derhûde
baker nanopêj
balance hevkêş
bald gurî
bald keçel
bald zelût
ballad goranî
ballad kilam
ballad lawij
ballet bale
balloon nepox
ballot deng
ban qedexe
ban qedexekirin
bangle xelek
bank bank
bank kom
bankrupt babidest
bankrupt malketî
banner al
bar çaw
bar ço
bark ewtîn
barley ceh
barrister parêzer
base bin
base bingeh
base binyad
base binî
base hîm
base xîm
baseless bêbingeh
basic bingehîn
basic sade
basin çapemenî
basis bingeh
basis binyad
basis hîm
basket selik
bat çilîçilî
batter kutan
batter lêbezîn

batter lêdan
batter lêxistin
battle ceng
bay ewtîn
be bûn
beach perav
beam biriqîn
beam teyisîn
beam çirûsîn
bear ragirtin
beard rih
beast sewal
beat kutan
beat lêbezîn
beat lêdan
beat lêxistin
beauteous bedew
beauteous zerî
beautiful bedew
beautiful zerî
beauty bedewî
beauty rindî
became bû
because ji ber ku
because lewre
become bûn
becomes bû ne
bed nivîn
bee mêş
been bû
before berê
before bêyî ku
before pêşîn
began dest pê kir
beggar geda
beggar parsek
begin destpêkirin
beginning destpêk
behavetevgerîn
behold dîtîn
being bûn
belief bawerî
belief qinyat
believe bawerkirin
believe bawerî
believe bawerîpêanîn
believe pêewlebûn

believeyeqînkirin
bell naqos
bell zengil
below bin
bench sekû
beneficial bikêrhatî
benefithavil
benefitkar
benefitkelk
benefitsûd
beside kêlek
beside rex
beside tenişt
best herî baş
better çêtir
between navber
bewilder gêjkirin
bicycle duçerxe
big gewre
big girs
big girîng
big mezin
biggestye/ya herî mezin
bilk xapandin
billfold kîs
biologybiyolojî
birth zayîn
bitter req
bitter sext
bitter zeb
black gemar
black kirêt
black mujikî
black qilêr
black reş
black tarî
black çepel
blacksmith hesinkar
blade şûr
blast teqîn
bleed xwînjêhatin
blemish kêmasî
blemish xeletî
blind kor
blood xwîn
blood xû
blush fedîkirin

bodies leş
body beden
body cendek
body laş
boil kelandin
bold aza
bold dilawêr
bold egît
bold mêrxas
bold çeleng
bolt brûsk
bombs bomb
bone hestî
book pirtûk
booty extirme
border kevî
border sînor
border tixub
borer behreme
both her dû
bottom bin
bottom binyad
bottom binî
bottom jêr
bound girêdayî
boundary sînor
boundary tixub
bounteous camêr
bounteous çavfireh
bowel rovî
boy lawik
boy xort
boyfriend hevalê xort
bracelet bazin
bracket kevan
brain aqil
brain jîrî
brave dilawêr
brave egît
brave leheng
brave mêrxas
brave çeleng
brawl pevçûn
bread nan
breath bêhn
breath henase
breed babet

breed zayend
breeze sir
brew kelandin
bride bûk
bridge pir
briefly bi kinahî
bright bextewar
bright jîr
bright xûjal
bright zelal
brim kevî
bring anîn
bring weranîn
broad diyar
broad fireh
broke şikand
broken aloz
broken xera
broken şkestî
bruise gerisandin
bruise çewsandin
brute sewal
bucket satil
budget diravname
build avakirin
build damezrandin
build saz kirin
build çêkirin
bullock ga
bureau nivîsgeh
burn şewitandin
burn şewitîn
burnish biriqandin
burnish mesqel kirin
burnish teyisandin
burst teqîn
business pîrsgirêk
buss paç kirin
buss ramûsîn
but belam
but bes
but lê
button bişkoj
buttonhole mêjî
buy kirîn
by bi
by heta

by heya
by force bi kotekî
bystander bîner
cabbage dizîn
cabbage çilfisandin
cache hîlanîn
cake kulîçe
calculate hesibandin
call bang
call dengdan
call dengkirin
call denglêkirin
call gazî
call gazîkirin
calls bang dike
calm aram
calm asûde
caloric tîn
came hat
camp baregeh
camp wargeh
can dikare
canal co
canal cok
cancel betalkirin
candidate berendam
candidate namzed
candle find
cane gopal
cap kum
capacity kapasîte
capital paytext
capital serbajar
caption sernûçe
captured girtî
car tirimbêl
card kart
care bergirî
care xem
carefree bêxem
careful baldar
caressing each other bihevşabûn
carpet tej
carrot gêzer
carry birin
carry guhêztin
carry veguhêztin

case doz
cat pisîk
cataclysm bêtar
catastrophe bêtar
catch girtin
catch zeftkirin
category çîn
cause sedem
caution bergirî
caution haydan
cave şikeft
cease kutabûn
cease rawestandin
ceiling sepîtk
celebrated binavûdeng
celebrated navdar
cell şane
cellar xenzik
center navend
center naverast
central navendî
centre navend
centre naverast
centres navend
central navendî
century sedsal
ceramic ferfûr
ceramics ferfûr
certain mîsoger
chafe firkandin
chamber menzel
chamber ode
chameleon margîse
change guharin
change guhartin
change guherandin
change guherîn
changed guhart
changed guherrandin
changed guherrî
changed guhorrand
changed guhorrî
channel co
channel cok
chanticler dîk
chaos alozî
chapter beş

character sinc
character taybetmendî
characterize binavkirin
charge barkirin
charge biha
charge buha
charge tawanbarkirin
chary baldar
chase seyd
chaste xwerû
cheap erzan
cheat xapandin
cheat xirandin
checkroom derben
cheek dêm
cheerful şeng
cheese penîr
child zarok
childhood biçûkahî
children zarok
chilly hênîk
chilly sar
chimney bixêrî
chimney kulek
chin zenî
chorus koro
chuck avêtin
church dêr
cinder arî
cinder xwelî
city bajar
claim dîlkin
claim maf
claim xwestin
claimed heqê
class çîn
classes çîn
claw kulab
clay gil
clean avîje
clean pak
clean pakkirin
clean pakûj
clean paqij
clean paqijkirin
clean xwerû
cleanly avîje

cleanly pak
cleanly paqij
clear diyar
clear eşkere
clear pakûj
clear paqijkirin
clear pendî
clear temîz
clear zelal
clever aqilmend
clever jêhatî
clever zîrek
clever zîrevan
clique kom
close girtî
closer nêzîktir
cloth caw
cloud ewr
cloudy ewrawî
clover ket
clover nefel
club komele
cluster kom
coal rijî
coat sako
cock dîk
coffin darbest
colander mefsik
cold bahor
cold sar
cold zekem
collar berstûk
collar gerdenî
collar pastîn
collar pîst
collect komkîrin
color boyax
color gûn
color reng
come gehîştin
come gihaştin
come hatin
come ragihiştin
comic degel
comic ecêb
command ferman
commend pesindan

commentary	şîrove
commerce	bazirganî
commission	komîsyon
commission	lijne
commission	peywîr
commission	vatînî
common	digel
common	gelemper
common	gelemperî
common	gerdûnî
common	giştî
common	hevbeş
common	hevpar
common	ligel
communicate	ragihandin
communism	komunîzm
community	civat
companion	heval
company	malpar
company	şîrket
compendious	kin
compendious	kurt
competent	hemser
competent	hevser
competent	hinkuf
competition	pozberî
competitor	berber
compilation	berhevok
compile	berhevkirin
complete	tev
component	hêman
computer	komputer
conceal	veşartin
conceited	pozbilind
conception	têgih
conception	têgîn
concern	bal
concern	pêwendî
concern	xem
concerned	pêwend
concert	sazdêran
concise	kurt
conclude	bidawîkirin
conclude	dawîlêhatin
conclude	kutabûn
conclusion	bidawîbûn
conclusion	dawî

condition	barîdox
conditions	şert
conduct	tevgerîn
conflict	pêvçûn
congress	kongre
consecution	qor
consecution	ref
consider	fikirîn
consider	hizrîn
conspicuous	diyar
constant	domdar
constituent	hêman
constitution	makezagon
construct	avakirin
contemporary	hevdem
contemporary	hevçerx
contention	qirên
contest	doz
continent	parzemîn
continue	domîn
continuous	mayînde
contra dij	
contribute	tevkarî kirin
contribution	gotar
contribution	hevpar
contribution	hevparî
control	kontrol
convenient	guncaw
convention	civîn
conversation	axaftin
conversation	cir
conversation	dembûhêrk
convey	guhêztin
convey	veguhêztin
convocation	civîn
cool	hênik
cool	hênikkirin
copartner	hevpar
copious	kertek
copper	sifir
copy	kopya
copy	nimûne
copy	wekok
cord	bend
corn	dexl
corporal punishment	seza laşî
corpse	cendek

correspond lêguncîn
corrupt pûç
cost biha
cost buha
cough kuxik
council konsey
count hejmartin
count on hemet
countries welat
country welat
couple cot
couple zo
courageous dilawêr
courageous egît
courageous leheng
courageous mêrxas
courageous çeleng
course alî
course rex
court dadgeh
cover bahane
cover behane
cover betenî
cover bihane
cover dadan
cover devik
cover hêcet
cover hêncet
cover nixamtin
cover niximandin
cover nixumandin
cover penageh
cover qeram
cover stargeh
cover veşartgeh
covering of the joists alaşkirin
cow mange
cow çêlek
coward bizdonek
coward bêzirav
coward tirsonek
crab kevjal
crack şkandin
cradle dergûş
crash şkandin
crazy dîn
create afirandin

create dahênan
create darêjtin
credence bawerî
credit kredî
crime tawan
crisis qeyran
criterion pîvan
critique rexne
crop zad
crowd girse
crude xav
cruel stemkar
cruel xedar
cruel zordar
cruel zordest
cruel çavsor
crust tivil
cry girîn
cryptic nepenî
cull neqandin
culture ferheng
culture çand
cumulate komkirin
cunning bernac
cunning kone
cunning xasûk
cure tîmar
curiosity zîranî
curious ecêb
curse nîfir
curse çêrlêkirin
cushy hêsan
cusp lûtke
cusp serî
custom ferheng
cut birîn
cut jê kirin
cute bernac
cute kone
cute xasûk
d d
daft dîn
daily rojane
dam bend
damage ziyan
damp şil
dance reqisîn

dance reqs
danger xeter
danger xetere
dangerous xeternak
dare wêrîn
dark tarî
dash avêtin
data agahî
date dîrok
daughter keç
dawn berbang
day roj
daybreak berbang
daybreak metîn
daybreak spêde
daylight ronahî
days roj
dead bêcan
dead mirî
deaden belikandin
deaden benckirin
deal bazarî
deal peyman
dear berdil
dear delal
death mirin
debate nîqaş
deceit tep
deceive xapandin
deceive xirandin
decide biryar standin
decision biryar
decisions bîryar
declivity berwar
decoration xeml
decrease kêmkirin
dedicate nezirkirin
deep kûr
default rawêj
defect kê
defect kêmasî
defer gîrokirin
deficiency kê
definite teqez
defraud xapandin
defraud xirandin
defray dan

defray	dayin
deft	jêhatî
degree	paye
degree	pil
degree	pile
degree	rade
delegate	qasid
delight	kêf
demand	daxwaz
demand	dilkirin
demand	divêtin
demand	hewceyî
demand	pirsîn
demand	pêdivî
demand	viyan
demand	xwestin
demented	dîn
democrat	demokrat
democratic	demokratîk
denotation	wate
dentine	aca diran
department	bask
depend on	hemet
deplore	gunehpêhatin
depress	kesirandin
depth	kûrahî
deputy	cîgir
derogate	kêmkirin
descent	irq
descent	nîjad
descent	regez
descent	zayend
describe	binavkirin
description	babet
description	zayend
desert	berdan
desert	beyaban
desert	destjêberdan
desire	awat
desire	daxwaz
destination	armanc
destination	hind
destiny	bext
destiny	çarenûs
detach	çareserkirin
detain	rawestandin
detain	sekinandin

detect sehkirin
determinate teqez
determined teqez
detonate teqîn
detriment ziyan
development pêşketin
devil şeytan
devote nezirkirin
devoted dilsoz
devour dabêlandin
devour daqurtandin
dexterity huner
dialogue danûstandin
dictator zordar
dictionary ferheng
did kir
diddle xapandin
died mir
diet parêz
different cuda
difficult dijwar
difficult giran
difficulty asteng
diffuse rijandin
diminish kêmkirin
dingy gemar
dingy kirêt
dingy mujikî
dingy qilêr
dingy çepel
dinner şîv
diploma destûrname
dipper hesk
direction alî
direction hind
direction rex
director gerînende
director karger
dirt qilêr
dirt qirêj
dirty gemar
dirty kirêt
dirty mujikî
dirty qilêr
dirty çepel
disadvantage ziyan
disassociate veqetandin

disaster bobelat
disaster bêtar
disaster karesat
disaster qeda
disburse dan
disburse dayin
discernsehkirin
discussion nîqaş
dislike nefret kirin
disorderly bêserûber
dispensary tîmargeh
dispense belavkirin
dispose bikaranîn
dispute qirên
disruptjêkirin
disruptqetandin
disservice ziyan
dissociate veqetandin
dissolve helandin
dissolve çareserkirin
distance mesafe
distribute belavkirin
distribute dabeşkirin
distribute parkirin
disturbkesirandin
disturbed gêj
ditch kend
divide dabeşkirin
divide parkirin
division şax
do encamdan
do kirin
doctor bijîşk
document belge
dodge lêp
does dike
dog kûtî
dog kûçik
dog se
doleful daxbar
doleful dilbikul
doleful xemgîn
domestic kedî
donatebexişandin
done kirî
donkeyker
donor dayende

door derî
dope bê mêjî
dot deq
dot xal
doubt guman
doubt gumanbarbûn
doubtless bêguman
down ber bi jêr
down jêr
down jêrîn
dragonziha
draw xêzkirin
dreadful tirsnak
dream xewn
dress cil
dress fistan
dress kinc
dress wergirtin
drill behreme
drill qulkirin
drink vexwarin
drip dilopkirin
drip nîqutîn
drive ajotin
drop dilop
drop dilopkirin
drop nîqut
drop nîqutîn
druggist dermanfiroş
drum dahol
drummer daholjen
drunken mest
dry sext
dry ziwa
duct co
duct cok
dumb lal
duration mawe
dust xubar
duty bac
duty sparte
each her
eagle balinde
eagle eylo
eagle helo
early zû
earringguhar

earth cîhan
earthquake erdhej
easefularam
easefulasûde
easily bi hêsanî
east rojhilat
easy hesan
eat xwarin
eccentric beloq
echo alan
echo alan dan
economic aborî
economically aborî
economist aborînas
economy aborî
edge kevî
edifice avahî
edifice xanî
editionçap
education perwerdehî
effect bandor
effect encam
effective bibandûr
effective karîger
effects tesîr
efficacious karîger
effort hewl
effort kizav
effort melavî
effort xîret
efforts hewl
effuse rijandin
egg hêk
egg qaqê
eight heyşt
eight heşt
either an
election hilbijartin
elections hilbijartin
electron elektron
element hêman
elevate heighten bilindkirin
elevation bilindbûn
eligibleguncaw
elongate dirêjkirin
else wekî din
embassy balyozxane

embrace girtin
embrace hembêzkirin
embrace himbêz kirin
emend edilandin
emend sererastkirin
eminent serkeftî
emit weşandin
emotion coşî
emotion dilîn
emotion hes
emotion hest
employ bikaranîn
employment karûbar
empty vala
encircle dorpêçkirin
enclose pêçan
enclose rapêçan
end armanc
end bidawîbûn
end bidawîkirin
end dawî
end kuta
end kutabûn
end kutahî
end talî
ended xelas bû
ending dawî
ending kuta
ending kutahî
ending talî
endless bêdawî
endureragirtin
enemy neyar
energy hêz
energy wize
engulf dabêlandin
engulf daqurtandin
enjoyment şad
enmity berberî
enough bes
enter tomarkirin
entire sercem
entire yekpare
entourage derdor
entourage derûder
entourage dor
entourage hawirdor

environs	derdor
environs	derûder
environs	hawirdor
ephemeral	demdemî
equal	pat
equal	wekhev
equilibrism	canbaz
equitable	dadyane
equity	dad
erase	reşkirin
error	kêmasî
error	xeletî
error	şaşî
escape	revîn
especially	bi taybetî
esprit	gan
esprit	giyan
essay	ezmûn
establish	avakar
establish	avakirin
establish	damezrandin
establish	sazkirin
establish	selmandin
establish	çespendin
establishment	avahî
eternal	nemir
eternity	sermedî
event	bûyer
event	rûdan
events	bûyer
ever	her dem
everlasting	berdewam
everlasting	bêdawî
everlasting	nemir
everlasting	sermed
every	her
everything	her tişt
evidence	îspat
evident	awêne
evident	diyar
evident	eyan
evident	eşkere
evil	bed
evil	guneh
evil	xera
evince	mêrandin
evolution	pêşketin

evolution	werar
exact	rast
exaggerate	nepixandin
exam	ezmûn
example	mînak
example	nimûne
example	wekok
excellent	nuwaze
excellent	serkeftî
except	der
exception	awarte
exceptional	awarte
excitement	zîz
excuse	lêborîn
execute	encamdan
exercise	kiryar
exhaust	betilandin
exhausted	betilî
exhaustion	betilîn
exhibit	mêrandin
exhibition	pêşangeh
exile	sirgûn
exist	jiyîn
existence	jîn
exit	derketin
exotic	biyanî
expect	bendeman
expect	payîn
expedient	guncaw
expenditure	lêçûn
expense	lêçûn
expensive	biha
expensive	giranbiha
expensiveness	bihabûn
experience	ceribandin
experience	dinyadîtin
experience	tecube
experiment	ezmûn
expert	jêhatî
expert	pispor
expertise	ezmûnî
expertise	pisportî
expiration	dawî
expiration	kuta
expiration	kutahî
expiration	talî
explain	amajekirin

explain daxuyandin
explain diyarkirin
explain dûpatkirin
explode teqîn
explosion teqîn
export hinarde
expose mêrandin
exposed vekirî
exposition pêşangeh
extend dirêjbûn
extend dirêjkirin
extent pêgeh
exterior derveyî
external derveyî
extinguish temirandin
extraordinary ecêb
extrinsic derveyî
eye beser
eye çav
eyeglasses berçavk
eyeglasses goçavik
eyelash bijang
eyes çav
fa fa
face dirûv
face rû
facile asan
facile hêsan
facility derfet
factory kargeh
factory karistan
failing kêmasî
fair baş
fair bedew
fair dadyane
fair kej
fair zerî
fair çak
faith bawerî
faith ol
faithful dilsoz
fall keftin
fall ketin
fall payiz
fall payîz
fall paîz
fall pehîz

fall peyîz
fall peî
family without a head alifê vala
family malbat
famous binavûdeng
famous navdar
fan bajen
fan baweşîn
fan baweşînk
far dûr
farm cotgeh
farmer cotkar
fast bilêz
fast zexm
fat qelew
fat rûn
fat stûr
fate çarenûs
father bav
fatigue betilandin
fatigue betilîn
fatigue westandin
fault kêmasî
fault xeletî
fault şaşî
fear saw
fear tirs
fear xof
fearful person bêzirav
feast cejn
feces gû
fecund adan
fee mûçe
feeble lar
feed xwedîkirin
feel dilîn
feel hes
feel hestpêkirin
feel hestîn
feel pêhesîn
feeling dilîn
feeling hes
feeling hest
feet pê
felicity bextewarî
fellow kabra
fellow mêt

fellow zîlam
feral kovî
ferocious hov
fertile adan
festivalcejn
fever agir
few hindik
few kêrn
field hol
fight ceng
fight doz
fight pevçûn
fight têkoşîn
fight şer
fighter şervan
figure jimare
filament nex
file qor
file rêz
fill dagirtin
fill tijîkirin
film fîlm
filter kefgîr
filter parzûn
filth qilêr
filth qirêj
final dawî
find dîtin
fine baş
fine bedew
fine qenc
fine rind
fine tenik
fine xweş
fine zerî
fine zirav
fine çak
fine çê
fingers tilî
finical hûrbijer
finicking hûrbijer
finish dawî
finish kuta
finish kutahî
finish kutakirin
finish qedandin
finish talî

fire	agir	
fire	ar	
fire	pêt	
fire department		agirkûjîn
fire department		agirsongî
firm	fîrma	
firm	hişk	
firm	req	
firm	sext	
firm	zeb	
firm	zexm	
first	seratayî	
first	yekemîn	
fish	masî	
fissure	derizandin	
fist	kulm	
fit	bi têpan ketin	
fit	guncaw	
fitting	guncaw	
fixed	sabît	
flag	al	
flag	ala	
flair	behremendî	
flame	pêt	
flame	rivîn	
flavor	tam	
flavor	çêj	
flaw	kêmasî	
flea	kêç	
fling	avêtin	
float	ajnekirin	
float	avjenîkirin	
float	soberîkirin	
flood	laser	
floor	bin	
floor	binî	
flotage	melevanî	
flour	ard	
flour	arvan	
flow	herikîn	
flower	kulîlk	
flowers		kûlîlk
flush	berdar	
fly	mêş	
focus	bal	
foe	dijmin	
foe	neyar	

fold	nûrkin
folk	xelk
food	adan
food	aş
food	nan
food	xurek
food	xwarin
foot	pê
foot	çexer
for	ji bo
forbid	qedexekirin
forbidden	qedexe
force	bandor
force	hêz
forcibly	bi koteî
forefather	kalik
foreign	biyanî
forest	daristan
forged	hesinkar
forget	ji bîr kirin
forgive	bexîşandin
form	fesal
form	qidûm
form	şekl
former	berê
former	mêj
formidable	tirsnak
forsake	berdan
forthwith	tavilê
forthwith	yekser
fortune	bext
forward	bi pêş ve
forward	birêkirin
forward	hinartin
fosse	kend
foul	gemar
foul	kirêt
foul	mujikî
foul	qilêr
foul	çepel
found	avakirin
found	damezrandin
found	dît
found	sazkirin
foundation	sazûman
fount	çavkanî
fountain	çavkanî

fourth çaremîn
fox rovî
foxy bernac
foxy kone
foxy xasûk
fraud tep
fraughttijî
free aza
free azad
free bêpere
free miftî
freedom azadî
freedom seeker azadîxwaz
freehanded camêr
freehanded çavfireh
freeze cemidandin
frequently pir
fresh nû
fresh teze
friend dost
friend heval
friend hogir
friend nasyar
friends heval
fright tirs
fright xof
fringe kevî
from ji
front ber
front enî
front pêş
frontier sînor
frontier tixub
fruit fêkî
fruitful adan
fuddle gêjkirin
fulfill bicihanîn
full tijî
fume dû
fume dûxan
fume hilm
fun hewez
fun şadî
function kêr
function vatînî
fundamentallybingehî
funnel bixêrî

funnel kovik
funnel kulek
funny degel
funny ecêb
fur eyar
furbish biriqandin
furbish teyisandin
furious girgîn
further dûrtir
fuse helîn
future ayende
future dahatû
future diwaroj
future mand
future pêşeroj
futurity ayende
futurity dahatû
futurity diwaroj
futurity mand
gaffer bapîr
gaffer kalik
gage pîvîn
gain kar
game lîstik
game lîstok
game lîz
games leyîstin
gamester yarîker
gamy aza
gamy dilawêr
gamy egît
gamy mêrxas
gamy çeleng
garlic sîr
garner komkirin
garrulous olçim
garrulous zimandirêj
garrulous çenebaz
gather komkirin
gather neqandin
gauge pîvîn
gave da
gay şeng
gazelle xezal
gazette rojname
genealogy irq
genealogy nîjad

genealogy	regez
genealogy	zayend
general	gelemper
general	giştî
generally	bi giştî
generation	nifş
generic	gelemper
generous	camêr
generous	çavfireh
geography	erdnîgarî
geology	erdnasî
geology	jeolojî
get	anîn
get	gihan
get	standin
get	weranîn
gets	digre
ghost	giyan
gift	diyarî
gift	xelat
girl	dot
girl	keç
give	dayîn
given	heyî
glass	awêne
glass	hêlî
glass	piyale
glove	lepi
glue	zeliqok
go	çûn
goal	amanc
goal	armanc
goal	mebest
goat	bizin
gobble	dabêlandin
gobble	daqurtandin
going	çûn
going	çûyîn
gold	zîv
gone	çû
good	baş
good fortune	bextvekirî
goodly	bedew
goodly	zerî
gore	xwîn
got	girt
got	stand

govern birêvebirin
governess perwerdekar
government hikûmet
grab standin
grace rewneq
grade paye
grade rade
grade zayend
grade çîn
grain dext
grammar rêziman
grammatical rêzimanî
grand gewre
grand girs
grapevine dêlî
grass giya
grass mêng
grass çêre
grasshopper kulî
grassland bane
grave gor
great gewre
great girs
great mezin
greatermezintir
greenhouse sera
greet silavkirin
grime qilêr
grime qirêj
grits savar
gritty dilawêr
gritty egît
gritty mêrxas
gritty çeleng
groundax
groundbin
groundbingeh
groundbinî
grounderd
groundxwelî
group kom
grow bûn
grow bûyîn
grow çêbûn
guarantee derhûde
guarantor derhûd
guard parastin

guard strandin
guest mêvan
guide rêber
guide sergêr
guilty tawankar
gulf kendav
gun tifing
hair pirç
hair por
halcyon aram
halcyon asûde
half nîv
hammer mêkut
hand dest
handkerchief destmal
handle destik
handle çembil
hands dest
handsome rind
handsome çak
hang daliqandin
hang hilawestin
hapless bedbext
hapless bêsiûd
happen çêbûn
happening rûdan
happiness bextewarî
harbor bendergeh
harbor lengergeh
hard giran
hard hişk
hard req
hard sext
hard zeb
hard zexm
hard zexmet
harm bobelat
harm qeda
harm ziyan
harsh sext
harvest debr
haste zû
haunch qorik
have standin
haywire aloz
haywire xera
hazard xetere

he ev
head ser
health tendurustî
hear bihistin
hear guhlêbûn
heart dil
heart navend
heartless bêdil
heat germayî
heat tîn
heavenasîman
heavenezman
heavy giran
heel gupik
heel panî
height bilindahî
heist dervekirin
heist dizîn
heist çilfisandin
helicopter firoke
help alîkarî
helve destik
helve çembil
her wê
her wî
herbage giya
herbage çêre
here li vê derê
heritage kelepore
herself xwe
hide vedizîn
high bilind
highestya/yê herî jor
highly gelek
hillside berpale
him vî
himself xwe
hire demankirin
his a/ê wî
historian dîrokneş
historic dîrokî
historical dîrokî
history dîrok
history mêjû
hit derb
hit xistin
hoax hewez

hoax tep
hoist bilindkirin
hold girtin
hole qul
hole qulqulî
holidaypaydoz
holy pîroz
home mal
home xanî
homeless bêmal
homeless bêxanî
honesty xîret
honey hingiv
honor xîret
hook kulab
hope awat
hope hêvî
horizon aso
horizon doran
horn qiloç
horn stîrî
horse hesp
hour demjmêr
hour katjmêr
hours demjimêr
house xane
house xanî
housetop ban
how çawa
however belam
however lê
however lê belê
human mirov
hunt seyd
husband mêr
husband şû
hydrogen hîdrojen
hypocrisy durûtî
I ez
I think... bi min
ice bestenî
ice cemed
idea fikir
idea raman
idea ray
ideas fikir
ideas raman

idiom	zarava
if	heke
ill	bed
ill	nemrût
illiberal	qinût
illiberal	çemçûs
illustrious	binavûdeng
illustrious	navdar
image	dîmen
imbibe	mêtin
immaculate	xwerû
immediate	tavilê
immediate	yekser
impatient	dilteng
implement	alav
implement	bicihanîn
imply	qewl
importance	giringahî
importance	giringî
important	girîng
impose	xapandin
impose	xirandin
imposture	tep
impression	bandor
improve	sererastkirin
impure	gemar
impure	kirêt
impure	mujikî
impure	qilêr
impure	çepel
in	di ... de
in a hurry	bi lez û bez
in a rush	bi lez û bez
in brief	bi kinahî
in general	bi giştî
in short	bi kinayî
in short	bi kurtasî
in that way	bi vî awayî
in the night	bi şev
in this way	bi vî awayî
inadequate	kêm
inch	xumam
incident	rûdan
incitation	hajûtandin
increase	mezinbûn
incriminate	tawanbarkirin
indebted	qerzdar

indecision	dudilî
indeed bi rastî	
indefinite	derek
indefinite	nediyar
independence	serxwebûn
independent	aza
independent	azad
indicate	mêrandin
indigent	reben
indigent	xizan
inexpensive	erzan
infinite bêdawî	
infirmary	tîmargeh
influence	bandor
influence	kartêkirin
influence	tesîr
inform ragihandin	
information	agahdarî
information	agahî
infrequent	kelh
inheritance	kelepor
ink	hibr
inner	hundir
insane dîn	
insert radan	
inside hundir	
inside nav	
instance	mînak
instance	nimûne
instance	wekok
instant gav	
instant tavlê	
instant yekser	
instantaneous tavlê	
instantaneous yekser	
instanter	tavlê
instanter	yekser
instinct dozîn	
institute	avakirin
institute	damezrandin
institute	sazkirin
instruction	ferman
instrument	alav
insufficient	kêm
integrity	guran
integument	çerm
intelligent	aqilmend

intelligent	jîr
intelligent	xûjal
intelligent	zîrek
intense	bihêz
intense	xurt
intensity	tîrî
intent	mebest
intention	mebest
interest	bal
interior	hundir
interpreter	paçvan
interpreter	wergêr
into	nav
invalid	betal
invalid	netêw
invention	îcad
inventor	dahêner
inward	hundir
inward	hundirîn
inward	nav
irate	gîrgîn
iron	deqaq
iron	hesin
irresolute	dudil
irritate	behicandin
irritate	qehirandin
is	e
is	ye
issue	arîse
issue	babet
issue	bare
issue	dawî
issue	encam
issue	kuta
issue	mijar
issue	pirsgirêk
it	ew
its	yê wê
itself	xwe
jackal	torîk
jacket	sako
jail	girtîgeh
jeopardy	xetere
job	kar
job	karûbar
join	tevlêbûn
joiner	necar

joiner xerat
joint hevbeş
joke hewez
joke qerf
journal kovar
journal rojnivîsk
journalist rojnamevan
journals kovar
journey ger
journey rêwîngî
judge darizandin
jump lotik
jump qevz
jungle cangil
just bes
just dadyane
just lê
just niha
justice dad
justice maf
karma çarenûs
keen tûj
keyboard klavye
kick pehîn
kick pîn
kidney gurçîk
kind babet
kind zayend
kindle sotin
king key
kismet çarenûs
kiss paçîrîn
kiss ramûsan
kiss ramûsîn
kite bafirok
knee jûnî
knee çong
knock kutan
knock lêdan
knock lêxistin
know zanîn
knowledge zanîn
knows dizane
knurl girêk
labor ked
laboratory ezmûngeh
labour xebat

ladle hesk
lady stî
lamb berx
lamp çira
land ax
land welat
land xak
language ziman
lank tenik
lank zirav
large gewre
large girs
large kertek
large mezin
larger mezin kirin
largest herî mezin
laser lazer
last dawî
last domîn
lasting passionagirê qoçan
late dereng
later piştire
latitude firehî
laud pesindan
laugh kenîn
laughter ken
law dad
law hiqûq
law rêpîvan
law zagon
laws zagon
lawyer parêzer
lay danîn
lay têxistin
lay xistin
lazy galtefis
lazy keslan
lazy tiral
lazy zexel
leader semyan
leader serek
leader sergêr
leadersserok
leadership serokatî
leap qevz
lease deman
leave berdan

leave betlane
leery bernac
leery kone
leery xasûk
left çep
leg ling
leg pê
legs ling
lemon lîmon
length bejn
length mawe
length qam
lengthen dirêjbûn
lengthen dirêjkirin
lentil nîsk
leprosykotî
less kêmtir
lessen kêmkirin
lesson wane
letter name
letter tîp
level ast
lever qerase
liberty azadî
lick alastin
lid devik
lid qeram
lie derew
lie dirêjbûn
lie paldan
lie ramedîn
life jîyan
life jî
life temen
lifetime jî
lifetime temen
lift bilindkirin
light ronahî
light ronak
light ronî
light sivik
light zirav
lightweight sivik
like fena
like hezkirin
like mîna
like nola

like	nolî	
like	wek	
like	wekî	
lime	cis	
lime	kils	
limit	sînor	
limp	kulîn	
limpid	ron	
line	qor	
line	rêz	
line	xêz	
line	zax	
lineage	irq	
lineage	nîjad	
lineage	regez	
lineage	zayend	
link	giredan	
lips	lêv	
liquid	ron	
list	liste	
listen	guhdar	kirin
little	biçûk	
little	fîskanî	
little	hûr	
littleness	biçûkahî	
live	sax	
live	zindî	
lived	jiyî	
livelihood	abor	
livelihood	debar	
living	gihandar	
living	giyandar	
living	jîndar	
living	sax	
living	zindî	
living	zînde	
living	çalak	
lizard	dêlemar	
lizard	gumgumok	
load	barkirin	
load	fixing bars	akêr
local	deverî	
local	heremî	
local	xwecihî	
locate	bicîhkirin	
location	cih	
location	erd	

location şûn
lock asêkirin
locus cih
locus der
locus erd
locus qad
locust kulî
lone berdîwar
lone bêkes
lonely berdîwar
lonely bêkes
long dirêj
long live! bijî
look dîtin
look meyzandin
look mêze kirin
look nerin
look nêrîn
looker-on bîner
loosen çareser kirin
lose berzebûn
lose winda kirin
lost windakirî
lot gel
lot gelek
lot kom
lot pirr
lot zehf
lot zor
lot çarenûs
love evîn
love hez
love hezkirin
lovely bedew
lovely zerî
lovemaking bihevşabûn
loves hez dike
low gosartme
low nizm
low xax
lower nizmandin
lucent ron
lucid zelal
luck bext
lucky bextvekirî
lullaby lorî
lung cîgera spî

madden	dînkirin
made	çê
magazine	kovar
magnificent	rewneqdar
maintain	berdewamkirin
majority	piranî
make	duristkirin
make	kirin
maker	çêker
makes	dike
malediction	nifir
man	kabra
man	mirov
man	mêr
man	zîlam
management	kargerî
manager	gerînende
manager	karger
manager	rêvebir
manager	serkar
maniacdîn	
manifest	diyar
manner	rêbaz
manure	sergîn
many	gelek
many	pir
marblexar	
margin	kevî
mark	nîşan
marriage	mar
marriage	zewac
marry	zewicîn
masculine	nêr
master	binyad
masterpiece	perûk
match	lêanîn
match	niftik
matter	bend
matter	kar
may	dikare
maybe	belkî
me	min
meal	nan
mean	bêrûmet
mean	genûs
mean	qinût
mean	çavteng

meaning wate
meant hat wateya
meant mebest bû
measure pîvîn
meet dîtin
meet hevdîtin
meet lihevcivîn
meet rast hatin
meliorate sererastkirin
melody awaz
melody newa
melon gindor
melon petîx
melt helîn
member endam
members endam
membership endamtî
memorandum têbinî
memory bîr
memory xêv
men zîlam
mend sererastkirin
mendicant geda
mendicant parsek
mention bîranîn
merchandise temel
merchant bazirgan
mere lê
merely tenê
message hay
message hinare
message peyam
met rast hat
metal kan
metal metal
method awa
method azîne
method rê
method rêbaz
methodical birêkûpêk
methodical biserûber
metre metre
mice mişk
mid nav
middle naverast
middle navîn
might dikare

mighty bihêz
mill karistan
mind eql
mind jîrî
mind raman
mind ray
minister wezîr
ministers vezîr
ministration karûbar
ministry wezaret
minor biçûk
minor biçûk
miraculous nuwaze
mirage rewrewk
mirror awêne
mirror hêlî
misadventure bobelat
misadventure qeda
mischief ziyan
miserable bedbext
missile roket
mistake kêmasî
mistake xeletî
mockery kelevajî
model mînak
model nimûne
model nîgar
modern hevdem
modern hevçerx
modern nû
modern nûjen
mole xilt
moment bîsk
moment gav
moment kêlîk
momentary demdemî
momentous girîng
monarchy monarşî
money dirav
money pere
month meh
months meh
mood mêd
moon heyv
moon hîv
moonlight heyveron
moonlight tavehîv

moral sinc
 moralesinc
 more zêdetir
 morning beyanî
 morning sibe
 mosque mizgeft
 most piranî
 mostly bi piranî
 mother da
 mother dayik
 mother dayîk
 mother dê
 mother mader
 motionbizav
 motionlebat
 motive ajo
 mount çiya
 mournful daxbar
 mournful dilbikul
 mournful xemgîn
 mouth dev
 move bizav
 move lebat
 move tevger kirin
 movement bizav
 movement lebat
 movement tevger
 much gelek
 much pir
 mud herî
 mud mûle
 munificent camêr
 murder mêrkuj
 murder qetl
 murderer kujer
 muscle masûlke
 muscle parxone
 muscle werse
 muscle zevlek
 museum perûkxane
 mushroom fiqerojk
 mushroom kumik
 mushroom kuvark
 music muzîk
 musician muzîkjen
 muskmelon gindor
 muskmelon petîx

must divê
my min
nail bizmar
name binavkirin
name nav
names nav
nape zîper
narrowteng
nasty bed
nation netewe
national neteweyî
native dêman
natural suruştî
natural xwezayî
natural xwezayî
nature siruşt
nature xwerist
nature xweza
naught tew
near nezîk
nearly dorî
nearly nêzî
neat zîrek
necessary hewce
necessary pêdivî
necessary pêwîst
necessity divêtî
necessity pêdivî
necessity pêwîstî
neck stû
necklace berdil
need divêtî
need hewce
need hewceyî
need pêdivî
need pêwîstî
need pêwîstî
needful hewce
needful pêwîst
needless bêkêr
needy reben
needy xizan
nerve hêrs
nerve reh
nerve rih
nest hêlîn
network tor

never hîç
never nema
never qe
never tew
never tu
new nû
new teze
news dengûbahs
news dengûbas
news hay
news nûçe
newspaper rojname
next pêş ve
night şev
nightingale bilbil
nightingale dûvmesas
nil tew
no na
no doubt bêguman
noble dêrîn
noble resen
nominee berendam
none tew
norm rêzik
normalasayî
normalnormal
north bakur
northern bakur
nose bêvil
nose difn
nose poz
not ne
note not
note têbinî
notes not
nothing tew
nourish xwedîkirin
nourishment xwarin
novel nû
now niha
nucleus dendik
null betal
null netêw
number adet
number hejmar
number jimar
number jimare

number	reqem
numbers	hejmar
numbers	jimar
numbers	nimre
nurture	xwedîkirin
nutriment	adan
nutriment	xurek
nûkirina dawî:	11.10.2004
object	armanc
oblation	dehî
obligation	sparte
obscure	gong
obtain	standin
obvious	diyar
obvious	pendî
occult	nepenî
occurrence	rûdan
odor	bêhn
of	ji
off	girtî
offer	mêrandin
offer	pêşkêş kirin
office	karûbar
office	nivîsgeh
office	ofîs
officer	serbaz
official	fermî
often	gelek
ok!	bila be
okay	baş
old	kal
old	kevn
old	mêj
old	pîr
on	ser
once	carek
one	yek
onlooker	bîner
only	bi tenê
only	lê
open	vekirin
open	vekirî
openhanded	camêr
operation	doman
operation	pêvajo
operations	operasyon
opinion	raman

opinion	ray
opulence	dewlemendî
opulence	dolmendî
or	an
oral	devkî
order	ferman
order	pergal
order	rêz
order	sipariş
orderly	birêkûpêk
orderly	sererast
organ	lebat
organisations	rêxistin
organization	rêxistin
organizational	rêxistinî
organize	birêxistinkirin
organize	lîdarxistin
organize	sazkirin
original	cihêreng
original	nû
original	resen
original	reşnivîs
original	xweser
orphan	berdîwar
orphan	bêbav
orphan	bêkes
orphans	sêwî
other	din
others	yên din
our	me
our	yê/n me
out	derve
outcome	encam
outdo	borîn
outdo	derbasbûn
outlook	bergeh
outside	derve
outward	derveyî
over	ser
overcoat	sako
overplay	nepixandin
ovum	hêk
ovum	qaqê
own	xwedî bûn
pabulum	xwarin
page	rûpel
pail	satil

pain jan
pain renc
paint boyax
paint boyaxkirin
painting wêne
pair cot
palate pidû
pale çilmisî
pallid çilmisî
panic qurf
paper kaxiz
paper rojname
paradigm mînak
paradigm wekok
paragraph bend
pardonbexişandin
pardonlêborîn
part beş
part erk
part rist
particular taybet
particular taybetî
particularly bi taybet
particularly bi taybetî
partner hevpar
partner paydar
partridge kew
party partî
passed borî
passenger rêwî
passing demdemî
past paşêroj
pasture çêregeh
patch pîne
path rê
patience tebat
patients nexweş
pattern mînak
pattern nimûne
patterns mînak
patterns nimûne
paunch navik
pause rawestan
peace aramî
peace aşî
peace seeker aşîxwaz
peak kimt

peak	kumbet
peak	lûtke
pear	alîsor
pear	hirmî
peasant	gundî
peculiar	beloq
pedestrian	peya
peel	tivil
pelt	eyar
penalty	seza
penis	kîr
people	gel
pepper	bîber
pepper	îsot
peppermint	pûjan
perceive	sehkîrin
peremptory	teqez
perforate	qulkîrin
perform	duristkîrin
perform	encamdan
perform	kîrin
perform	çêkîrin
performance	berhem
performance	xebat
performance	şixul
perhaps	dibe ku
perilous	xeternak
period	heyam
period	çerx
periodical	kovar
permanent	domdar
permission	betlane
permission	destûr
perpendicular	rep
perpendicular	zîq
perpetual	bêdawî
perpetual	nemir
perpetual	sermed
person	ferd
person	kes
personal	şexsî
perspiration	xwêdan
perspire	xwêdan
pessimistic	bedbîn
pestilent	xeternak
petite	fiskani
petite	hûr

petition	tika
phantom	spêle
pharynx	hefik
phase	pêvajo
phenomenon	diyarde
photo	wêne
photography	fotografi
picayune	fîskanî
picayune	hûr
pick	neqandin
picnic	seyran
picture	wêne
pictures	wêne
piece	bir
piece	zîvar
pigeon	kevok
pilfer	dizîn
pillage	extirme
pilot	sergêr
pineapple	ananas
pinnacle	lûtke
pipe	qelûn
pitch	avêtin
pitcher	misîn
pitfall	dab
pitfall	feq
place	bicîhkirin
place	cîh
place	cî
place	cîh
place	danîn
place	der
place	erd
place	qad
place	têxistin
place	xistin
plain	asan
plain	berî
plain	pan
plain	zeblok
plan	fikirîn
plan	hizrîn
plan	plan
planet	rojgeran
plans	plan
plant	avakirin
plant	damezrandin

plant karistan
plant nebat
plant sazkirin
plant venandin
plate teyfik
plateau bane
plateau zozan
play leyîstin
play lîstik
play terane
played lîst
player yarîker
plaything lîstok
plaza hol
plea tika
pleasure kêf
plenteous kertek
plenty tijî
plucky dilawêr
plucky egît
plucky mêrxas
plucky çeleng
pocket girfan
poem helbest
poem pêşe
point mêrandin
point xal
poison jehr
police polîs
polish biriqandin
polish mesqelkirin
polish teyisandin
political ramyarî
pollutelewitandin
pomegranate hinar
pommel kutan
pommel lêbezîn
pommel lêdan
pommel lêxistin
poor belengaz
poor fena
poor reben
poor xizan
poorer belengaztir
popular gelêrî
popular xoşewîst
popular xoştivî

popular	xweşdivî
popular	xweştivî
population	gelhe
population	serjimar
port	bendergeh
port	lengergeh
position	barîdox
position	cih
position	cî
position	der
positive	erênî
possibility	delîve
possibility	derfet
possible	gengaz
possible	pêkan
post	name
postpone	betalkirin
postpone	gîrokirin
postulate	dilkirin
postulate	xwestin
posture	barîdox
pot	aman
potent	bihêz
potent	karîger
potent	xurt
pots and pans	aman
pots and pans	fera
pots and pans	firaq
powder	xubar
power	desthilatî
power	hêz
powerful	bihêz
powerful	xurt
praise	pesindan
pray	libergerîn
prayer	wird
precaution	semt
preeminent	serkeftî
pregnancy	avisbûn
pregnant	avis
pregnant	ducan
prescription	ferman
present	diyarî
present	xelat
presently	niha
presidency	serokatî
press	dewisandin

press çap
press çapxane
pretty bedew
price biha
price buha
price increase bihabûn
pride xawên
primary sereke
prince mîr
prince mîrza
principle rêgez
print dewisandin
print pêlêkirin
print çapkirin
priority pêşkî
prison girtîgeh
private serbaz
private taybet
privilege maf
problem arîse
problem pirsgirêk
problems pirsgirêk
process doman
process pêvajo
produce hilberandin
produce hilberîn
produce kirin
produce çêkirin
producer hilberîner
production hilberîn
products berhem
profit havil
profit kar
profit kelk
profit sûd
profundity kûrahî
profuse camêr
programme bername
prohibition qedexe
project proje
projects proje
prolong dirêjkirin
promise soz
pronto tavlê
pronto yekser
proper durist
proper guncaw

proper rast
property mal
proportion rêje
prospect bergeh
protectparastin
proud serbilind
province parêzgeh
proxy cîgir
psychicderûnî
public gelemper
public gelemperî
published weşand
pulchritude bedewî
pulchritude rindî
pure xwerû
purge paqijkirin
purify palîn
purify paqijkirin
purify parzîn
purloindizîn
purpose amanc
purpose armanc
purpose mebest
push defandin
put danîn
put têxistin
put xistin
putrid pûç
quagmire meraze
quagmire çirav
quake hejîn
quake lerizîn
quake ricifîn
quality çawanî
quantify pîvîn
quantity çendînî
quarrelqirên
queen keybanû
quench temirandin
query lêpîrsîn
query pîrs
query pîrsiyarkirin
query pîrsjêkirin
query pîrsîn
question pîrs
quick passing flame or passion agirê pûş
quiescent aram

quiescent asûde
quiet aram
quiet aramî
quiet asûde
quiet bêdeng
quince bîhok
quit berdan
quiver lerizîn
quiver ricifîn
quiz mamik
quizzical ecêb
race baz
racism nîjadperestî
radish tivir
rain baran
raining barandîn
rainy baranî
raise bilindkirin
rank paye
rank qor
rank rade
rank rêz
rap kutan
rap lêdan
rap lêxistin
rare kelh
rascal tise
rat fare
rate rêje
rather zehf
rather zêdetir
ratio rêje
raw xav
razor gûzan
reach gihan
reaction bertek
read xwendin
readers xwendevan
reads dixwîne
ready amade
ready berdest
real rast
realistic rastbîn
reality rasteqîn
reality rastî
really bi rastî
realm herêm

reason sedem
rebellion raperîn
receivestandin
recent nû
recent teze
reckon hejmartin
recognize nasîn
record defter
record qeyd
record tomar
recover rihakirin
recover rizgarkirin
rectify sererastkirin
red sor
redoubtable tirsnaq
reduce kêmkirin
reduce kêmkirin
reflector awêne
reflector hêlî
reform reform
regimen parêz
regiment alayî
regiment heng
region dever
region zom
regional heremî
regional herêmkî
register tomarkirin
relate vegotin
related têkildar
relation lêzim
relation rêje
relationships tekilî
relative lêzim
relative xizm
relay guhêztin
relay veguhêztin
relevant guncaw
religion ol
religious oldar
relinquish berdan
remain man
remain mayîn
remarkable ecêb
remedy tîmar kirin
remember bîr anîn
remember bîranîn

remind bibîrxistin
renounce nadar
renounce înkar
rent deman
rent demankirin
repetition dubare
repletetijî
replied bersiv da
reply bersiv
report rapor
report vegotin
repose hêsabûn
represent nimandin
representative cîgir
republic komar
request daxwaz
request pirs
request tika
required ikin
requirexwestin
required pêwist
requisite pêdivî
rescue rihakirin
rescue rizgarkirin
research lêkolîn
resemble dirûvpêketin
resound alan dan
respect giramî
respect rêz
response bersiv
response bersiv
response bertek
responsibility bar
responsibility berpirsiyarî
responsible berpirs
responsible berpirsiyar
rest hêsabûn
rest man
rest mayîn
rest vewestan
restaurant xwaringeh
result encam
result kuta
resultant encam
results encam
retaliation tol
return vegerin

returned vegerriya
returned vegerrî
revenge tol
revenge tolhildan
reverence rêz
revision revîzyon
rheumatism ba
rib parsû
rice birinc
rich berdâr
rich dewlemend
rich kerane
rich kertek
rich maldar
right baş
right kertek
right maf
right rast
rigorous req
rigorous sext
rigorous zeb
ring gustîl
ring hingulîsk
rise bilindbûn
rise hilketin
rise rabûn
risk rîsk
risk xetere
rival berber
river çem
road rê
rob dervekirin
robust bihêz
robust xurt
rock hejandin
rock zinar
rod çaw
rod ço
rod çogan
role rol
roll gindirandin
roman roman
roof ban
room jûr
room menzel
room ode
roosterdîk

root binyad
 root reh
 rope ben
 rotund girover
 round girover
 row qor
 row rêz
 rubber jêbir
 ruddy sor
 rug tej
 rule destûr
 rule rêpîvan
 rule rêzik
 rule zagon
 ruler desthilatdar
 rumor dukar
 rumor gotegot
 run bazdan
 run away bazdan
 runaway revok
 rupture jêkirin
 rupture qetandin
 ruse lêp
 russian cucumber acûr
 rust zeng
 rye tarîgan
 s s
 sack tûr
 sack çewal
 sacred pîroz
 sacrifice dehî
 sad daxbar
 sad dilbikul
 sad xemgîn
 saddle zîn
 safety ewlehî
 sagacious aqilmend
 sagacious zîrek
 sage aqilmend
 sage rûspî
 sage zana
 said got
 sallow çilmisî
 salt xwê
 salutation silav
 salvation rizgarî
 salver lempêr

salver piyan
salver sênî
same eynî
same manend
same mîna
same wek
same wekhev
same wekhevî
same yeknesakî
same yeksan
samplemînak
samplenimûne
samplewekok
sand xîz
satellite dûvelenk
savage kovî
save komkirin
save rihakirin
save rizgarkirin
savor tam
savor çêj
savvy fehmkirin
savvy fêmkirin
saw birek
saw dît
say gotin
says dibêje
scandal hetîketî
scarce firk
scarce kelh
scavenge paqijkirin
scene dik
scholarship burs
school dibistan
school fêrgeh
school xwendegêh
schools dibistan
sciencezanist
scientific zanistî
screambang kirin
screwy dîn
scruff zîper
sculpture peyker
sea behr
sea derya
sea zerya
search lêgerîn

seaside perav
season demsal
season werz
seat der
second duyemîn
second çirk
secret nehên
secret nehênî
secret nepenî
secretly penhanî
section beş
section liq
section parçe
section perçe
sections beş
secure parastin
security derhûde
security ewlehî
security ewlekarî
security forces hêzên asayîş
sedative aramdar
see dîtin
seed dendik
seen dîtî
seesaw zirnezîq
segment bir
segment liq
seize fêmkirin
seize girtin
seldom firk
select bijarte
self xwe
selfish ezperest
selfish xweperest
sell firotin
send birêkirin
send hinartin
send şandin
sensation dilîn
sense dilîn
sense hes
sense seh
sense sehkirin
sensible zîz
sensitive zîz
sentence hevok
sentiment dilîn

sentiment hes
sentiment hest
sentinel raçavkirin
september îlon
sepulcher gor
sereneness aramî
series kinêzet
series rêz
series rêze
series zencîre
service karûbar
service raje
serviceman serbaz
set danîn
seven heft
several têvel
several çend
sexual cinsî
sexually cinsî
shade sih
shade sî
shake hejandin
shake hezandin
shall dê
shame fedî
shape fesal
shape qidûm
share par
share parçe
share perçe
sharp tûj
she ev
sheer xwerû
sheet pel
shelter senger
shelter star
shield senger
shocked apore
shocked qutifî
shoe sol
short kin
short kurt
shortcoming kêmasî
shortly bi kinayî
shortly bi kurtasî
shoulder mil
show nîşan dan

showed nîşan da
shrewd aqilmend
shrewd bernac
shrewd kone
shrewd xasûk
shrewd zîrek
shrimp canberî
shut asêkirin
shy bêzirav
shy newêrek
shy tirsonek
sickle das
side alî
side hêl
side kevî
side kêlek
side rex
sides alî
sieve bêjing
sieve bêjingkirin
sieve mefsik
sift bêjingkirin
sightless kor
sightly cindê
sign dews
sign rêç
sign in têketin
signature îmze
signed îmzekirî
significance wate
signification wate
silence aramî
silence bêdengî
silent aram
silent asûde
silk qez
similar mîna
simpatico rûken
simpatico xwîngerm
simple asan
simple hesan
since lewre
since çimkî
since şûnda
single azeb
single tek
single yek

sinisterbed
 sir birêz
 sire bav
 sister xwişk
 site cih
 site cî
 site cîh
 site der
 site erd
 site qad
 situation barîdox
 situation rewş
 size bêjn
 size mezinahî
 skeleton qîq
 skill huner
 skillful jêhatî
 skin eyar
 skin çerm
 skip lotik
 skip qevz
 skirt berzile
 skirt daman
 skirt daw
 skunk fisû
 sky asîman
 sky ezman
 skyscraper balexane
 slaughterhouse qinare
 slaughterhouse selexane
 slave bende
 slave kole
 slavery benîtî
 sleep razan
 slice tozî
 slight tenik
 slight zirav
 slip kêmasî
 slip xeletî
 sloe alûçe
 slow hêdî
 slow burning fire agirê qoçan
 slower hêdîtir
 sluggard galtefis
 sluggard keslan
 sluggard tiral
 sluggard zexel

small biçûk
small fîskanî
small hûr
smallerbiçûktir
smallness biçûkahî
smell bêhn
smell bîn
smile besimîn
smile bişirîn
smile girnijîn
smoke dûxan
smooth tîl
smooth tîş
smutty gemar
smutty kirêt
smutty mujikî
smutty qilêr
smutty çepel
snitch çilfisandin
snow berf
so bi vî rengî
so hanê
so welê
so werê
so wilo
so wisa
social civakî
social komeleyatî
society civak
society komel
sociologist civaknas
sociology civaknasî
soft nerm
soft tîl
soft tîş
soil ax
soil lewitandin
soil xwelî
soldier serbaz
solid zexm
solidarity piştgirî
solution çareserî
solve çareserkirin
some hinek
some çend
someone kes
someone who rises early zûrab

something	tişte
sometimes	carinan
sometimes	carna
sometimes	geh
somewhat	hinek
son-in-law	zava
song	goranî
song	kilam
song	lawij
soon	di demê nêzîk de
sordid	gemar
sordid	kirêt
sordid	mujikî
sordid	qilêr
sordid	çepel
sorrow	xem
sorrowful	daxbar
sorrowful	dilbikul
sorry	biborîne
sorry	daxbar
sorry	dilbikul
sorry	xemgîn
sort	babet
sort	cur
sort	cure
sort	cûre
sort	zayend
soul	gan
sound	deng
sound	tendurust
source	kanî
source	çavkanî
space	der
space	hol
space	valahî
sparrow	çivîk
special	taybet
specialist	pispor
species	cûre
specimen	mînak
specimen	nimûne
specimen	wekok
specter	spêle
speech	ziman
speed	lêz
spelling	vekît
sphere	girover

spine dirî
spine stirî
spirit spêle
spit tif
splendid rewneqdar
split derizandin
spot deq
spot der
spot dîtîn
spot xal
spring bihar
spring lotik
spring qevz
spring çavkanî
springtide bihar
springtime bihar
sprout ajda
spy sîxur
squalidgemar
squalidkirêt
squalidmujikî
squalidqilêr
squalidçepel
square kare
staff gopal
stage dik
stage şano
stair derence
staircase derence
staircase silim
stairway derence
stairway silim
stalk destik
stalk çembil
stand sekinîn
standard al
standard ala
standard yekgirtî
star stêrk
start destpêk
state amajekirin
state barîdox
state daxuyandin
state dewlet
state selmandin
statement vegotin
statistics serjimêr

status barîdox
stay man
stay mayîn
stay payîn
steady birêkûpêk
steady biserûber
steady rêkûpêk
steady sererast
steady zexm
steal dizîn
steam hilm
steel pol
steel polat
steep asê
stem destik
stem çembil
step derence
stern req
stern sext
stern zeb
stick danîn
stick gopal
stick têxistin
stick xistin
stick toçesandin
stiff req
stiff sext
stiff zeb
still aram
still asûde
still hê
still hîn
still hîna
stilly aram
stilly asûde
stir bizav
stir hajûtandin
stir lebat
stitch dirûtin
stop rawestan
stop sekinîn
stop vewestan
store kewar
storehouse kewar
storm gale
storm tîp
story derew

story dîrok
story efsane
story mêjû
story çîrok
stove argûn
strainer kefgîr
strainer parzûn
strand lêv
strand perav
straw ka
street kolan
street kûçe
strength hêz
strip kincjixwekirin
strong bihêz
strong xurt
structure saz
structure sazî
struggle doz
stubborn berxwedêr
student xwendkar
students xwendevan
study lêgerîn
study lêkolîn
study xwendin
stunned apore
stunned qutifi
stupid xêvik
style awa
style stîl
style şêwaz
subjectbabet
subjectbare
subjectmijar
subscriber abone
substantial zexm
substantive navdar
substitute cîgir
subway serdab
successful biserkeftî
successful biserketî
succession kinêzet
succession qor
succession ref
such hanê
such welê
such wiha

such wilo
 sufficient bes
 suit lêanîn
 suitable babet
 suitable guncaw
 suitable kêş
 summary kurte
 summer havîn
 summit kimt
 summit kumbet
 superlative serkeftî
 support paldank
 support xwedîkirin
 supporter alîgir
 supporter tagîr
 sure mîsoger
 sure teqez
 surely bêguman
 surely mîsoger
 surety derhûd
 surpass borîn
 surpass derbasbûn
 surrogate cîgir
 surveillance lêpan
 surveillance pan
 survey lênihêrîn
 suspend daliqandin
 suspend gîrokirin
 suspend hilawestin
 sustain ragirtin
 sustenance abor
 sustenance debar
 swallow dabêlandin
 swamp meraze
 swamp çirav
 swear çêrlêkirin
 sweat xwêdan
 sweater fayke
 sweater vezel
 swimmer avjen
 swimming avjenîkirin
 swimming melevanî
 swipe çilfisandin
 symbol hêma
 sympathy hevsojî
 system pergal
 system rê

table	keval
table	mase
tail	dawî
tail	dûv
tail	kuta
tail	kutahî
tail	talî
tail	terî
taylor	gezaz
take	fêmkirin
take	girtin
take	standin
take	wergirtin
take	zeftkirin
take into custody	biñçavkirin
take revenge	tolgirtin
taken	girtî
takes	digire
takes	werdigire
tale	çîrok
talent	behremendî
talk	axaftin
talk	cir
talk	dembûhêrk
talk	gotin
talk	laf
talk	peyvîn
tall	bilind
tangle	alandin
tangle	alos
tangy	tûj
target	amanc
target	armanc
task	erk
task	kar
task	karûbar
task	peywir
task	vatînî
taste	tam
taste	çêj
tax	bac
tea	çay
teachers	mamoste
tear	jêkirin
tear	qetandin
technique	rê
technology	teknolojî

telegram brûsk
tell danzanîn
tell vegotin
telling vegotin
tender zîz
tenebrous tarî
tenth dehemîn
tenuous tenik
tenuous zirav
term navlêk
term têgih
term têgîn
terminate bidawîkirin
termination bidawîbûn
terrain kendûkoz
terrible tirsnaq
test ezmûn
text deq
than ji
that ew
that ku
the day after adinê rojê
the day after roja din
the next day adinê rojê
the next day roja din
their wan
theirs ya wan
them wan
theme babet
theme bare
theme mijar
themselves xwe
then dûvre
then peyre
then vê demê
theology îlahiyat
theory bîrdoz
there li wê derê
therefore ji ber vê
thermometer germjimêr
these van
they wan
thick qalind
thimble guzvan
thin zirav
thing tişt
things tişt

think difikire
thinking fikirîn
thinking pûnijîn
thinking raman
thinking ramîn
third sêyemîn
thirsty tî
this ev
those van
thought raman
thoughts raman
thrash kutan
thread nex
threat gef
threat gefîn
threat gevîn
three sê
throw avêtin
thus herweha
thus wilo
tidy birêkûpêk
tidy rêkûpêk
tidy sererast
tie alandin
tie alos
tiger piling
tight teng
tightfisted qinût
tightfisted çemçûs
tile qafik
time car
time dem
time kat
time wext
time çax
timepiece katjimêr
times car
times dem
times deman
times kat
tip lûtke
tip poz
tire betilandin
tire betilîn
tire westandin
tired betilî
tired mandî

title nav
to ji ... re
to be under rules or control of someone by force bindest bûn
to bring back anîneve
to bring back anînve
to bring back paşveanîn
to bring back veanîn
to join beşdarî bûn
to take back anîneve
to take back anînve
to take back paşveanîn
to take back veanîn
today îro
together bi hev re
together digel
together ligel
toilet avdestxane
toilet avrêj
toilet destavxane
toilet qedemgeh
told gotî
tomb gor
tomorrow sibe
tongue ziman
too jî
took girt
tool alav
tool amûr
tool rist
tools alatên çandiniyê
tools alav
tools amûret
tools hacet
top lûtke
top ser
topic babet
topic bare
topic mijar
torment kêşa
tornado bablîsok
torture tahde
toss avêtin
total sercem
total tev
total top
touch destdan
touch pelandin

tough dijwar
 towards ber bi
 town bajar
 town bajarokt
 toy leyîstok
 toy lîstok
 trace berhem
 trace rêç
 track berhem
 track şop
 trade bazirganî
 trader bazirgan
 tradition kevneşopî
 tragedy karesat
 train tren
 tranquil aram
 tranquil asûde
 transgression guneh
 transient demdemî
 transitory demdemî
 translate wergerandin
 translation werger
 translator wergêr
 transmigration koç
 transmit birêkirin
 transmit guhêztin
 transmit hinartin
 transmit veguhêztin
 transparent ron
 transpire xwêdan
 transpire çêbûn
 trap feq
 trap qapan
 tray lemper
 tray piyan
 tray sênî
 treat kêf
 treatment tedawî
 tree dar
 trefoil ket
 trefoil nefel
 trench kend
 trenchant tûj
 trepidation tirs
 trepidation xof
 trial ezmûn
 trick huner

trick lêp
trick xapandin
trick xirandin
trip ger
triumph serfirazî
triumph serkeftin
troublepirsgirêk
troublexem
true rast
trusty dilsoz
truth rasteqîn
truth rastî
try ceribandin
tulip alale
tulip helale
tumbleketin
tune awa
tune awaz
turkey elok
turn qulipandin
turn vegeîn
turn zivirandin
turn zivrînek
turn zîvirîn
twentybîst
twice dû car
twosome cot
twosome zo
type babet
type renk
type zayend
tyrant çewsîner
ugly bed
uncle ap
uncle mam
unclear nediya
unclose vekirin
under bin
under jêr
under rules or control of someone by force bindestî
undercover nepenî
underneath bin
underneath binî
understand fêhmkirin
understand fêmkirin
understand têgihiştin
understandingferaset

understanding tēgihiştin
undo vekirin
unemployed betal
unfasten çareserkinin
unfix çareserkinin
ungenerous qinût
ungenerous çemçûs
unhappy bedbext
unhappy bêsiûd
union yekîti
unit edet
unit heb
unit lib
unit yekîne
universal gerdûnî
universe gerdûn
university zanîngeh
unkind stemkar
unkind zordar
unkind zordest
unkind çavsor
unknown nenas
unlike ne wek
unlucky bedbext
unlucky bêsiûd
unlucky fellow bextreş
unneeded bêkêr
unremitting berdewam
unruffled aram
unruffled asûde
unsafe xeternak
unsparing kertek
unstop vekirin
untidy bêserûber
until ta
untroubled bêxem
up jor
uprightrep
uprightzîq
uprise rabûn
upshot encam
upshot kuta
urban bajarî
urgency girîngtî
us me
use bi kar anîn
use bikaranîn

used fêr
useful bikêrhatî
user bikarhêner
uses bi kar tîne
utility havil
utility kelk
utility sûd
vacation betlane
vacation paydoz
vacuum valahî
vagabond selexane
vagabond sêwak
vagabond tolaz
vague gong
valiant dilawêr
valiant egît
valiant mêrxas
valley dol
valley kend
value biha
value giringahî
value giringî
value nirx
values nirx
valve berdevk
vantage serdestî
vapor hilm
vegetable nebat
vegetable zebze
vend firotin
vengeance tolhildan
venomous jehrîn
vent qul
venture xetere
verb lêker
verbal devkî
verge kevî
verity rasteqîn
verity rastî
verse helbest
verse pêşe
versus dijber
very gelek
very kertek
very pir
very zehf
vest çekbend

vestige berhem
vestige rêç
vibrate lerizîn
vibrate ricifîn
victim dehî
victory serfirazî
victory serkeftin
view bergeh
view dîtin
view nêrîn
views nêrin
vigor hêz
village gund
vine dêlî
virtual nîgaşî
vis hêz
visit serdan
visitation serdan
vivid zelal
vocale bêje
vocale peyv
voice deng
voice hes
voice pêjn
void betal
void netêw
volatiledemdemî
volunteer bidil
vote deng
vote deng dan
voucher girtek
voyage ger
voyage rêwîngî
vulturekerxur
vulturesîsark
wage mûçe
waist mer
wait payîn
walk birêveçûn
wall dîwar
wall keke
wall keleh
wall kelhe
wallet kîs
wan çilmisî
want pêwîstî
want xwestin

war ceng
 war şer
 warehouse kewar
 warfare ceng
 warmth tîn
 warrant raye
 wartime dema şerî
 was bû
 watch meyzandin
 watch nêrîn
 watch raçavkirin
 water av
 water avdan
 waterfall avket
 waterfall sûlav
 wave pêl
 wax mezinbûn
 way awa
 way rê
 ways rê
 we em
 weak lar
 wealth dewlemendî
 wealth dolmendi
 wealth mal
 wealth temel
 wealthy dewlemend
 wealthy kerane
 wealthy maldar
 weary mandî
 weasel gulebûk
 web site malper
 wed zewicîn
 week hefte
 weeks hefte
 weigh sengandin
 weigh teqilandin
 weight kêşan
 weighty girîng
 welcome bi xêr hatî
 well baş
 well qenc
 well çak
 well çê
 well done! bijî
 well known binavûdeng
 wellspring çavkanî

went çûn
were bûn
west rojava
western rojava
whack kutan
whack lêbezîn
whack lêdan
whack lêxistin
wharf bendergeh
wharf lengergeh
what kîjan
what çi
whatever hema çi be (jî)
whatever çi be (jî)
wheat genim
when kingê
where ku
where li ku derê
which ku
which kîjan
while dem
while kat
while çax
white spî
who yê ku
whole sercem
whole yekpare
why eger
why çima
wicked bed
wide dûr
wide fireh
wider firehtir
wife jin
wild kovî
will wê
will xwestin
wimblebehreme
win qezenc
win serfrazî
win serketin
wind ba
window mered
window pace
wing bask
wire brûsk
wish awat

wish daxwaz
wish xwestin
wit aqil
with bi
with bi ... re
with ease bi hêsanî
with the night bi şev
with this color bi vî rengî
within di nav de
without bê
without der
without derve
woe derd
woe keser
woe kul
woe xem
woeful daxbar
woeful dilbikul
woeful xemgîn
wolf gur
woman jin
woman after the menopause alifê vala
women jin
wonderful nuwaze
wood êzing
wool hirî
word bêje
word gotin
word peyv
wordbook ferheng
words peyv
work kar
work ked
workaday rojane
worked xebat kir
workers karker
workeskar kir
works kar
world cîhan
world dinya
world gerdûn
worm tijmar
worry xem
worst herî xirab
wounded birîndar
wrangle qirên
wrist zend

writer nivîskar
writer nûser
writing nivîs
wrong xera
wrong xirab
wrong çewt
wrong şaş
yea belê
year sal
yes belê
yes erê
yesterday do
yesterday duh
yet hîn
yip ewtîn
you tu
young ciwan
younger ciwantir
your ya te
your ya we
your yê te
your yê we
your yên te
your yên we
youth ciwanî
youth xortanî
zinc tûtya
zone cîwar

W@LEED